

Nr. 53 - December 2001
13e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 7,- / € 3.18

LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

Als het geen toevalstrekkers betreft,

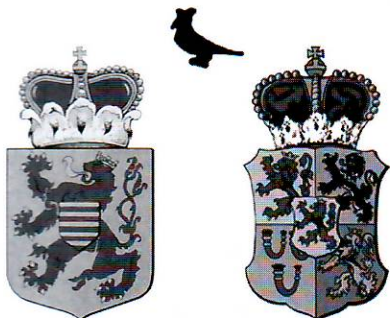
Toevalstrekkers worden vermeden
door jarenlange ervaring en oog
voor detail.

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS!

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.

Abonnementsprijs € 12,50 per jaar bij vooruitbetaling.

Losse nummers à € 5,00 inclusief verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

drukkerij *sinds 1935*
LIMBURGSCHЕ POST ^B/_V
Beegden

Voorbehoud

© Copyright Limburgs Schutterstijdschrift.

Voor een uitgebreide formulering wordt verwezen naar het gestelde in de colofon van het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 48, september 2000, pagina 1.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

In het jaar 2001 werd het Limburgse Schutterswezen diverse malen zwaar op de proef gesteld. Zo waren er o.a. de (schiet-) perikelen rond het Zuid-Limburgs Federatiefeest in Maastricht, die hun negatieve weerslag ook niet misten bij andere schutterijen. Zo haalde de schutterij van Koningsbosch de voorpagina van de kranten en de provinciale TV omdat ze haar jaarlijkse koningsvogelschieten niet mocht organiseren, (nota bene) op haar eigen schietterrein. Oorzaak hiervan was een buurman. Jaren geleden wilde de buurman een stuk grond van de schutterij hebben. Toen de schutterij hem duidelijk maakte dat het stuk grond van groot belang was voor de schutterij en daarom niet verkocht kon worden, gebruikte hij alle mogelijke manieren om de schutters in het uitoefenen van hun hobby dwars te liggen. Met als gevolg een teruglopend ledental bij schutterij St.-Joseph 1884 en blijvende emoties. Gelukkig kon het koningsvogelschieten toch nog doorgang vinden op een kogelvanger.

Na een aantal reanimatiepogingen is het helaas niet gelukt om 't Mes-treechs Rizzjemint weer op de been te krijgen binnen haar schuttersbond.

Ook het bestuur van de OLS-Federatie werd dit jaar niet gespaard. Na ongeveer 30 jaar discussiëren mochten de leden zich gaan uitspreken over het al dan niet laten schieten van dames op het OLS. Het door het Federatiebestuur gevolgde traject verdiende niet bepaald de schoonheidsprijs en heeft nogal wat emoties opgeroepen. Bovendien was het voorstel goed 'verpakt'. In dit verband werd meermalen over een mogelijke breuk van de OLS-Federatie gesproken. Ik verzet me tegen deze gedachte omdat ik van mening ben dat we de rijen gesloten moeten houden. Er blijven nog voldoende onderwerpen over die een gezamenlijk optreden vereisen. Met een verbodskeling van de OLS-Federatie is niemand gediend. Voor de toekomst denk ik wel dat het Federatiebestuur voor een betere en zorgvuldigere voorbereiding zorg moet dragen. Zeker nu is aangetoond dat het onderwerp 'de vrouw onder de OLS-schietboom' de fundamente van het Limburgse Schutterswezen danig heeft laten schudden en duidelijk is aangetoond dat het toch iets meer voorstelde dan het nemen van een beslissing om over te stappen op Federatiebewijzen in één kleur!

Zoals eerder al aangekondigd, zijn we genooddaakt om het abonnementsgeld aan te passen aan de gestegen tarieven van de postdiensten, etc. Concreet betekent dit dat abonnees die per acceptgiro betalen NLG 2,50 / BEF 50 meer betalen dan abonnees die ons een machtiging/domicilieringsopdracht verstrekten.

Op 12 januari 2002 organiseren we de 9^e Limburgse Schuttersdag. We hebben drie sprekers uitgenodigd die ons zullen boeien met hun voordrachten. Een aanrader voor U allen, omdat alle sprekers een boodschap brengen die ook voor U en Uw vereniging van belang kan zijn.

Rest mij U, mede namens mijn mederedactieleden en correspondenten, zeer prettige feestdagen en vooral veel gezondheid en succes voor het jaar 2002 toe te wensen.

Wim Pijpers, hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal verschijnen in maart 2002. Aanleveren van teksten en advertenties kan tot uiterlijk 1 februari bij het redactie-adres: Brouwerslaan 25, 6093 GG Heythuysen.

Bij de voorpagina: Het damesdrietal van schutterij St.-Laurentius Bocholt dat winnaar werd van het LDS-2001. Op de foto v.l.n.r.: Nancy Meijssen, Hetty Merckelbagh, Rik Ooms (boksmeester en voorzitter van schutterij St.-Laurentius Bocholt), Nicole Ketelbuters en burgemeester Jos Michels.

LEZERSPOST

Geachte heer Wolters,
Met dit schrijven wil ik reageren op uw artikel "ZLF: niet geschoten is altijd mis", in het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 52, uitgave september 2001 m.b.t. het niet doorgaan van de schietwedstrijden tijdens het Zuid-Limburgs Federatiefeest 2001 te Maastricht.

Zowel in uw artikel als in het schrijven, dat de deelnemende verenigingen aan het federatiefeest van de organiserende schutterij hebben ontvangen, worden dhr Hertzdahl en dhr Hulst als de hoofdschuldigen aangewezen die ervoor gezorgd hebben dat de schietwedstrijden géén doorgang konden vinden. Dit is niet helemaal terecht. Er zijn ook andere oorzaken aan te wijzen, waardoor de schietwedstrijden zijn afgelast.

- Er zijn landelijke richtlijnen waaraan een schietterrein en een schootsveld moeten voldoen. Een voorwaarde is, dat er zich in het schootsveld géén personen mogen bevinden. Als er zelfs één of meerdere woningen in het schootsveld liggen, vraagt men om problemen. Hierbij speelt het verder geen enkele rol of de woning (-en) wel of niet binnen de intensieve valzone liggen.
- Volgens de eerste plannen zou een boomgaard in het schootsveld liggen en wel gedeeltelijk binnen de intensieve valzone. Dit is volgens de geldende regels voor het gebruik van een schietterrein ook niet aan te bevelen. Hoe wil men immers in een boomgaard de voorgeschreven 95% van de verschoten kogels terugvinden zonder schade aan te richten aan voornoemde boomgaard? Als het oppervlak van de boomgaard, dat in de intensieve valzone ligt, groter is dan 4300 m², mag er helemaal niet geschoten worden.

Men mag verwachten dat een organiserende vereniging, of anders wel de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie, op de hoogte is van de geldende regels. Ongeveer een half jaar vóór het Zuid-Limburgs Federatiefeest wordt door het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie een eerste controle uitgevoerd om te controleren of de organisatie op de juiste weg bezig is.

Met het oog op de wettelijke regelgeving had de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie toen al moeten zeggen: stop, dit gaat niet goed.

Als de organisatie dan toch nog met dit schootsveld wil doorgaan, had men met alle betrokkenen over de ontstane situatie moeten overleggen en afspraken op papier moeten vastleggen.

Als dhr Hertzdahl of dhr Hulst gemaakte afspraken niet schriftelijk willen vastleggen, moet ook dit voor de organisatie reden zijn om naar een ander terrein uit te kijken. In november 2000 was dit wellicht nog mogelijk geweest. De organisatie is er blijkbaar steeds van uit gegaan dat alles wel goed zou komen.

Niet dus.

Er werd steeds verwezen naar de goede, schriftelijke afspraken tussen de organisatie en dhr Hertzdahl. Hierover heb ik mijn twijfels. Als deze afspraken er waren, verbaast het mij ten zeerste dat deze bij het kort geding, op de vrijdag voorafgaande aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest, niet zijn ingediend. Er zijn dus een aantal fouten gemaakt. Jammer, maar dat kan gebeuren.

Wat echter nooit had mogen gebeuren is, dat de organisatie én het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie, het tot een kort geding laten komen met als inzet het wel of niet doorgaan van de schietwedstrijden tijdens dit Zuid-Limburgs Federatiefeest. Hierdoor is er een precedent geschapen, waarvan de schutterswereld op dit moment de gevolgen nog niet kan overzien.

Het was al enkele weken bekend dat er problemen waren met het schootsveld in Wolder. Bij controle door de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie, in de week voorafgaande aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest, had het bestuur inzicht moeten eisen in de gemaakte afspraken met de betrokken partijen. Omdat die er toen ook niet waren, had het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie zelf de schietwedstrijden moeten afgelasten.

Zonder meer een zware ingreep, maar nog altijd beter dan het risico te lopen dat het schieten door de rechter verboden zou worden.

De poging om tot een vergelijk te komen met de bezwaarmakers, om slechts acht schietbomen te plaatsen, was op voorhand al gedoemd om te mislukken. Zeker omdat er al zoveel over en weer veranderd is aan de oorspronkelijke plannen voor het schietterrein. Het tijdsbestek was zonder meer te kort om hiervoor een vergunning te kunnen krijgen. Ook is het mij een raadsel hoe men de schietwedstrijden tot een goed einde had kunnen brengen met maar acht schietbomen.

Uit het voorgaande blijkt dat men, de organisatie van een evenement als het Zuid-Limburgs Federatiefeest, niet meer blind mag varen op mondelinge toezeggingen van belanghebbenden.

De organisatie heeft de plicht om ervoor te zorgen dat alle afspraken schriftelijk worden vastgelegd. Het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie heeft de taak om hierop toe te zien en te controleren of gemaakte afspraken aan de wettelijke regels voldoen.

Het is niet meer mogelijk om bij de organisatie van een dergelijk evenement er van uit te gaan dat alles wel goed komt.

Uit het voorgaande blijkt ook dat niet zo zeer dhr Hertzdahl of dhr Hulst de schuldigen zijn m.b.t. het niet doorgaan van de schietwedstrijden, maar dat de organiserende vereniging en het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie verzuimd hebben om het Zuid-Limburgs Schuttersfeest 2001 te organiseren conform de bestaande wetgeving. De huidige tijd neemt met zich mee dat belanghebbenden mondiger worden voor wat betreft het indienen van bezwaren tegen verleende vergunningen. Als men zich hier tegen wil wapenen, moet men ervoor zorgen dat de regelgeving strikt nageleefd is/wordt.

Ik hoop dat de organiserende vereniging van het Zuid-Limburgs Federatiefeest 2002, schutterij-broederschap van het H. Kruis Grevenbicht, heeft geleerd van de fouten die zijn gemaakt tijdens de voorbereidingen van het ZLF-2001 en wens hen veel succes toe.

W.M.H. Keulen,
Broederschap St. Sebastianus
Klimmen.

LDS-2001 IN MOLENBEERSEL BIJ ST.-LAMBERTUS

Een puike feestgids!

Wij zien elk jaar weer met spanning uit naar de programmaboekjes die ter gelegenheid van het OLS en het LDS worden uitgegeven. Zij zijn immers voor velen ook een verzamelobject geworden.

De nieuwe feestgids van het LDS-2001 opent met een foto van het winnend drietal: Marianne Beelen, Madeleine Vanaken en Jacqueline Stals.

Dan volgt de inhoudsopgave en de voorwoorden, die in elke gids als vanzelfsprekend lijken.

- Hubert Brouns, burgemeester en volksvertegenwoordiger, voorzitter stuurgroep LDS: "Een écht dorpsfeest! Kinrooi is de schuttersgemeente bij uitstek met 8 schutterijen."
- Willy Janssen, voorzitter schutterij St.-Lambertus: "De schutters troffen het eerst raak ... Ik maakte deel uit van de winnende ploeg die het OLS reeds naar Molenbeersel bracht in 1968".
- Frans Wolters, OLS-President: "De tiende editie! Zowel mannen als vrouwen en onze jeugd dienen een volwaardige plaats te krijgen in ons schutterswezen ..."
- Baron van Voorst tot Voorst, gouverneur: "Van de nood een deugd maken. Het LDS is in mijn beleving een klein beetje uit nood geboren ..."
- Hilde Houben-Bertrand, gouverneur: "Het schutterswezen bestaat voor een belangrijk deel uit vrouwen en ook die hebben de ambitie om te winnen ..."
- Riet Fleuren-Swinkels, voorzitter stichting LDS: "de initiatiefnemende vereniging voor het eerste LDS was schutterij St.-Agatha Haelen en dat is precies 10 jaar geleden ..."
- Benny Janssen, pastoor Kinrooi-Molenbeersel: "Moge God de vrijwillige inzet en arbeid van schutterij St.-Lambertus zegenen ..."

In elke feestgids vindt men ook een historiek van de inrichtende schutterij terug. Hubert Van Eygen nam dit voor zijn rekening.

Hij raadpleegde heel wat archief, had gesprekken met velen, maar stelt vast dat er maar weinig geschreven geschiedenis bestaat.

Toch slaagde hij erin om een leerrijke en geïllustreerde geschiedenis samen te stellen.

Volgen dan de koningen en keizers sedert 1719, het bestuur, de werkgroep en een tekst "Kinrooi, schuttersgemeente". Ook de VVV maakte een bijdrage: "Kinrooi om te wtertanden".

Vervolgens maken we kennis met het bestuur van het LDS (12 leden), gevolgd door de winnaars sedert 1992.

In 2001 nemen er maar liefst 213 drietallen van 72 schutterijen deel: een record! Na vermelding van de namen der 20 juryleden, komt er een info-gedeelte en andere praktische informatie, zoals de volgorde van de optocht.

Hubert Van Eygen voegt er dan nog een gedicht over Molenbeersel aan toe:

"Er is een plaats
waar de wieken van weleer
nog steeds verdedigd worden
door fiere schutters ..."

Voorpagina programmaboekje.

De hoofdsponsors sieren de achterkant van de feestgids. Op de voorkant treffen we de "Ut" aan naast een schiethark met de vermelding van het cijfer "10". Dit alles op een kleurige achtergrond.

Werner Smet.

Ondanks regenbuien een geslaagd LDS in Molenbeersel

Tijdens de voorbereiding van dit schuttersfeest hebben de medewerkers te kampen gehad met nat weder en tot overvloed van ramp kregen ze nog onweer te verwerken tijdens de nacht voorafgaande aan het LDS.

Op de vrijdagavond had er in de feesttent de "dag van de vrijwilliger" plaatsgevonden, waarbij zo'n 600 personen aanwezig waren. Fijn dat het Gemeentebestuur van Kinrooi op deze wijze de vrijwilligers van de verenigingen wilde bedanken.

Zondag kon de openingsceremonie van het LDS gelukkig in de open lucht doorgaan. Theo Beijnsberger, ondervoorzitter van de Stuurgroep, was de moderator. Hij kondigde Willy Janssen, voorzitter van schutterij St.-Lambertus Molenbeersel aan. Willy Janssen toonde zich blij met de begeerde overwinning en prees de steun van de Gemeente, de grondeigenaars en de vele vrijwilligers. Met "Moge de beste winnen", besloot hij zijn toespraak. Burgemeester en Stuurgroepvoorzitter Hubert Brouns stelde dat Kinrooi naast "Molengemeente" ook "Schuttersgemeente" is met 8 nog actieve schutterijen.

Hij prees de perfecte organisatie en samenwerking en drukte speciaal op de "volksverbondenheid" bij zulk feest.

Berend-Jan Baron van Voorst tot Voorst, gouverneur van Nederlands-Limburg, stelde: "De vrouw is een noodzakelijk element in het Limburgse Schutterswezen. Het is fijn te zien dat complete gezinnen erbij betrokken zijn. Zou het dan toch waar zijn dat er volgend jaar ook vrouwen onder de schietbomen staan op het OLS in Ellikom? Mogen mannen dan ook meeschieten op het LDS?"

Hilde Houben-Bertrand, gouverneur van Belgisch-Limburg, wees op de prachtige feestgids en somde enkele hoogtepunten op uit het bestaan van schutterij St.-Lambertus Molenbeersel. "In 1968 won de schutterij het OLS, enkele jaren later was de viering van het 300-jarig bestaan en nu het LDS. Geen enkele vereniging slaagt erin om zoveel samenwerking tot stand te brengen dan de schutterijen en de schuttersgilden".

Officiële opening L.D.S. te Molenbeersel - 16 september 2001.

Foto's: Werner Smet.

Mevrouw Hilde Houben-Bertrand toonde zich ingenomen dat Frans Wolters en zijn Federatiebestuur een nieuwe visie aanreikt: "Men moet immers de beste paardjes van stal halen".

Riet Fleuren-Swinkels, voorzitter van de stichting LDS, stelde dat er veel werk werd verzet om er een gezellig feest van te maken. "Wie zal dit jaar de "Ut" mee naar huis te nemen? Het LDS gaat gewoon door (zonder mannen in de drietalen).

Hierna sprak E.H. pastoor Benny Janssen van Kinrooi-Molenbeersel het "Schuttersgebed" van wijlen pater Willem Sangers.

De 100-jarige fanfare St.-Isidorus omljstte het geheel met de uitvoering van het Wilhelmus, de Brabançonne, het Limburgs volkslied en "Dat is Molenbeersel" van Mietje Loyen.

Nadat de gouverneurs en de andere genodigden bij de ereschoten raak hadden geschoten, begaf men zich naar de tribune voor het aanschouwen van de optocht. Gelukkig bleef het gedurende de optocht bijna droog.

De prachtige werffolder van het LDS ten spijt kwamen er maar weinig neutrale toeschouwers opdagen voor de optocht door de Foshei in een kader van maïs en ander groen.

De meeste schutterijen waren aanwezig met een flinke afvaardiging, maar er trok ook één schutterij mee met slechts 8 personen. Storend was ook dit keer weer dat reeds teruggekeerde schutters tegen de optochtroute in tussen en door de schutterijen liepen. Helaas is dit een jaarlijks terugkerende ergernis waar een passende oplossing voor dient te worden gevonden, want het stoort het prachtig geheel en de deelnemers die hun "beste beentje" nog moeten voorzetten.

Precies op het moment dat de optocht voorbij was, kwamen de regenbuien. De tenten waren vol van mensen die hun dorst kwamen laven en hun etenswaren kwamen nuttigen. Tussen de buien door kwam de zon kijken en kon er geschoten worden; de "tap" is er wel bij gevaren.

Veel Molenbeerselaren bezochten de feesttent om de gezellige sfeer en de muziek mee te komen beleven. Het voorziene 'kinderdorp' is letterlijk in het water gevallen.

Werner Smet.

Op 16 september j.l. ging de 10^e editie van het Limburgs Dames-Schuttersfeest (LDS) van start. Organisator was schutterij St.-Lambertus Molenbeersel; winnaar van het LDS-2000. Maar liefst 213 damesdrietallen (afkomstig van 72 schutterijen) hadden zich dit jaar ingeschreven met het doel de felbegeerde "Ut" in de wacht te slepen. Toch traden er maar 193 damesdrietallen aan onder de schietbomen. De oorzaak hiervoor moet voor een groot deel gezocht worden in het wispelturige weer. Volgens de organiserende vereniging bezochten 8000 bezoekers het 10e LDS; het aantal toeschouwers langs de optochtroute bleef beperkt tot enkele tientallen. Hét gespreksonderwerp tijdens dit LDS was het voornemen van de OLS-Federatie om dames toe te laten in OLS-zestallen.

Openingstoespraken

Enkele dagen vóór het LDS had de Limburgse pers het voornemen van de OLS-Federatie gepubliceerd dat inhoudt dat er m.i.v. het OLS-2002 ook dames mogen worden opgesteld in de OLS-zestallen. Gouverneur Hilde Houben-Bertrand had haar visie al eerder kenbaar gemaakt tijdens de huldiging van de OLS-winnaars op vrijdag 20 september.

In haar openingstoespraak voor het LDS onderstreepte ze haar visie nog eens.

Gouverneur Houben-Bertrand

Goed onderbouwd stak ze haar mening, over de vrouw onder de OLS-schietboom, niet onder stoelen of banken. Sterker nog, de Belgisch-Limburgse gouverneur liet het niet bij woorden alleen, maar toonde weer eens haar schietkunst door met één kogel twee bôlkes af te schieten.

Optocht

De optochtroute was bijna drie kilometer lang. Tijdens de gehele optocht bleef het droog. Ofschoon er 72 schutterijen deelnamen aan de optocht, moet ik daarbij gelijktijdig aantekenen dat een flink aantal schutterijen minimaal "bemand" waren. Desgevraagd zeiden veel mannelijke schutters dat het LDS een extra belasting vormt 'buiten' het toch al drukke schietseizoen. Wat deze groep mannen betreft zouden de vrouwen nu al mee mogen schieten met het OLS, mits hun deelname aan het LDS niet langer verplicht zou worden.

Schieten

OLS-winnaar schutterij St.-Harlindis & Relindis Ellikom was vastberaden om ook het LDS-2001 te winnen en kwam met maar liefst zes damesdrietallen onder de schietbomen. Regelmatig werd het schieten onderbroken door flinke regenbuien. Dit leverde vertragingen op. In de eerste doorgang vielen er al 33 damesdrietallen af. Het kavelen begon om 18.00 uur. De voortdurend terugkomende regen en de donkere wolken deden de schietcommissie besluiten om het schieten te staken om 19.35 uur. Op dat moment waren er drie kavelrondes geschoten. Het resultaat van deze eerste schietdag was dat 57 damesdrietallen mochten terugkomen om verder te kavelen op zaterdag 22 september.

Pers

Gelet op het aantal artikelen in de dagbladen, had het er alle schijn van dat er nogal wat persmensen waren komen opdagen voor deze 10^e editie van het LDS. Schijn bedriegt echter ook hier, want het Limburgs Dagblad bracht een artikel met foto van Mark Dreesen, verslaggever van Het Belang van Limburg. Opvallend was dat beide artikelen en foto's identiek waren. Of dit het begin is van een Inter-Limburgse samenwerking tussen de dagbladen weet ik niet, Mark Dreesen was in elk geval verrast. Het Laatste Nieuws bracht een

eigen artikel met foto's. In Dagblad De Limburger liet journalist Paul Seelen diverse personen aan het woord die hun mening gaven over het LDS. Ondersteund met drie foto's geeft Seelen een sfeerbeeld van dit LDS. Over het schieten schrijft hij jammer genoeg niets.

Tweede schietdag

Goedgemutst traden op zaterdag 22 september de 57 overgebleven drietallen aan. De weergoden zouden die dag milder gestemd zijn voor de schietende dames.

Als omstreeks 15.00 uur nog 20 drietallen (8 Nederlands-Limburgse en 12 Belgisch-Limburgse, afkomstig van 7 Nederlands-Limburgse en 8 Belgisch-Limburgse schutterijen) nog in de strijd zijn, besluit de schietcommissie om over te gaan op bôlkes van 1 x 1 x 1 cm.

Er werd in een hoog tempo geschoten. Damesdrietallen uit Melick, Koningsbosch, Ellikom, St.-Martinus Kessenich, St.-Antonius Nederweert, Roermond, Raam en Niel-bij-As missen en brengen daardoor het deelnemersveld terug tot 10; drie Nederlands-Limburgse en zeven Belgisch-Limburgse damesdrietallen. Na 33 kavelrondes, de luxmeter op 100 en een naderende regenbui, besloot de schietcommissie om 19.45 uur om de strijd tussen de drie overgebleven damesdrietallen voort te zetten om 13.00 uur op zondag 23 september.

De veldslag die de dames hadden geleverd, had veel geveerd van de zenuwen en de voorraad munitie. De aankondiging van de schietcommissie om het schieten op zondag voort te zetten, kwam de schutters van Niel-bij-As goed uit, want hun munitievoorraad was bijna op. In de nachtelijke uren werd er koortsachtig gewerkt om de dames voor de finale aan voldoende munitie te helpen.

Eindstrijd

Stipt om 13.00 uur werd het schieten op 23 september voortgezet. Opmerkelijk was dat er weer in een hoog tempo geschoten werd. Achter de schietbomen wordt druk gespeculeerd wie winnaar mag worden van dit 10e LDS.

Voor Ellikom zou het winnen van dit LDS een extra parel betekenen aan de kroon van het OLS-2002. Eén mannelijk lid van Ellikom was van mening dat een overwinning de mogelijkheid zou openen om het LDS nu gelijktijdig met het grote OLS te laten plaatsvinden.

Bloemen voor het winnende damesdrietal van St.-Laurentius Bocholt én voor hun buksmeester Rik Ooms.

Voor Niel-bij-As zou het winnen van het LDS betekenen dat het LDS terecht zou komen in een streek waar het niet eerder was. Dit zou aantrekkelijk zijn om dames uit de Zuid-Limburgse schutterijen te laten deelnemen.

Ofschoon schutterij St.-Laurentius Bocholt het LDS al eens eerder won in 1996, waren ze van plan om ook dit jaar het LDS te winnen.

Of zoals Nicole Ketelbuters het treffend zei: "De vereniging heeft ons het vertrouwen gegeven om deel te nemen. Wij zullen dit vertrouwen niet beschamen en zullen ons volledig inzetten om ook dit LDS te winnen".

Omstreeks 13.30 uur mist Christina Reynen bij St.-Harlindis & Relindis. Emoties komen los, maar worden bedwongen door de vele felicitaties en bloemen. Het is muistil bij de supporters van de twee overgebleven drietallen, ingespannen volgen ze de verrichtingen van hun schutters.

Plotseling wordt het publiek onrustig. Bij St.-Martinus Niel-bij-As heeft de tweede schutster, Emma Maessen-Schreurs, haar 3^e schot gemist. Buksmeester Rik Ooms ziet wat er gebeurd is en waarschuwt zijn parapluiedrager om alle rust te bewaren. Pas als alle schutsters van Bocholt de 52^e kavelronde hebben voltooid, breekt het applaus los.

Het toeval wil dat hetzelfde drietal van St.-Laurentius Bocholt (Nicole Ketelbuters, dochter Nancy Meijssen en Hetty Merckelbagh) in 1996 ook moest strijden om de eerste en de tweede plaats tegen een drietal van schutterij St.-Martinus Niel-bij-As.

Uitslagen:

10. St.-Michaël Thorn
9. St.-Nicolaas Heythuysen
8. St.-Agatha Haelen
7. St.-Catharina Beek-Bree
6. St.-Elisabeth Stokkem
5. St.-Catharina Beek-Bree
4. Breidelzonen Kessenich
3. St.-Harlindis & Relindis Ellikom
2. St.-Martinus Niel-bij-As
1. St.-Laurentius Bocholt

Rik Ooms

Nog voordat het winnende damesdrietal van Bocholt gehuldigd werd, nam Nicole Ketelbuters de gelegenheid te baat om Rik Ooms, voorzitter en buksmeester van St.-Laurentius Bocholt, te danken voor de goede ondersteuning die hij hen had gegeven. Ontroerd nam Rik de bloemen in ontvangst.

Na afloop had ik met Rik Ooms een gesprek. Rik: "Ook deze overwinning is geen toevalstreffer geweest. In de afgelopen jaren hebben onze leden meer dan eens bewezen dat ze goed kunnen schieten. Het besluit van de OLS-federatie om dames te laten meeschieten op het

Het damesdrietal van St.-Martinus Niel-bij-As behaalde een eervolle tweede plaats na het damesdrietal van St.-Laurentius Bocholt.

OLS, betekent niet dat we volgend jaar de dames massaal onder de OLS-schietboom zullen zien staan. Mogelijk dat er door dit besluit wel enkele damesdrietalen minder zullen deelnemen aan het LDS, maar het LDS zal nooit verdwijnen."

Huldiging

Uitgebreid werden de drie overgebleven damesdrietalen in de bloemen gezet en overladen met toespoken. Riet Fleuren: "De discussie over de vrouw onder de OLS-schietboom loopt al zo'n 30 jaar. Men zou daarom mogen verwachten dat er eindelijk eens een beslissing zou worden genomen. Het feit dat dit onderwerp al 30 jaar onderwerp van discussie is, mag geen reden zijn om snel en onopvallend een besluit te nemen. De periode van 30 jaar toont ook de gevoeligheid van deze materie aan. Na drie dagen LDS in Molenbeersel blijf ik zeggen: "We gaan gewoon door!". Een luid applaus viel haar deel.

Rik Ooms, voorzitter van St.-Laurentius Bocholt, werd op het podium geroepen. Alvorens hij antwoord gaf op de vraag of zijn schutterij bereid is om in 2002 het 11^e LDS te organiseren, vroeg hij Bocholt's burgemeester Jos Michels op het podium. Beiden geven aan dat schutterij St.-Laurentius Bocholt het 11^e LDS wil organiseren en dat het feest zal doorgaan op het bekende OLS-terrein aan de Damburg in Bocholt.

Op 9 november werd het winnende damesdrietal uitgebreid gehuldigd door het gemeentebestuur van Bocholt. Op 1 december vond in de Parochiezaal te Lozen een drukbezochte receptie plaats voor de drie dames én hun schutterij die wederom geschiedenis schreven voor de Gemeente Bocholt.

Samenvattend

In de week voorafgaande aan het 10e LDS, publiceerde Dagblad De Limburger het voorstel van de OLS-Federatie om in 2002 dames ook mee te laten schieten op het OLS. Het voornemen van de OLS-Federatie was hét onderwerp van gesprek tijdens dit LDS. Ik heb die gelegenheid gebruikt om de mening te peilen van de Limburgse schutters. Ik kan daar slechts één conclusie uit trekken, namelijk dat het instandhouden van het LDS alleszins verantwoord, sterker nog een verplichting is. Een overgroot deel van de ondervraagden is echter van mening dat het LDS voldoende aantrekkingskracht zal moeten blijven uitoefenen om als zelfstandig schuttersfeest te kunnen voortbestaan.

Ondanks het feit dat het aantal deelnemende schutterijen aan het LDS in de laatste jaren vrijwel constant is, kan men zich de vraag stellen waarom de animo om deel te nemen niet uit alle schuttersbonden komt. Sommigen denken dat het LDS thans niet meer te bieden heeft dan enkele jaren geleden.

Eén toeschouwer was van mening dat het LDS op de derde zondag in juli gehouden dient te worden. Zijn argumentatie is dat er dan meer kans is op beter weer en dat er toch (zoals nu) slechts minimale deelname te verwachten is van de schutterijen uit de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie. Het feit dat al enkele jaren aan het LDS meer schutterijen deelnemen dan aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest, is volgens een andere spreker een doorn in het oog voor

het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie. Volgens hem mag dit nooit de reden zijn om massaal het LDS te negeren.

Veel dames willen geen problemen binnen hun vereniging en verkiezen daarom deelname aan het LDS boven een plaats in het OLS-zestal. Ook veel mannen pleiten voor het in standhouden van het LDS. De mannen verwachten een achteruitgang in het (mannelijke) ledental van hun schutterij wanneer de vrouwen mee mogen schieten op het OLS.

Een enkeling is van mening dat wanneer het OLS wordt opengesteld voor de dames, de heren ook de gelegenheid moeten krijgen om aan het LDS deel te nemen.

Riet Fleuren wil met haar stichtingsbestuur bezien of het LDS in twee dagen uitgeschoten kan worden. Haar gedachten gaan daarbij uit op het eerder overgaan op bolletjes van 1 x 1 x 1cm.

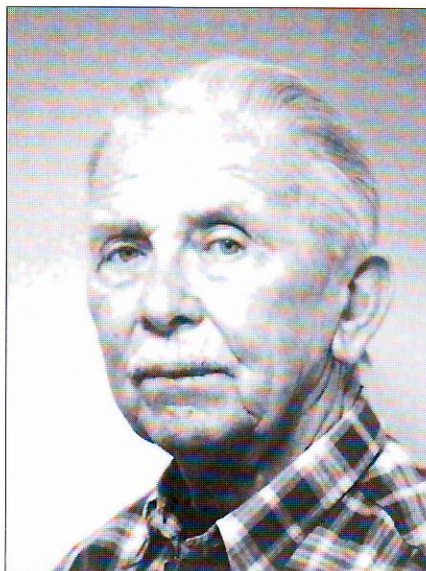
Er was weinig publiek langs de optochtroute. De oorzaak hiervoor moet gezocht worden in de wijze waarop de organiserende schutterij de publiciteit heeft bedreven voorafgaande aan dit LDS. De geringe belangstelling in de pers is hiervan eveneens het 'sprekende' bewijs. Mogelijk dat hiervoor vanuit de Stichting LDS ondersteuning kan komen voor wat betreft het verbeteren van de publiciteit van elk komend Limburgs DamesSchuttersfeest.

Wim Pijpers.

KOPSTUKKEN XIV: DE VICE-VOORZITTER VAN DE OLS-JURY

- Op 82-jarige leeftijd nog altijd blakend van jeugdige energie. -

**“Jureren blijft altijd een kwestie van interpretatie”
“Grensgebieden zul je blijven houden”.**

Frits (Godfried) Manders werd geboren op 28 mei 1919 te Horst. Heeft één dochter, drie zoons en vijf kleinkinderen en is sinds 1996 weduwnaar. Het ouderlijk gezin verhuisde in 1920 naar Eygelshoven, waar vader, als machinist, persluchtcompressoren verzorgde voor het ondergrondse bedrijf. Mulo-opleiding. Als rekrut opgekomen bij 13 Regiment Infanterie te Maastricht. In 1939 als dienstplichtig sergeant geplaatst bij 13e Depot Compagnie in Den Haag. Achter de Waterlinie. 10 mei 1940 – begin W.O.II, Duitse inval in ons land – samen met “de jongens van de Compagnie” boven op het dak van de kazerne in Den Haag op de Duitsers geschoten “s morgens om vijf uur”. Daarna nog acties tegen Duitse parachutisten in Ockenburg en Wateringen. Tot juli 1940 krijgsgevangene.

Naar de Mijn. Ondergronds werk, 2 jaar Mijschool, opleiding Mijsopzichter. Door dit ondergrondse werk niet voor de tweede keer krijgsgevangene geworden. Bovendien daardoor ook geen uitzending - later - naar Duitsland. Mijschool niet afgemaakt. Na de bevrijding Plaatsvervangend Commandant Orde Dienst (O.D.) Eygelshoven. Als tolk met de Amerikaanse strijdkrachten meegegaan met de C.I.C. (Counter Intelligence Corps).

In 1945 ingedeeld met 2e Ned. Pionier Bataljon bij het 2e Britse Leger in Duitsland. Selectie voor officiersopleiding, Sandhurst, Engeland.

Als 2e Luitenant in 1946 terug in Nederland. Als infanterie-instructeur geplaatst bij het 3e Kaderbataljon in Weert bij de Onderofficiersopleiding.

In 1948 met 5-II Regiment Infanterie naar Indië. Met de rang van 1e Luitenant in 1950 teruggekomen. Reserve-officier. Wilde graag beroeps worden. Niet mogelijk op dat moment. Verlaat militaire dienst. Wordt productie-leider van een afdeling op de Tricotagefabriek te Weert, gedurende twee jaar.

Telefonische uitnodiging, in 1952, van vroegere bataljonscommandant uit Indië die Bataljon Limburgse Jagers gaat oprichten. Kan “Langverband” krijgen als officier. Gaat, na huiselijk overleg, in op de uitnodiging. Langverband was onbepaald. Zo weer terug in militaire dienst. Op een gegeven ogenblik wordt “langverband” omgezet in “beroeps”. In 1975 de militaire dienst verlaten met Functioneel LeeftijdsOntslag. Eindrang Majoor. Tweemaal één jaar als vrijwilliger naar het Midden-Oosten uitgezonden als militair waarnemer bij de Verenigde Naties.

*Frits Manders als kapitein van het Regiment Limburgse Jagers.
Foto uit ±1960.*

Bij terugkeer in Volkel geplaatst bij het 312 Squadron Starfighters als Ground-Liaison-Officer; verbindingsofficier van de Landmacht naar de Luchtmacht. Voertaal Engels. Drie jaar in functie geweest. “Zeer interessante tijd. Meevliegen in Starfighters. Naar het buitenland voor cursussen. Piloten “brieven”: hen vertellen waar ze heen moesten, wat hun opdracht was. Bij hun terugkomst “debriefing”: “Wat hebben jullie waargenomen?” Bevestiging van opdrachten etc, etc.

Alsof het afgesproken werk was, krijgt U op dit moment en uitgerend tijdens dit onderhoud een telefoontje over “Uw radio-uitzending.” Uw 82 levensjaren staan een bruisende energie nog steeds niet in de weg, heb ik al mogen constateren. Maar nu komt daar nog een totaal onverwacht aspect bij. Zoudt U in het kort iets willen vertellen over die uitzending: die zegt vermoedelijk ook het een en ander over Uw persoonlijkheid.

Nou ja. Van 1986 maak ik als vrijwilliger radioprogramma's bij de Streek-Omroep hier in Weert. Een collega-officier, Frans van Woensel de toenmalige voorzitter, nodigde me uit “eens te komen kijken”.

Dat is het begin geweest van een jarenlange activiteit. Mijn eigen programma, Limburgse dialectmuziek, draai ik al vanaf oktober 1990. Nu a.s.oktober dus al elf jaar. Elke week op vrijdagavond. Het programma leeft, het heeft veel respons, dat merk je op de meest onverwachte momenten.

En dat geeft U uiteraard veel voldoening.

Ja zeker, dat is heel leuk werk.

Nu weer terug naar het hoofdonderwerp, de schutterijen: hoe zijn Uw eerste contacten met de schutterswereld tot stand gekomen?

Toen ik Venlo gestationeerd was, kwam ik in contact met Overste Frans van de Ven, die toen voorzitter van de OLS-Jury was en met Majoor Jef Beaumont. Ik ben voor het eerst meegegaan als jurylid naar het OLS in Kaulille, in 1962. Mijn onderdelen waren optocht en exercitie. Feitelijk was ik als jury gevraagd voor onderdelen op militair gebied.

Ook de oude exercitie dus, naast de moderne. Ik heb altijd Infanterie instructiecompagnieën gehad en daarbij de kennis en ervaring opgedaan die ik als jurylid kon gebruiken. Als tweede luitenant begon ik al met opleiden.

Verdere uitbouw van Uw "schutterij-carrière"?

Feitelijk ben ik steeds bij de OLS-en geweest. Met een paar keer een onderbreking, toen ik in het Midden-Oosten zat, maar ik ben elke keer weer terug gekomen. Tot 1984 heb ik gewoon bij het OLS gejureed. Ook wel eens bij het Zuid-Limburgs Federatiefeest en op verzoek bij de Bond Eendracht Maakt Macht hier in Weert.

De eerste Normencommissie, 1975

U en ik kennen elkaar toch al heel wat jaren.

Van ongeveer 1968 denk ik. U hebt mij later uitgenodigd voor de 1e Normencommissie, dat was dus in 1975. Ik ben er meteen lid van geworden. Doodgewoon vanwege het feit, dat ik wist dat ik het kòn. Ook, zoals ik daarnet al zei, vanuit mijn militaire achtergrond.

Uw herinneringen uit die tijd?

We vormden toen een zeer enthousiaste Commissie. Er werd om de drie weken flink vergaderd in de "Kraanpoort" in Roermond en bij U zelf thuis. We hebben veel overleg gepleegd.

Het heeft heel wat tijd gekost.

Inderdaad. Maar we vonden allemaal, dat de zaak het waard was. En naast het belang van de Commissie hebben we – ik heb daar altijd speciaal op gelet, dat herinner ik me nog heel goed – de TRADITIE zeer goed in het oog gehouden.

U gebruikt daar een belangrijk woord: TRADITIE. De heer Tjeu Kessels heeft daar ook altijd de nadruk op gelegd. We hebben in de 1e Normencommissie niet alleen nieuws gebracht, maar ook de lijn van het verleden bewust opgenomen en doorgetrokken....

... en op schrift gesteld, aangevuld, bijgeschaafd enzovoorts. En niet alleen onze eigen ideeën, maar ook die van de hele schutterswereld uit die tijd, omdat er van alle bonden steeds twee afgevaardigden in de commissie zaten die méédachten. Ik herinner me, dat we heel veel tijd besteed hebben aan de juiste formulering van de teksten. En aan het nauwkeurig in elkaar schuiven van de suggesties van de leden.

De luchtdoop van Frits Manders bij 312 Squadron Starfighters.

"Hoe stellen we het zò, dat het niet voor tweeërlei uitleg vatbaar is en dat het bij eerste lezing voor iedereen duidelijk is?"

Nog steeds denk ik met plezier terug aan de opmerking van één van de leden, ik weet niet meer wie, die na een langdurig wikken en wegen om de juiste formulering van een voorschrift te vinden, opmerkte: "Kènt dat neit in 't Limburgs plat, dat versjaon ze allemaol!" Nogmaals, het was een fijne tijd. Trouwens, U en ik zijn er allebei nog steeds lid van. De Normencommissie moet er zijn, vind ik. We moeten er steeds op blijven letten, dat we er niet een hele boel dingen bij krijgen, waarvan je moet zeggen: "Kàn dat nou wel?"

Wat bedoelt U?

Vóór we met de Normencommissie begonnen, waren er soms ongeschreven regels, die in feite ergens in strijd waren met de traditie. En die regels hebben we toen niet bijgesteld.

Zoals?

Ik kan me bijvoorbeeld niet voorstellen, dat een bieleman vroeger met een kolbak op zijn hoofd heeft gelopen. Die moet gewoon een boerenklak gedragen hebben en klompen aan zijn voeten hebben gehad. Dat was gewoon het begin van alles. Neem daarbij de marketentsters. Hoe liepen die er vroeger bij?

Het is allemaal gestyleerd tegenwoordig.

Gestyleerd, ja. Ook zeer begrijpelijk, want een en ander heeft er toe geleid, dat we heden ten dage kunnen genieten van prachtige, kleurrijke schuttersfeesten.

Over marketentsters en "historisch verantwoord" gesproken: het is eigenlijk ook niet te verdedigen, dat deze dames, als de meest kwetsbare personen, voorop lopen in de stoet. Stel je voor dat, in onze tijd, bij de Stoottroepen bijvoorbeeld, verpleegsters en ander geneeskundig personeel voorop zouden gaan. Terwijl in onze schutterij-organisatie de hospitaalsoldaat heel verantwoord zijn organieke plaats achterin inneemt.

Inderdaad. Maar dat is historisch zo gegroeid.

Gedeeltelijk zo gegroeid. Toen we startten met onze Normencommissie, was het aantal marketentsters nog niet zo groot als tegenwoordig. Mèt het inzicht in ons achterhoofd, dat ze zich "strategisch" eigenlijk in de achterste gelederen zouden moeten bevinden, hebben we hun uit hoffelijkheid hun plaats vooraan gegeven. Uit hoffelijkheid: ik herinner me nog precies, dat we die term toen gebruikt hebben.

Vice-voorzitter Jury

Hoe bent U vice-voorzitter van de Jury geworden?

Mijn voorganger was Luitenant-Kolonel Ton Verbaan. Een heel goede vriend uit mijn diensttijd. Na diens overlijden nodigde de toenmalige Juryvoorzitter, de heer Frits Kirkels, me uit om zijn opvolger te worden. Ik heb meteen "ja" gezegd.

Wat staat iemand te wachten die zou solliciteren naar de functie – of liever de baan, want het is heel veel werk – van Jury-Vicevoorzitter?

Dat vele werk valt best mee. De voorzitter en ik gingen eerst samen naar het defileerpunt om te controleren of er voldoende plaatsen voor de juryleden waren gereserveerd. Daarna begaf de voorzitter zich naar het feestterrein om aanwezig te zijn bij de opstelling van de wedstrijden aldaar. Zelf bleef ik bij de optocht om eventueel aantekeningen te maken. De taakverdeling is praktisch dezelfde gebleven.

Ook met de nieuwe juryvoorzitter, de heer Tim Schmitz, loopt alles voortreffelijk. In de praktijk is het een prima samenwerking geworden, die niet in alle details zwart op wit vastligt. Maar van te voren is er natuurlijk véél meer gebeurd. We hebben de steun van een buitengewoon ervaren Jurysecretaris, de heer Tjeu Kessels.

Ik begrijp wat U bedoelt. Ik heb ook hem geïnterviewd en ben daarbij zeer onder de indruk gekomen van zijn geweldige kennis en inzet.

Hij kan door zijn ruime ervaring alle mogelijke problemen en eventuele problemen, wat zeker zo belangrijk is, signaleren en er meestal een oplossing voor aandragen. Het hele administratieve gedeelte wordt door hem voorbeeldig en voortreffelijk in orde gehouden. We vergaderen regelmatig met ons drieën. Om maar enkele onderwerpen te noemen:

vóór het OLS wordt de samenstelling van de jury besproken. Vlak ervoor kunnen we wel eens voor een heikel probleem komen te staan: het aanvullen van plotseling uitgevallen juryleden. Bij de voorbesprekingen gaan we uiteraard uit van de evaluatie van het voorafgaande jaar. "Dat en dat was niet optimaal, dat ging niet goed, dat kon beter". Enfin, de voor de hand liggende procedure. De fouten worden goedgekeurd om ze voor het komende jaar – waar mogelijk – te voorkomen. Ook bij de slotbespreking van het hele OLS-gebeuren, traditioneel donderdags vóór het feest, zijn we alle drie aanwezig.

"Checklist" voor beginnende juryleden

Bij een eerder gesprek vertelde U mij, dat U een idee aan het uitwerken was, met het oog op beginnende juryleden, "de blauwen".

Inderdaad. Het gaat daarbij voornamelijk over het jureren tijdens de optocht. Bij "Beste défilé" bijvoorbeeld. De jury heeft daarbij misschien 25 of 30 seconden, hooguit één minuut om een schutterij te beoordelen. En dat is kort. Daarom dacht ik, dat het een goed idee zou zijn, om het de beginnende juryleden een beetje gemakkelijker te maken middels een controlelijst. De lijst is gebaseerd op de beoordelingspunten "Beste défilé" en bevat een opsomming van fouten die tijdens dit défilé gemaakt kunnen worden.

Dus men analyseert van te voren de eventueel te maken fouten, noteert die op zijn lijst en checkt ze af tijdens het jureren. Een soort CHECKLIST dus.

Exact. Het jurylid krijgt deze lijst en maakt hierop zijn notities, door achter elk beoordelingspunt, waar hij een fout heeft gezien, bijvoorbeeld een kruisje of iets dergelijks te zetten. Ook noteert hij, en dat is mede belangrijk voor het eindcijfer, de wijze waarop de schutterij gedefileerd heeft. Kortom, de algemene indruk van de wijze van uitvoering. Met zo'n lijst hoeft men niet meteen een eindcijfer te bepalen. Je kunt bovendien gewoon meteen doorgaan met de volgende schutterij.

En dan, als alle jureren voorbij is, als men terug is in de jurytent?

Daarbij denk ik, het is alles nog maar een idee, waar ik het hier over heb: men gaat het eindcijfer bepalen aan de hand van de gemaakte fouten plus het cijfer voor

Frits Manders als VN-waarnemer in het Midden-Oosten.

de "Algemene Indruk". Van het totaalbeeld van die vereniging dus.

En hoe punteert men dat ?

Voor het cijfer van de "Algemene Indruk" zou men kunnen uitgaan van de schaal : "uitmuntend = 100", "zeer goed = 90", "goed = 80", "ruim voldoende = 70" en eventueel verder.

Geeft U eens een voorbeeld.

Laten we aannemen, een jurylid heeft 10 fouten geconstateerd via zijn checklist. Zijn "Algemene Indruk" is "zeer goed". De vereniging wordt dus ingeschaald op "90". Vervolgens trekt hij die 10 fouten af van die 90 punten en de einduitslag voor die betreffende schutterij is dan 80 punten.

Dus: Algemene Indruk - Checklist = Einduitslag. 90 - 10 = 80.

Ja. Dit zijn dus in grote lijnen de ideeën waar ik mee rondloop. Daarnaast denk ik dat het goed zou zijn, om per beoordelingspunt een aftrekpunt vast te stellen, waarbij geldt: hoe groter de fout en de afwijking van de norm, hoe hoger het aftrekpunt wordt. Dit systeem zal waarschijnlijk niet voor alle wedstrijdonderdelen gebruikt kunnen worden, maar wel bij de "Beste"-onderdelen.

Dit idee is voor mij helemaal nieuw.

Je ziet zo'n checklist overal, op allerlei nationale en internationale sportwedstrijden.

Bijkomend voordeel: men heeft dan ook altijd controle. Want als een schutter vraagt naar het waarom van een fout, dan pak je die lijst.

Je kunt je oordeel later onderbouwen.

Precies.

Die lijst zou, even met U meedenkend, ook aan de verenigingen zelf ter hand gesteld kunnen worden.

O zeker. Ze weten dan ook waar ze "thuis" bij hun oefeningen op moeten letten.

Op zich een interessant voorstel. We zullen eens afwachten.

Of het er ooit van komt, weet ik niet. Misschien is het wel de moeite waard, daarover met een aantal deskundigen van gedachten te wisselen.

De vrouw in de schutterswereld

(N.B. Dit interview is afgenomen vóór de Najaarsvergadering van de OLS-Federatie op 6 oktober 2001).

De onvermijdelijke vraag: hoe denkt U over de deelname van de vrouw aan de schutterswereld ?

Zoals bij veel nogal principiële zaken: er zijn voor- en tegenstanders. Maar U vroeg mijn mening. Vroeger, toen ik begon te jureren, begin zestiger jaren zoals ik al zei, waren er nog geen vrouwen in de schutterswereld. Als actieve leden bedoel ik. Enige jaren later heb ik, ik zat toen op de tribune, eens geteld hoeveel dames er meeliepen in de schutterijen. Conclusie: een behoorlijk aantal. Als je dan achteraf bedenkt dat waarschijnlijk ook velen van hen de echtgenote of de vriendin van de schutters zijn, dan blijkt dat de dames óók een grote rol spelen bij de instandhouding van de schutterijen. De dames zijn niet meer weg te denken. Ze horen er bij.

En de "breuk met de traditie"?

Dat wordt wel gezegd om je heen, ja. Maar je moet de groei en de ontwikkeling accepteren. We hebben toch ook al vrouwelijke schutterskoningen. Dames dus, die koning zijn geworden, omdat ze zelf de vogel hebben afgeschoten.

Wat denkt U, wat wel eens gesuggereerd wordt, van het samengaan van het OLS en het LDS, het Limburgs Damesschuttersfeest dus?

Ik geloof niet dat je het OLS en het "Dames-OLS" zoals het ook wel genoemd wordt, bij elkaar moet doen. Dit zal, naar mijn mening, ook op heel veel praktische bezwaren stuiten.

Zorg voor binding van de jeugd aan het schutterswezen

Hoe denkt U over het verouderen van de schutterijen?

Dat is natuurlijk erg! Zeker als er geen jeugdige leden bijkomen. Maar waarom wordt er niets gedaan voor de jeugd? Waarom zoekt men niet naar wegen om hen (weer) te binden aan de schutterswereld?

Ik doe maar een suggestie: er zou een mogelijkheid moeten komen om op een of andere manier een dag te organiseren voor de schuttersjeugd. Deze jeugd zou zich zo kunnen manifesteren en daardoor het gevoel krijgen, er óók bij te horen. **Een Limburgs Jeugd Schuttersfeest.**

Daar doet U een zeer waardevolle suggestie, die mijns inziens zeker het overdenken waard is. Ik wil nu graag teruggaan naar het OLS-feest. Wat gebeurt er als het OLS-jureren is afgelopen?

De juryleden, die hun onderdeel hebben gepunteerd, leveren hun lijsten met gegevens in bij onze secretaris, Tjeu Kessels. Bij elke lijst inspecteert hij nauwkeurig of er bijvoorbeeld geen onderdelen zijn overgeslagen – het blijft uiteindelijk mensenwerk – of alles ondertekend is enzovoorts. En eerst dan gaan alle formulieren naar de telcommissie.

Die op haar beurt ook een zeer verantwoordelijke taak heeft.

Nou en of !

Overigens wil ik aan het hele jurygebeuren nog dit toevoegen: ik ben er vast van overtuigd dat we, zowel met de Normencommissie als met de Jury, allemaal oprecht ons best doen, om elk schuttersfeest, waar dan ook, te doen slagen. Dát is de grote gedachte die achter alles zit. En met die instelling doet ieder van ons zijn taak met volle inzet en naar best vermogen.

Dat ben ik hartgrondig met U eens. Ik dank U.

Leeuwen, Roermond 27-8-01

Drs. Jean Walraven.

PERS VOORKOMT BREUK IN OLS-FEDERATIE

In de afgelopen 30 jaar was het wel of niet mee laten schieten van de vrouw op het OLS regelmatig onderwerp van gesprek. Dit leidde en leidt nog steeds tot verhitte discussies tussen vóór- en tegenstanders. Sinds het aantreden van Frans Wolters als Federatiepresident, wordt er over dit onderwerp ook actief gesproken binnen het bestuur van de OLS-Federatie.

Zo zouden de bondsvertegenwoordigers de aangesloten schutterijen en schuttersgilden informeren, opdat een soortgelijk besluitvormingsproces binnen elke schutterij/schuttersgilde zou kunnen plaatsvinden met als doel een weloverwogen stem uit te kunnen brengen wanneer het onderwerp op de agenda zou komen te staan.

Mr. Pieter Scholtes (schutterij St.-Sebastianus Mheer) werd door het bestuur van de OLS-Federatie verzocht om e.e.a. op te nemen in een nieuw concept van het Huishoudelijk- en OLS-reglement, waarvan de goedkeuring zou plaats moeten vinden tijdens de najaarsvergadering op 6 oktober in Baexem.

De vlam sloeg in de pan toen er op de agenda van de najaarsvergadering geen extra aandacht werd gevraagd voor de consequenties van artikel 3.1 lid 3 van het vernieuwde Huishoudelijk Reglement (toelating van vrouwen in een OLS-zestal). Een aantal schutterijen en schutters dacht dat dit met opzet was gebeurd en voorspelden dat het een bijzonder onaangename najaarsvergadering zou worden.

Dankzij publicaties in de pers werden de leden alsnog gewezen op het verborgen voorstel van de OLS-Federatie en is een mogelijke breuk binnen de OLS-Federatie gelukkig afgewend.

Pers geïnformeerd

Op het eerste oog bood de agenda van de laatste OLS-najaarsvergadering weinig spectaculaire onderwerpen voor de pers, totdat Dagblad De Limburger op 14 september groots uithaalde met:

"OLS-bestuur: Vrouwen mogen meeschieten op OLS". De volgende dag volgden ook de andere Limburgse media. Ook landelijke radiozenders besteedden aandacht aan het voorstel dat het Limburgse Schutterswezen voorgelegd zou krijgen tijdens de najaarsvergadering.

"OLS-bestuur: Vrouwen mogen meeschieten op OLS".

Was het een vergissing van de secretaris of was het onderwerp doelbewust van de agenda weggelaten? Hij/zij die het bericht onder de aandacht van de pers bracht, verdient alle lof. Eén ding is zeker, het voorstel werd hét onderwerp van gesprek en kreeg alsnog maximale aandacht.

Boze tongen?

Er werd beweerd dat het voorstel met opzet uit de agenda is gelaten. Als achterliggende reden werd aangevoerd dat het bestuur van de OLS-Federatie er nog niet zo zeker van was dat er voldoende schutterijen zouden zijn die vóór "de vrouw onder de OLS-schietboom" zouden stemmen. Om deze en andere potentiële tegenstemmers te ontmoedigen zou het voorstel derhalve niet extra onder de aandacht zijn gebracht op de agenda.

Steun

Tijdens de huldiging van OLS-winnaar Schutterij St.-Harlindis en Relindis Ellikom in het Provinciehuis te Hasselt, ging mevrouw Hilde Houben-Bertrand (gouverneur van Belgisch-Limburg) uitgebreid in op het actuele thema "de vrouw onder de OLS-schietboom".

Enkele dagen later zou mevrouw Houben haar standpunt nogmaals onderstrepen voor de microfoons van het LDS.

Structuur

Bijna 30 jaar wordt er al gesproken over het wel of niet laten meeschieten van dames op het OLS.

Vrij snel na het aantreden van Frans Wolters als Federatiepresident, gaf hij al te kennen dat hij het onderwerp "de vrouw onder de OLS-schietboom" bespreekbaar wilde maken. Frans is bestuurlijk bedreven genoeg en weet als geen ander hoe je een dergelijk gevoelig onderwerp moet behandelen.

Buiten het Federatiebestuur stak hij zijn mening over de "vrouw onder de OLS-schietboom" niet onder stoelen of banken. Binnen het Federatiebestuur wisselde hij van gedachten over het onderwerp en over de wijze waarop dit gevoelige onderwerp verwoord zou moeten worden in de richting van de aangesloten schutterijen en schuttersgilden. Tijdens een van de laatste vergaderingen van de OLS-Federatie in Sittard, heeft Frans Wolters zich openlijk bereid verklaard om de bondsbesturen bij de behandeling van dit onderwerp te steunen en desgewenst nadere toelichting te komen geven. Zijn bedoeling was om tijdig de nodige duidelijkheid te verschaffen bij de aangesloten schutterijen en schuttersgilden zodat deze weloverwogen hun stem zouden kunnen uitbrengen wanneer het onderwerp op de agenda zou komen te staan.

Frans Wolters

Frans Wolters is al jaren bekend met het Limburgse Schutterswezen en weet als geen ander wat er speelt. Zijn manier van werken is doelgericht en het daarbij gebezigde tempo ligt hoog; Voor sommigen té hoog. Mogelijk dat Frans Wolters ontdekte dat dit gevoelige onderwerp niet was opgenomen op de agenda van de najaarsvergadering en wellicht daarom zelf de Limburgse pers geïnformeerd heeft over het gevoelige voorstel dat in de najaarsvergadering behandeld zou gaan worden. Daarmee beogend dat de omissie in de agenda van de najaarsvergadering toch nog kon rekenen op voldoende aandacht binnen de schutterijen en schuttersgilden vóór de vergadering.

Uitstel

Op voorstel van ere-president Lei Stals werd er even gezinspeeld met de gedachte om het onderwerp "de vrouw onder de OLS-schietboom" op een latere vergadering van de OLS-Federatie wederom aan de orde te stellen om zodoende de bondsvertegenwoordigers en de schutterijbesturen alsnog in de gelegenheid te stellen het voorstel te bespreken binnen de aangesloten verenigingen.

Federatievoorzitter Frans Wolters was echter van mening dat de bondsvertegenwoordigers en de aangesloten schutterijen ruimschots de tijd én voldoende mogelijkheden hadden gehad om nu een weloverwogen stem te kunnen uitbrengen.

Stemming

A propos stemming. De vergadering gaf er de voorkeur aan om, bij hand opsteken, te stemmen. Aan de hand van de presentielijst mocht één afgevaardigde per schutterij een stem uitbrengen. Toch bleken er een aantal slordigheden te zitten in de presentielijst. Enkele schutterijen die wél een aanmeldingsformulier hadden ingeleverd, werden niet eens verzocht om hun stem af te geven. Hierin school ook de mogelijkheid om een stem af te geven voor een vereniging die niet aanwezig was.

Een goed voorbereide schriftelijke stemming was geen overbodige luxe geweest voor deze stemming. Immers het betrof hier misschien wel het belangrijkste besluit dat genomen moest gaan worden sinds de oprichting van de OLS-Federatie.

Ingezonden brief

Dames schieten mee op het OLS 2002

Het mee laten schieten van dames op het OLS is een afgang voor vele schutterijen en het hele schutterswezen in de toekomst. Als de dames in een schutterij meelopen bij de muziek of als marketentster vind ik dat prima en mooi. Maar niet met een geweer aan de rug, ook al vinden sommigen dit sexy uitzien. Dames in de schutterij vind ik goed, maar niet als schutter. De dames hebben hun eigen OLS-feest en daar moeten ze het bij laten. Niet gaan rommelen in oude tradities en de historie. Bedenk dat veel Limburgse schutterijen al honderden jaren bestaan. Zij hebben gedurende die tijd naar eer en geweten gehandeld in hun traditiebeleving en in de handhaving van hun reglementen. Onze voorvaders hebben deze tradities gelukkig kunnen handhaven. En nu komen de dames en moet alles van tafel. De dames moeten zo nodig meeschieten. Vooral de Zuid-Limburgse schutterijen worden hierdoor diep gekrenkt en gedoemd om hun traditie in de prullenmand te gooien. Als lammetjes moeten we nu meelopen met de dames omdat die zo graag met de heren meeschieten. En hier zal het niet bij blijven. De toekomst heeft nog meer in petto, vooral de Zuid-Limburgse schutterijen zullen dat goed gaan merken. Trouwens het hele schutterswezen.

Heren bestuursleden van de drie zuidelijke schuttersbonden, let op uw tellen. Doe er wat aan, voor het te laat is en nu het nog kan. Zorg ervoor dat onze rijke folklore en historie niet ontnomen wordt. Als er nu niet ingegrepen wordt, is het te laat. Het schutterswezen zal dan een langzame dood sterven. Onze schutterijen, onze harmonieën, fanfares en onze carnaval; dat is toch het mooiste wat Limburg heeft. Wat zou Limburg zijn zonder al dit prachtigs? Limburg zou er triest uitzien (stel je dat nou eens voor). Limburg zal een saaie provincie worden. En dat alles is een beetje de schuld van de dames die het schieten op het OLS willen doordrijven. En de voorzitter van de OLS-Federatie laat zich hier nog voor strikken ook.

C.M.B. de Bie, Hoenderstraat 18, 6269 BS Margraten.

Door het vervroegde aanvangstijdstip van de vergadering, verkeersopstoppingen in enkele delen van Zuid-Limburg en op de gehele Napoleonsweg, kwamen er nogal wat schutterijen te laat of konden ze niet aanwezig zijn bij de vergadering. Of deze schutterijen nog enige wijziging had kunnen bewerkstelligen in de uitslag van de stemming, valt te betwijfelen.

Waarde

Welke waarde we moeten toekennen aan het besluit om de "vrouw onder de OLS-schietboom" toe te laten, weet ik niet.

Doordat het voorstel de meerderheid van de stemmen heeft gekregen, betekent dit dat de dames met ingang van het jaar 2002 een Federatiebewijs krijgen dat dezelfde kleur heeft als dat van de mannelijke schutters en dat de dames daardoor dus een plaats kunnen hebben in het OLS-zestal van een schutterij/schuttersgilde.

Gelijktijdig zijn er grote twijfels over het gevolgde vóórtraject dat heeft geleid tot het nemen van dit besluit.

Bijzonder veel mannelijke én vrouwelijke schutters (uit verschillende schuttersbonden) hebben bezwoeren dat het onderwerp van de "vrouw onder de OLS-schietboom" nooit en te nimmer onderwerp van gesprek is geweest op een vergadering van hun schuttersbond. Zij geven aan dat ze om die reden niet tijdig in de gelegenheid zijn gesteld om juist dit gevoelige onderwerp te bespreken binnen hun schutterij.

Dames

En wat zeggen de dames?

De meeste dames blijven rustig bij alle commotie die nu pas echt is losgebroken bij veel mannelijke schutters. De meeste vrouwelijke schutters kiezen voor harmonie binnen de vereniging en laten daarom hun plaats in het OLS-zestal van hun schutterij/schuttersgilde graag innemen door een mannelijke schutter. Evenmin willen veel dames gezien worden als dé oorzaak van een scheuring binnen de eigen schutterij omdat juist zij het recht, om mee te mogen schieten in het OLS-zestal, zouden opeisen.

Samenvattend

Het besluit om de dames ook mee te laten schieten op het OLS, is misschien niet het belangrijkste maar wél het meest gevoelige besluit uit het bestaan van de OLS-Federatie. De mening die nu heerst is dat enkele bondsvertegenwoordigers binnen het bestuur van de OLS-Federatie zich niet van hun taak gekweten hebben. Ook het niet opnemen op de agenda heeft nogal wat vraagtekens opgeroepen.

Het niet communiceren over dit gevoelige onderwerp via het medium

Limburgs Schutterstijdschrift door het bestuur van de OLS-Federatie wordt ook als een gemiste kans gezien. Dit alles heeft bij veel schutters tot de allesomvattende vraag geleid of de aangesloten schutterijen en schuttersgilden wel serieus genomen worden door het bestuur van de OLS-Federatie en hun bondsvertegenwoordigers.

De reglementen die de schuttersbonden en ook de Zuid-Limburgse SchuttersFederatie hanteren, zijn een afgeleide van de OLS-Reglementen. Het zou me daarom niet vreemd in de oren klinken als bij-

voorbeeld de Zuid-Limburgse Schutters Federatie zich nu gedwongen ziet om de aangesloten schutterijen een voorstel voor te houden dat de goedkeuring moet hechten aan het besluit om de vrouw ook op het Zuid-Limburgs Federatiefeest mee te laten schieten.

Ik noem hier met opzet de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie omdat juist uit dit gebied de meeste tegenstemmers kwamen van het voorstel om "de vrouw onder de OLS-schietboom" toe te laten.

Wim Pijpers.

TIPS VOOR HET INLEVEREN VAN TEKSTEN EN FOTO'S

Artikelen

Korte mededelingen en teksten, korter dan één pagina, dienen schriftelijk ingediend te worden. Artikelen met een grotere omvang dienen aangeboden te worden op diskette in Word.

Tekst

- Geen speciale codes en lay-out-elementen invoeren (dus géén vetten, tabs, e.d.) en afbreekprogramma uitzetten.
- Tekst typen met anderhalve regelafstand, corps 12. Teksten niet uitvullen.
- Linker- en rechtermarge totaal minimaal 6 cm.
- Voorkeurspelling gebruiken.
- Geen kop- en voetteksten gebruiken.
- Definitieve platte tekst meesturen met tekst op diskette. In deze tekst dient duidelijk aangegeven te worden welke afbeeldingen, foto's, kaders, tabellen of afbeeldingen waar geplaatst dienen te worden.

Tabellen

- Tabellen niet in de tekst opnemen, maar op aparte pagina ('s) aan het slot toevoegen.
- Doorlopend nummeren en nummer onder tabel plaatsen (Tab. 1, Tab. 2, enz.)
- Daarachter titel(s) van de tabel(len).

Literatuuropgaven

- Samen te vatten aan het slot, onder het kopje Literatuuropgave.
- Literatuuropgave nummeren in volgorde van vermelding in tekst.
- Verwijzing in de tekst door middel van superieur-nummer aan het einde van de zin of citaat.
- Vermelding tijdschriftartikelen in literatuurlijst als volgt: Auteur, Tijdschrift, jaargang, jaar, nummer, bladzijde.
- Vermelding boeken etc.: Auteur, volledige titel, uitgever, plaats, jaar.

Voetnoten

- Voetnoten per artikel doornummeren in met ¹ beginnende reeks.
- Voetnootcijfers in de tekst, ná desbetreffende zin, superieur typen zónder haken: ¹.
- De voetnoten zélf, ook met voorin het cijfer superieur, graag aan het slot typen (bij opmaak komen ze onder de kolom waarin de verwijzing staat.)

Illustraties

Algemeen

- Foto's, tabellen en computertekeningen niet in de tekst opnemen, maar altijd los bijvoegen.

Foto's

- Foto's bij voorkeur zwart-wit, glanzend: formaat maximaal A4.
- Op de achterzijde vermelden: bijschrift ("wie, wat, waar"), naam fotograaf en/of beeldarchief, copyright.

Tekeningen/afbeeldingen

- Internet-kwaliteit is helaas **onvoldoende**. Computertekeningen zijn slechts in elektronische vorm bruikbaar indien ze zijn opgeslagen als EPS-, JPEG, TIFF- of PICT-formaat met een resolutie van minimaal 300 dpi, bij een gemiddeld formaat van 15 x 10 centimeter. Graag apart uitdraaien, dus niet in de tekst zelf.
- Letters en cijfers zo groot maken dat ze bij verkleining van de tekening tot de breedte van twee of drie kolommen goed leesbaar blijven.
- Tekeningen vóór inzending goed controleren: in een eenmaal vervaardigde opname is correctie vrijwel onmogelijk.

Bijschriften/legenda's bij afbeeldingen

- Bijschriften bij afbeeldingen zijn essentieel, dus niet alleen maar nummeren.
- Nummering van foto's en afbeeldingen doorlopend en door elkaar.

Tekst-inzending/overleg

Uw bijdrage wordt door de redactie zeer op prijs gesteld. Kopij kunt U zenden aan:

Redactie Limburgs Schutterstijdschrift
Brouwerslaan 25
NL 6093 GG Heythuysen
E-mail: wmpijpers@hotmail.com.

Door auteurs gewenst overleg kan via het hiervoren genoemde adres plaatsvinden.

Overleg met betrekking tot eindredactie, reproduceerbaarheid van illustraties, alsmede over drukproeven en planning: Zie adres hierboven. Tel. 0475-492868 (na 18.00 uur).

N.B. Tenzij de inzender van een tekst bezwaar aantekent, kunnen teksten op internet worden gepubliceerd.

BIELEMAN- EN SAPPEURTREFFEN 2001

Dit jaar organiseerde schutterij St.-Sebastianus Schinnen het Bieleman- en Sappeurtreffen.

Zaterdagmiddag 29 september; het weer laat het afweten, maar met de Bielemannen en de Sappeurs van de 14 aanwezige schutterijen zullen we het zonnetje wel weer laten schijnen.

Vol goede moed voor wat er komen gaat en met een pilsje in de hand worden we door de heren van Schutterij St.-Sebastianus Schinnen welkom geheten.

Met de vraag: "Heren Bielemannen, zijn jullie er klaar voor?", gaan we van start. Stiekem hopen we dat we, na tien jaar deelname aan dit treffen, de te winnen trofee en de organisatie van het volgende treffen mee mogen nemen naar Dieteren. "Beloven kunnen we niets", zeiden we tegen elkaar en tegen onze supporters maar we zullen proberen de spellen met succes te volbrengen.

Het startsein luidt, de spellen kunnen beginnen en met alle moed en inzet en aangemoedigd door de trouwe supporters zullen we proberen om de andere deelnemers eens wat te laten zien. De uit te voeren opdrachten gaan ons uitstekend af. De pijl vindt vanaf de boog zijn weg naar de roos en het spijkeren, een onderdeel dat andere jaren vaak misging, gaat dit keer ook prima. De golfbal vond zijn weg naar de hole en ook het boomstamzagen ging prima.

De taken van vaste Bieleman Theo Heylighen, die om gezondheidsredenen noodgedwongen niet kan deelnemen aan de 'wedstrijden', maar wel aanwezig is als supporter, worden op waardige wijze waargenomen door zoon Jack. Jack vervangt zijn vader uitstekend.

Met een goed voorgevoel wordt het wedstrijd- c.q. spellengedeelte afgesloten en wordt er, samen met de andere deelnemers, als kamera-

den onder elkaar een of meerdere pilsjes gedronken. De spanning en de nieuwsgierigheid naar de uitslag neemt toe, maar eindelijk is het moment van de prijsuitreiking aangebroken. Onze tomeloze inzet wordt beloond want de Dieterse Bielemannen worden als winnaar uitgeroepen en nemen de felbegeerde trofee in ontvangst. Als echte kampioenen worden de felicitaties van mede-Bielemannen en Sappeurs en van de aanwezige supporters in ontvangst genomen.

Deze overwinning schenken wij graag aan Bieleman en trouwe vriend Theo Heylighen voor zijn jarenlange inzet en deelname aan dit festijn.

Bij onze terugkomst in Dieteren worden we opgewacht door de drumband van schutterij St.-Stephanus en wordt er, samen met de supporters, nog tot in de kleine uurtjes gefeest op deze overwinning.

Door de puike organisatie van de recent opgerichte schutterij St.-Sebastianus Schinnen en met de steun van onze supporters werd het voor ons een onvergetelijke dag. Hopelijk mogen wij volgend jaar in september veel Bielemannen en Sappeurs in Dieteren verwelkomen op dit prachtige festijn.

Jan Kauwenberg en Jack Heylighen, Bielemannen van schutterij St.-Stephanus Dieteren.

Jack Heylighen (links) en Jan Kauwenberg (rechts) met in hun midden Bieleman Theo Heylighen.

ADRESWIJZIGINGEN

Opnemen onder OLS-2002: Internetadres is <http://ols2002.be/>.

352 Secretariaat St.-Willibrordus Meijel wijzigen in: Den Hoogenbeemd 31-A, 5768 HJ Meijel. Tel. 077-4663395 (Corrie Ghielen-Berkvens).

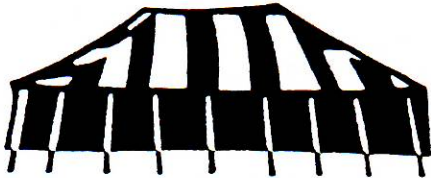
510 Secretariaatsadres St.-Barbara Reuver gewijzigd in: Kleilagerstraat 2, 5953 NZ Reuver. Tel. 077-4746118 (Sandra de Meulemeester-Rutten).

612 Secretariaat St.-Dionysius Opoeteren wijzigen in: Dilserweg 30 3680 Opoeteren (Leon Moors).

710 Opnemen bij St.-Monulfus en Gondulfus I Maasmechelen: Internetsite: <http://www.web.wanadoo.be/schutterij>.

Peeters

tentenverhuur

Wij hebben tenten van:
10, 12, 16, 20, 32 meter breed.
 Ook podiums & vloeren.

Bergstraat 3 - 3670 Meeuwen (B)
Tel. 0032 (0)11/66 66 65
Fax 0032 (0)11/66 66 67

Goud- Zilver Atelier

Andriessen

Dorpsstraat 28
 5708 GH Helmond(Stiphout)
 Tel. 0492 - 550792
 Fax 0492 - 522269

KONINGINNEJURKEN

en

BRUIDSJURKEN

Voornamelijk nieuw en 1x gedragen jurken,
 200 stuks, minder dan de helft van de winkelprijs.

VERKOOP OP AFSPRAAK

Avond-, cocktail- en koninginnekleding.
 Open: ma. en do. van 13-17 uur;
 za. van 10-16 uur.
 's Morgens bellen (043) 604 13 02

LOUISE MODE

Vroenhof 10 - Valkenburg-Houthem
 (zie ook Gouden Gids)

Fa. Maurice Drummen & Zn.

Fa. Maurice Drummen & Zn.

Valkenburgerweg 49
 6361 EB Nuth - The Netherlands

Telefoon : 0031(0) 45 565 00 40

Fax : 0031(0) 45 565 00 32

E-mail : info@mauricedrummen.nl

Nu weer leverbaar!!!!!!!

Schutterrijbuksen Drummen

met de volgende veranderingen

- Verkort trekkersysteem
- Vernieuwde methode voor het trekken van korte of lange lopen
- Perfecte precisie
- Mooie notenhouten kolven
- Lopen gematteerd en geblauwd
- Slijtvast grendelsysteem door gebruik van gehard staal
- Micrometer diopter Anschütz met irisblende

Tevens verkrijgbaar:

Slaghoedjes Hirtenberg en Focchi
 Hulzen cal 16 en 12 Eigen merk CNC gedraaid (0,01 nauwkeurig)
 Kruit Vectan BA10, Murden TP103, etc

Nieuw binnenkort leverbaar:

Herlaadapparatuur voor het samenstellen van Uw munitie:
 "slechts 1 apparaat nodig voor alle handelingen".

Natuurlijk kunt U bij ons terecht voor Reparatie en/of revisie van uw buks
 Als vakmanschap en service voor U belangrijk zijn, dan bent U bij ons aan
 het juiste adres

Bel, e-mail of fax ons voor meer informatie of voor een gesprek.

• KRANTENKOPPEN •

30 jul Tweedaagse geen traditioneel schuttersfeest (DL) • 31 jul Schutterij Hingen wint opnieuw bondsfeest (DL) • Burgemeesters en supporters volgen verrichtingen van hun schutterijen (Trompetter) • 1 aug Sebastianus 20^e bij OLS (Zuid-Limburger) • St.-Jan houdt schuttersfeest (Maas&Mijn) • 3 aug 'Trommelaar verdringt de echte schutter' (DL) • 4 aug Een keizerlijk huwelijk in de Geijsterse bossen (DL) • 7 aug Uitslagen Zuid-Limburgse Schuttersbond in Epen (DL) • Gedeelde eerste plaats bij het schuttersfeest in Merkelbeek (DL) • Schutters Mechelen winnen (LD) • Marcel Waajen beste amateurschutter (Trompetter) • 10 aug Een schutterij als ziektekostenverzekeraar • Doe Dingen: SCHUTTERSFEEST (DL) • Bondsschuttersfeest in Asenray (Trompetter) • 13 aug Koesjete en schuttersfeest in Grathem (Streekbode) • 14 aug Schutterij uit Venray wint wedstrijd Belfeld • St.-Joris Wessem wint in Asenray • Wilhelmina Hingen wint in Nieuwstadt • Schutterij Wilhelmina Hingen winnaar bondsschuttersfeest • St.-Lambertus Neeritter winnaar bondsschuttersfeest (DL) • Hingen beste schutterij van Eendracht (LD) • 15 aug OLS lokt emigranten opnieuw naar Weert (LandvWeert) • 17 aug Koning-schieten Koningsbosch strandt op ruzie • Geen koningschieten voor schutters (DL) • 18 aug Geen vogelschieten in Koningsbosch (LD) • 21 aug Schutterij Baarlo wint ook derde bondsfeest • Baarlose schutters winnen ook het derde bondsfeest • Schutterij Horst wint in Grashoek (DL) • 22 aug Drie broers uit Sweikhuizen vijftig jaar lid schutterij (LD) • Daar komen de schutters...! Koesjete en groot schuttersfeest in Grathem (LeudalNieuws) • 23 aug Rowwen Hèze en fans moeten schutterij redden (DL) • 24 aug 213 damesteams bij schuttersfeest in Molenbeersel • Schutterij-Museum in Steyl open (DL) • 25 aug De kroonjuwelen van het schut (LD) • 27 aug 'Museumpje' vol schuttersschatten • Terrein schutterij obstakel voor bouw nieuwe wijk Baarlo (DL) • 28 aug St.-Willibrordus Meijel winnaar bondsfeest EMM (DL) • 29 aug Jachthoornkorps St. Urbanus Maasniel won OLS-marswedstrijden 3^e divisie (M&Rpost) •

St.-Sebastianus Neer winnaar bondsfeest in St.-Odiliënberg (DL) • 1 sep Dorpsplein in Koningsbosch wordt schietterrein • Koningsbosch krijgt toch schutterskoning (DL) • 4 sep Schutter uit Maasbree wint kampioenschap (DL) • 5 sep Toch koningschieten voor Sint Joseph • Uitslag schuttersfeest Doenrade (LD) • 14 sep OLS-bestuur: vrouwen mogen meeschieten • Na de eerste drie schoten ben ik rustiger (DL) • 15 sep De Peilstok: Vrouwen op OLS (DL) • 17 sep Limburgs Dames Schuttersfeest lokt 8000 toeschouwers • Nog 57 trio's in de running • Verdwijnt het Dames Schuttersfeest? (Laatste Nieuws) • Vrouwen schieten zich een weg naar LDS-titel (Het Belang van Limburg) • 'Het LDS mag nooit verloren gaan' (DL) • Vrouwen schietvaardig op schuttersfeest (LD) • 18 sep Nog 57 trio's in strijd voor tiende LDS-titel (DL) • 19 sep Zilveren schild en oorkonde voor OLS-organisatie (LvW) • 20 sep St. Willibrordus Meijel begon met petten en bonenstaak • Aardappelteler mag geen lood oogsten (DL) • 26 sep Schutterijmuseum weer onder dak (M&Rpost) • 27 sep Onderzoek naar oorsprong Brabantse schuttersgilden (LD) • 2 okt Schutter Swartbroek kampioen schuttersbond EMM (DL) • 8 okt Vrouwen mogen meeschieten op OLS 2002 (DL) • 9 okt Met name 'Zuid-Limburgse schutterijen tegen deelname • Vrouwen mogen schieten op OLS (LD) • 11 okt OLS: Weerter clubs verdienen drie ton (DL) • 13 okt Uitkering van drie ton voor OLS-vrijwilligers (LD) •

VOOR U GELEZEN

St. Willibrordus Meijel 50 jaar schutterij, Een schets. Uitgegeven in een oplage van 500 stuks. Prijs NLG 15. ISBN 90-76461-15-5.

Het 72 pagina's tellende boekwerkje is samengesteld door Henk Willems. Henk Willems is leraar Nederlands en wethouder in de Gemeente Meijel geweest.

Ondanks het feit dat schutterij St.-Willibrordus pas 50 jaar bestaat heeft hij bijzonder veel informatie weten te verzamelen over deze Meijelse schutterij. Informatie die ook interessant is voor de rest van het Limburgse Schutterswezen.

Reeds in 1597 kende Meijel een schutterij-broederschap. De vogel werd geschoten op de Donk en de schutterij had een eigen zijaltaar in de kerk met St.-Antonius als patroon. Vlak vóór 1800 houdt de schutterij-broederschap op te bestaan.

In 1919 wordt de huidige zustervereniging St.-Nicolaas opgericht, met de schietboom vanaf 1922 op de Stoep.

Over de reden van de oprichting en de oprichter van schutterij St.-Willibrordus zijn de meningen verdeeld. Koob van Montfort, geboren in 1891 te Ittervoort, tot 1909 lid van St.-Margaretha Ittervoort en na 1911 lid van St.-Anna Santfort werd lang voor de Tweede Wereldoorlog lid van St.-Nicolaas Meijel. In 1946 werd van Montfort bij deze laatste schutterij koning. In mei-juli 1951 wordt het eerste bestuur samengesteld van de nieuwe schutterij met Koob van Montfort als voorzitter.

Een naam droeg de schutterij bij de oprichting nog niet. Maar wanneer enkele leden op pad gaan om een vergadering van de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht bij te wonen in Ell, wordt gepraat over de naam die de schutterij zal krijgen. Aanvankelijk valt de keus op St.-Petrus en Paulus. Deze naam was ontleend aan twee personen die beloofd hadden de buks te zullen schenken. De belofte wordt niet ingelost en daarom zegt Graad van Lier: "Me dunkt die kerel die daar op d'n Hof gedoopt hè, meuge we nie verbij gao."

Eenstemmig melden ze zich dan op de vergadering als Schutterij St.-Willibrordus Meijel.

Op 27 augustus 1951 wordt een vergunning aangevraagd voor het plaatsen van een schietboom. Op 12 december 1951 wordt de vergunning verleend. Deze laatste datum wordt aangehouden als oprichtingsdatum van schutterij St.-Willibrordus. Op 9 maart 1952 wordt St.-Willibrordus lid van de Kantonnale Schuttersbond Eendracht Maakt Macht voor Weert e.o.

In het boekwerkje gaat Henk Willems nog verder in op het ontstaan en de verdere ontwikkeling van deze schutterij. Goed gedocumenteerd behandelt hij alle facetten van deze schutterij. Natuurlijk besteedt hij daarbij aandacht aan het winnen door schutterij St.-Willibrordus van het OLS-1954 in Margraten en de organisatie van het OLS in 1955.

Een van de volgende hoogtepunten voor de schutterij was het bezoek van de Koninklijke familie op 30 april 1986 aan Meijel. Een bezoek waaraan schutterij St.-Willibrordus trots terugdenkt, want heel Nederland kon op de TV zien hoe de jonge prinsen de zware buks schouderden en schoten.

De drumband van schutterij St.-Willibrordus, die geleidelijk omgevormd werd tot Jachthoorn- en Trompetterkorps, krijgt in het boekwerkje eveneens ruime aandacht mede vanwege het grote aantal prijzen die het behaalde tijdens Limburgse en Nederlandse kampioenschappen.

Ook Sjeng van Deursen (87), 50 jaar lid, komt aan het woord. Ondanks zijn leeftijd volgt Sjeng nog steeds de verrichtingen van zijn schutterij. Het OLS volgt hij nu via de radio.

Willems schetst schutterij St.-Willibrordus als volgt: *"In de afgelopen 50 jaren zijn er gezamenlijk doorworstelde dalen en enorm veel gezamenlijk bereikte successen geweest. Een beschrijving van binnenuit levert een schets van een schutterij die staat in de beste tradities van Meijel, Kruispunt in de Peel. Een mens- en doelgerichte broederschap als trotse, volwaardige en gewortelde voorziening in het Peeldorp".*

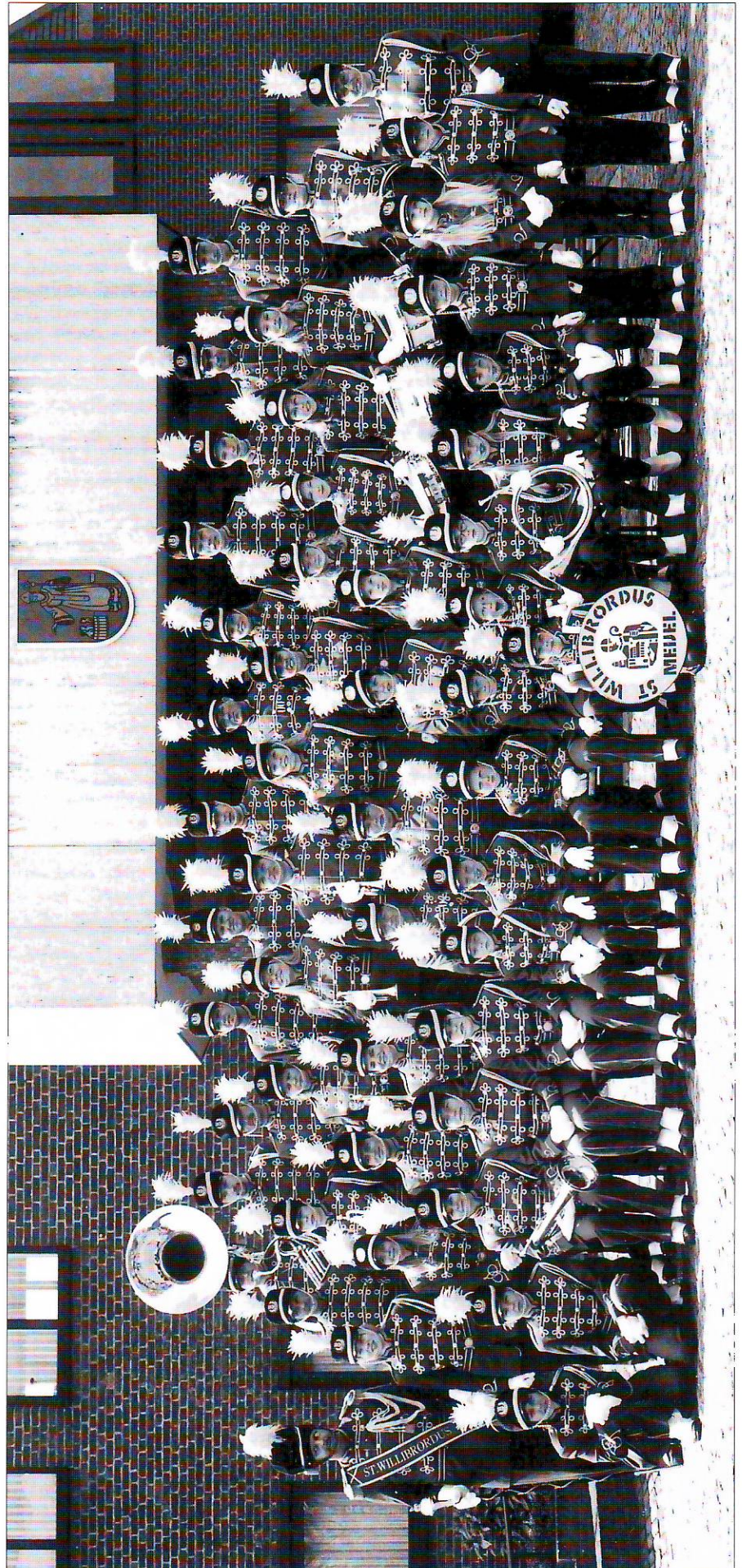
Het boekwerkje "St. Willibrordus Meijel 50 jaar schutterij, Een schets" is een goed voorbeeld van een jubileumuitgave die elke schutterij zich zou mogen wensen. Een compliment is daarom ten volle op zijn plaats voor samensteller Henk Willems en schutterij St.-Willibrordus Meijel.

De attente lezer zal gezien hebben dat met de plaats Bocholz (pagina's 37 en 59) de plaats Bocholt (België) bedoeld wordt.

Gelet op de grote bron aan informatie en foto's, zou een uitgave op A4-formaat of meer pagina's en grotere groepsfoto's nóg meer cachet gegeven hebben aan dit jubileum.

Nu is het bijzonder moeilijk om personen te herkennen op de kleine groepsfoto's.

Wim Pijpers.

*De jubilerende schutterij
St.-Willibrordus Meijel.*

SCHUTTERIJ ST.-WILLIBRORDUS MEIJEL - geweldige viering van gouden jubileum -

Van 18 tot en met 21 oktober vierde schutterij St.-Willibrordus Meijel haar gouden jubileum. De schutterij had gekozen voor de organisatie van een wielerdriedaagse om zoveel mogelijk Meijelse mensen bij de viering van het jubileum te betrekken.

Wielerdriedaagse

Op donderdag 18, vrijdag 19 en zaterdag 20 oktober werd in de tot sportpaleis omgebouwde feestzaal De Zwaan de wielerdriedaagse op hometrainers verreden. De flessen masseerolie werden royaal gebruikt door de 20 teams die op deze avonden met elkaar de strijd aangingen. Elk team werd gesponsord door een Meijelse ondernemer. De teams bestonden uit twee renners en een coach. Twee teams bestonden uit dames, die op een geweldige manier strijd leverden tegen de herenteams. Tijdens de diverse races (sprint, achtervolging en koppelhoers) werden de renners aangemoedigd door de vele aanwezige supporters. Na de laatste races op zaterdag, werd de uitslag bekend gemaakt. De snelste sprinter was Huib Geurtjens, de snelste achtervolger was Ronald Thijssen. Het snelste koppel renners was Huib Geurtjens en Ruud Gielen.

Het klapstuk van elke avond was de prominentenrace.

Op donderdag namen de Meijelse bankinstellingen en de Rabobank-Jeugdwielercoach Frans Maassen het tegen elkaar op. Bij deze rit bleek Frans Maassen de snelste sprinter te zijn.

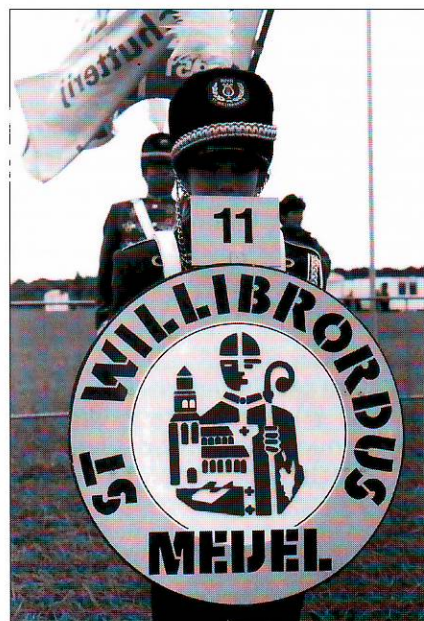
Op vrijdagavond probeerden vier Meijelse kasteleins elkaar de loef af te steken; deze rit werd gewonnen door Geert de Leeuw.

Op zaterdagavond werd strijd geleverd door het college van B&W en de gemeentesecretaris. Burgemeester Vos, die zich kort voor de rit genoodzaakt zag om in een wielrenbroek te verschijnen, ging hier met de eer strijken.

Jubileumzondag

Na afloop van de wielrendriedaagse, werd het 'sportpaleis' in recordtijd omgetoverd tot feestzaal, waar de jubilerende schutterij haar gouden feest zou gaan vieren.

In de zaal werd ook een tentoonstelling ingericht met oude spullen van de schutterij, zoals uniformen en instrumenten, een fotowand en zelfs het originele buffet van 'de Krémmer', het café waar de schutterij bij de oprichting in 1951 haar clublokaal had.

Op zondag ging Schutterij St.-Willibrordus in vol ornaat naar de kerk om daar de feestdag te starten. Aansluitend aan de Eucharistieviering werd een muzikale tocht gemaakt door Meijel, waarna het richting feestzaal ging. Hier waren inmiddels de tafels gedekt voor een feestelijke lunch. Vervolgens werden de 14 jubilarissen van de schutterij gehuldigd.

Voor onze jubilarissen was de dag extra feestelijk; zij ontvingen hun onderscheidingen van de heer Schroën (Limburgse Bond van Tamboerkorpsen) en van de heer Ben Cox (voorzitter van de schuttersbond EMM).

Een bijzondere jubilaris was de heer Sjeng van Deursen; sinds de oprichting is hij lid van schutterij St.-Willibrordus Meijel. Voor hem was de jubileumzondag een dag 'met een gouden randje'.

Na de diverse huldigingen was het tijd voor de receptie, die erg druk werd bezocht. Na de receptie werd het feest voortgezet, waarbij leden van de schutterij diverse optredens verzorgden.

De jubilerende schutterij St.-Willibrordus kan na dit feestelijke weekend met een tevreden gevoel terugkijken op een gouden jubileum dat op een geweldige manier is gevierd.

Corrie Ghielen, secretaris.

Impressie van de wielerdriedaagse.

FAMILIE ERNES

Van oudsher leunen de schutterijen sterk op enkele families, die voor nieuwe ledenaanwas zorgden. Bepaalde families, die nauw met de vereniging begaan zijn, leveren generatie na generatie nieuwe lichtingen schutters. Er zijn zelfs schutterijen (geweest) die zich voor de keuze van nieuwe leden beroepen op de bloedband: enkel wie een directe nakomeling is van een schutterslid mag nieuw lid worden.

Meestal is dit criterium in de loop der jaren losgelaten, zodat ook buiten de gebaande paden naar geïnteresseerde leden gezocht kan worden.

We willen u een schuttersfamilie voorstellen, die zich door interne verhuizingen niet aan een schutterij heeft kunnen binden, maar zich toch telkens in de plaats waar zij landde, bij de schutterij aansloot of er zelfs hun schouders onder zetten om de schutterij weer tot leven te wekken. En dat is de familie Ernes, die we in de schutterijen van Wijlre, Ubachsberg, Simpelveld en Eys terugvinden.

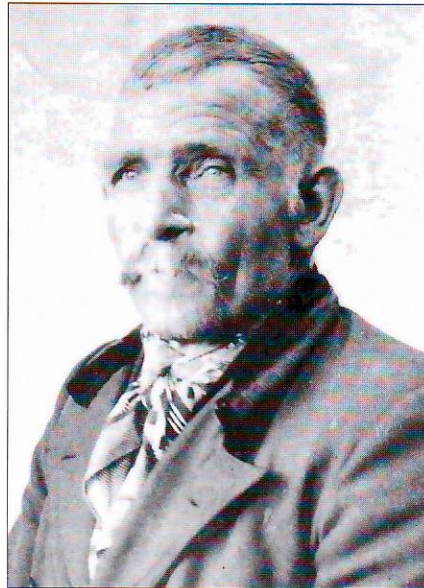
De huzaar deserteert

De familie Ernes heeft zich in diverse generaties bij verschillende schutterijen aangesloten.

Zij zijn allen afstammelingen van ene Michael Ernes, die onder Napoleon diende als huzaar. In 1813 was de afdeling huzaren gelegd in Straatsburg. Michael vatte het plan op met een tweetal compagniesgenoten te deserteren. Zij verplaatsten zich vooral 's nachts en verborgen zich overdag tussen de wijnranken. Reisdoel van Michael was Vijlen naar het ouderlijk huis.

Daar kwam hij totaal uitgeput aan zonder schoenen, de voeten gewikkeld in lappen. Hij verborg zich op de hooizolder van de hoeve Oppe Gruneweg.

In 1815 werd hij vervolgens onder de Nederlandse wapenen geroepen. Als hij niet gedeserteerd was, had hij als huzaar moeten vechten in de slag bij Leipzig, waarvan maar weinig strijders zijn teruggekeerd. Bij wijze van spreken hadden de huidige Ernes-schutters niet bestaan als hun voorouder niet het besluit genomen had het Napoleonische leger te verlaten.

Egidius Jos. Ernes, geb. 1879 te Wittem, overl. 1953 te Wijlre. Hij was woonachtig te Elkenrade. Koning van schutterij St. Maternus Wijlre in 1925.

Koningen in Wijlre

De kleinzoon van deze huzaar was in 1925 koning van St. Maternus Wijlre. Egidius Joseph (1879-1953) was woonachtig te Elkenrade. Of het de eerste stappen zijn geweest die leden uit de familie Ernes in het schutterswezen zetten, is niet bekend, het zijn wel de eerste in zilver gedocumenteerde stappen. Want het zou niet bij dit ene koningschap blijven. Al in 1932 volgde Leo Ernes, die eveneens koning van St. Maternus Wijlre werd. Leo Arnold Ernes (1907-1989) was een zoon van de eerdergenoemde Egidius. Met 24 of 25 jaar was hij dus al koning. Direct in het daaropvolgende jaar 1933 verhuisde Lei Ernes van Wijlre naar Ubachsberg, hetgeen hem bemoeilijkte zijn banden met de Wijlrese schutterij aan te houden. Daarom wisselde hij van schutterij en komen we hem na verloop van tijd in Ubachsberg weer tegen.

Ubachsberg: Lei Ernes

Zoals vermeld verhuisde Lei Ernes naar Ubachsberg. Zo ongeveer direct nadat hij zich in het hooggelegen dorp gevestigd had, had hij zich bij schutterij St. Hubertus aangesloten (in 1933).

In de OLS-bijlage bij gelegenheid van het OLS 1978 in Schaesberg wordt Lei geïnterviewd, samen met Jozef Starremans.

Lei memoreert dat hij bij Ubachsberg was begonnen als geweerdraager, hij heeft een tijdlang direct na de oorlog het vaandel gedragen, terwijl hij later werd bevorderd tot officier. In 1954 was hij opgenomen in het officierskorps. Hijzelf stond toen samen met Math. Hoenen en

Leo Arnold Ernes (1907-1989) koning in Wijlre 1932 en in Ubachsberg 1964. Zijn vijf zonen zijn allen bij de schutterij terecht gekomen.

Wijlre 1932. Schutterij St. Maternus poseert met in haar midden koning Leo Ernes met bolhoed. Direct rechts naast/achter hem zijn broer Hubert. Beiden zonen van Egidius, die in 1925 in Wijlre koning was. In L.S. 34 (maart 1997) staat een aantal foto's van de Wijlrese schutterij. Pag. 10 staan de gebr. Hub en Leo Ernes op de 4e en 6e plek van links. Pag. 11 de neomistenfoto, die niet in 1930 maar op 10-7-1932 genomen zou zijn. Koning kan dan best Leo Ernes zijn.

Ber Senden persoonlijk garant voor de aanschaf van de nieuwe uniformen. Een aantal jaren was hij penningmeester, maar dat bleek toch niet de ideale functie, omdat hij wel eens 5 cent of een dubbeltje tekort kwam, dat hij zelf bijpaste. In 1968 vierde hij bij gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de Ubachsbergse schutterij zijn 40-jarig lidmaatschap; toen was hij al het oudste actieve lid. Jarenlang beheerde hij de kas van de vereniging en ook werd hij koning, en wel in 1964. In 1978 ontving hij een koninklijke onderscheiden en toen werd er over hem gedicht:

*"Vier hubbe ooch inge veteraan,
dat is der Lei dee rokt de sigaar.
Hee geet euveraal mit oos hin,
kot bie of wiet aaf, went hee mer ken."*

Ubachsberg: de zonen van Lei

Goed voorbeeld deed volgen: In het voetspoor van Lei Ernes volgden zijn zonen Jo, Ger, Leo en Hub. Zoon Jo Ernes startte echter bij de Ubachsbergse fanfare. Toen zijn vriend in 1954 koning van de schutterij werd, kreeg deze de opmerking dat hij toch zeker niet bij

de schutterij ging lopen maar bij de fanfare moest blijven. Beide vrienden zegden hun lidmaatschap van de fanfare op en bekeerden zich tot de schutterij. Jo was klaroenblazer en aanvaardde al in 1962 het voorzitterschap van de Ubachsbergse schutterij. In 1969 werd Jo koning. Hij bleef maar liefst 27 jaar voorzitter tot 1989. In 1993 bij gelegenheid van anderhalve eeuw St. Hubertus Ubachsberg werd hij koninklijk onderscheiden vanwege zijn grote verdiensten als voorzitter. Inmiddels draagt hij de rang van kolonel.

De broers Ernes

De broers van Jo Ernes volgden gauw. Hub Ernes werd eveneens koning (1973). Hij startte als tamboer en ook hij werd vanwege zijn lange lidmaatschap bevorderd tot officier en reserve-commandant, overleed echter plotseling in 2000. Andere broer Ger Ernes, begonnen als klaroenblazer, is eveneens officier, in de rang van luitenant. Hij maakt evenals zijn broer Jo jarenlang deel uit van het A-zestal. Beiden maakten deel uit van het winnend OLS-zestal in 1971 en 1979.

Ger is bovendien een echte familie-man: legendarisch werd zijn keuze de bruiloft van zijn dochter te willen bijwonen, in plaats van deel te nemen aan het kavelen tijdens het OLS 1993 in Koningsbosch, waar Ubachsberg tot de laatste 14 zestallen was doorgedrongen voor de tweede kaveldag. In de krant verscheen een artikel met foto, waarop dochter en bruid Philomene haar vader met een kus dankt voor zijn keuze. Jongste broer Leo maakt binnenkort ook de 40 lidmaatschapsjaren vol en is geweerdrager.

Volgende generaties

Inmiddels is ook de volgende generatie Ernes in de Ubachsbergse schuttersgelederen terecht gekomen. Want ondanks het feit dat vader Jo als voorzitter geen voorstander was van vrouwen binnen de schutterij, wilde dochter Claar maar al te graag lid worden. Zij was het ook die in de familiegeschiedenis ging wroeten en de stamboom opstelde. Zodra de Ubachsbergse schutters besloten hadden ook vrouwelijke leden in de drumband of als marketenster toe te staan

ging Claar direct overstag en sloot zich in 1995 als marketenster aan. Haar dochter Esmee speelt inmiddels in de drumband. Dochter Nathalie en zoon Roger van Leo Ernes zijn respectievelijk actief als marketenster en trompetblazer.

De Simpelveldse tak

Een andere zoon van Lei, te weten Frans, verhuisde naar Simpelveld, waar lange tijd geen schutterij was. Toch kroop het schuttersbloed waar het niet kon gaan. Het sloeg een generatie over toen in 1989 Jos Ernes bij de heroprichting van schutterij St. George Simpelveld betrokken was en bij zijn Ubachsbergse ooms te rade ging hoe het nieuwe leven in de Simpelveldse schutterij geblazen kon worden. Jos schoot de vogel af in 1994 en 1997, werd commandant en bestuurslid. Ook zijn broer Lei sloot zich bij de schutterij aan en werd guide, eveneens bestuurslid en koning in dit jaar.

Ook hun vrouwen Monica en Kristel steunden als marketenster, drumbandlid en koningin de hobby van hun mannen, alsmede hun zonen. Na lang aandringen wisten ze vader Frans Ernes ook te porren voor het lidmaatschap. Eerst schoot hij de burgervogel af en nadien trok ook hij het uniform aan en werd geweerdrager. En daarmee was ook de laatste schakel binnen de familie Ernes tot de schutterij bekeerd. Hierna ging ook broer Hein overstag. In Simpelveld zijn het al drie generaties, in Ubachsberg vier en in Wijlre gaat het nog verder terug.

Zijtak in Eys

Een zijtak van de familie Ernes is in Eys bij de schutterij beland. Michel Ernes [zijn vader was een neef van de bovengenoemde Egidius Ernes te Wijlre] werd koning van St. Sebastianus Eys in 1970 en werd als gevolg hiervan lid. Hij bleek op diverse fronten een geschikt bestuurslid, want nadat hij het secre-

tariaat accepteerde, werd hij spoedig daarna zelfs voorzitter. Ook in 1986 schoot hij de vogel af. Zijn zoon Egid Ernes deed hem dit twee jaar later na. Dit schiettalent in de dop werd al vroeg op het A-zestal geplaatst en hij won in die hoedanigheid het OLS in 1982, dat in het daaropvolgende jaar in Eys georganiseerd werd. Vader Michel Ernes trok zich als voorzitter terug wegens zijn verhuizing naar Vijlen. Hiermee zijn we terug waar we gestart zijn: bij de huzaar Michael Ernes uit Vijlen, die uit het Napoleonische leger deserteerde en voor een rijk en wijdvertakt nageslacht zorgde: met schuttersbloed.

Luc Wolters

Met dank aan diverse leden van de familie Ernes, waaronder marketenster Claar Ernes te Voerendaal en Frans Ernes uit Simpelveld en aan wijlen Alphons Emonds voor de Wijlrese gegevens.

Alle actieve Ernes-schutters uit de schutterijen van Ubachsberg (Ub) en Simpelveld (Si) bij elkaar. Met de toetreding van St. George Simpelveld tot de R.K. Zuid-Limburgse schuttersbond zijn ook de Ernes-schutters herenigd. Op de foto staan vlnr. geweerdrager Leo Ernes (Ub), commandant Jos (Si), marketenster Nathalie (Ub), geweerdrager Frans (Si), koningin Kristel (Si), geweerdrager Hein (Si), koning Leo (Si), oud-voorzitter en officier Jo (Ub), marketenster Claar (Ub), officier Ger (Ub) en klaroenblazer Roger (Ub). Vooraan geweerdrager Tim (Si) en klaroenblazer Esmee (Ub). Bondsfeest Epen, aug. 2001.

8^e NATIONAAL KONINGSCHIETEN

Op 7 oktober werd door de drie Lommelse schuttersgilden het Nationaal Koningschieten 2001 georganiseerd. Enkele impressies.

De plechtige hoogmis in de kerk Sint-Pietersbanden was helemaal in de stijl van een gildemis. Ook was er een mooi gebedenboekje uitgegeven waarin schuttersgebeden waren opgenomen. De hoogmis werd voorgedaan door Deken Giel Stinkens, omdat pater Karel de Wilde op dat moment in het ziekenhuis verbleef. Vanaf deze plaats wensen wij Pater Karel een vlot herstel toe en dat hij maar snel weer in ons midden mag zijn.

Na de H. Mis ging het in optocht naar het gemeentehuis. In de optocht zagen we een grote verscheidenheid van maar liefst 56 groepen uit België, Duitsland en Nederland. Een schuttersgilde uit Brussel droeg het wereldbekende "Manneke-pis" mee. Het werd een moeilijke taak voor de jury, o.l.v. Herman Jansen, om aan deze grote verscheidenheid punten toe te kennen.

Vanaf het bordes van het gemeentehuis sprak Lommels' Burgemeester Louis van Velthoven de grote schare deelnemers aan dit Nationaal Koningschieten toe.

Een bonte mengeling van schutters in Lommel.

Vervolgens was er een receptie voor de genodigden in de "Bourgondiër", waar de burgemeester enkele geschenken (Lommels zand) uitdeelde.

Daarna kon eenieder zich op eigen gelegenheid verplaatsen naar het tijdelijke schiet- en wedstrijdterrein op het motorcrossterrein 'Balendijk'. Het wedstrijdterrein was een ideale gelegenheid voor de vele disciplines die hun krachten kwamen meten. Zo zagen we wedstrijden met de volgende wapens: Karabijn, zware buks, flobert, luchtdrukgeweer, handboog, katrolboog en kruisboog.

Dé hoofdactiviteit was het schieten met de karabijn, voorbehouden aan de koningen van de aanwezige Belgische schutterijen en schuttersgilden, op de vogel. Winnaar werd Cerial Theys uit Haacht na 143 schoten.

Bijzonder veel aandacht en felicitaties kreeg de expositie die de drie Lommelse schuttersgilden hadden samengesteld met hun eigen middelen, aangevuld met waardevolle objecten van schutterijen uit Eupen, Kalmthout en Oud-Winterslag.

Het weer was degelijk, evenals de organisatie. Een proficiat aan Stan Krolicki, voorzitter van het Belgisch overlegorgaan, en aan Jan Vandenboer, voorzitter van de vzw en aan alle medewerkers is hier zeker op zijn plaats.

Werner Smet.

Na afloop van de H. Mis gaat het in optocht door de straten van Lommel naar het gemeentehuis.

VAN VALKENBERG TOT DRUMMEN DE WAPENMAKERS VAN DE ZWARE SCHUTTERSBUKS - door Luc Wolters -

De zware buks is niet altijd in schutterskringen gebruikt. In de 18e en 19e eeuw had elke schutter nog zijn eigen schietklare geweer. Hierin kwam verandering met de opkomst van de schutterseesten. In de periode 1860-1900 gingen de schutterijen veelvuldig aan schutterseesten en schietconcouren deelnemen en kwam de zware buks als wedstrijdwapen in zwang. Sinds de opkomst van dit uitzonderlijke schietwapen tot heden toe is er één firma geweest die de Limburgse schutterijen gedurende de gehele periode van hun buks heeft voorzien en dat zijn de wapenmakers Valkenberg, later firma Drummen. Tijd dus om deze buksenmakers voor het vizier te nemen.

De drie gebroeders

Al in 1873 roepen de gebroeders Valkenberg te Valkenburg de jagers en de liefhebbers van vogelen schijfschieten op dat zij bij hen voor de verkoop, verandering of reparatie van alle soorten geweren terecht kunnen. De gebroeders noemen zich hierbij "gebreveteerde geweermakers". Dit waren de gebroeders Leopold, Christiaan en Antoon Valkenberg, die thuiswerkers waren voor een Luikse wapenfabriek. Hun geweermakerij lag aan de oude "Stationsstraat", thans Passage. De drie gebroeders werden ook geregeld gevraagd door schutterijen om namens hen deel te nemen aan het schuttersconcouren. Zo kwam het drietal in de periode 1879-1888 geregeld uit voor de Houthemse schutterij, ze stonden als lid genoteerd, hoefden geen contributie te betalen en werden voorzien van eten en drinken. Als tegenprestatie schoten de Valkenbergs het prijs- en concourenschieten en wonnen prijzen voor Houthem.

Uitvinding in de wapenindustrie

Hun vader was volgens de familieoverlevering al in 1820 wapensmid in Luik, het Walhalla voor de wapensmederij en vuurwapenproductie. Hij deed in het midden van de 19e eeuw een belangrijke uitvinding. Destijds werd alleen nog maar met voorladers geschoten, waarbij het kruit, een prop papier en de kogel van boven af in de loop

Christiaan en Leopold Valkenberg, geweermakers te Valkenburg. Zij waren lid van de Oude Valkenburgse schutterij.

moesten worden geduwd. Pas dan kon met een vuursteen het kruit tot ontbranding gebracht worden en het schot gelost worden. Valkenberg zou het zogenaamde "naaldgeweer" uitgevonden hebben, waarbij het geweer als achterlader gebruikt kon worden en het kruit tot ontbranding kwam door middel van een naaldontsteking met een bepaald zuur. Door deze uitvinding kon er sneller geschoten worden; het idee werd zo belangrijk geacht dat het werd overgenomen door de Praagse munitiefabriek.

Alliedrie de zonen Valkenberg studeerden het wapenmakersvak in Luik. Vandaar verhuisde de familie naar Valkenburg, waar een eigen winkel werd opgezet, die de gebroeders voerden. De twee broers Leopold en Christiaan waren ongehuwd, bleven in Valkenburg en maakten deel uit van de Oude Schutterij. Nog in 1897 adverteerden zij met zelfgemaakte kaliber 12 geweren en alle jachtartikelen. De derde broer Antoon Valkenberg begon in Hulsberg met een eigen bedrijfje.

Antoon H. Valkenberg, wapenmaker te Hulsberg. Overleden op 83-jarige leeftijd in 1931.

Valkenberg te Hulsberg

Rond 1880 begon Antoon Valkenberg (Toon) als een van de drie broers voor zichzelf. Hij had niet alleen in Luik het vak geleerd, maar ook te Parijs, Birmingham en Delft. Na een poging een eigen wapenfabriek in Luik op te zetten en zijn inspanningen een eigen achterlaadgeweer met bloksluiting op de markt te brengen bleek Toon vooral een uitmuntend vakman en goed schutter, maar geen zakenman. Hij verhuisde naar Hulsberg, waar hij woonhuis en wapenfabriekje bouwde en een gezin stichtte. Ook hij adverteerde als zelfstandig wapenmaker (onder meer in 1892), waarin hij zich richt tot de "Heeren Schutters!" om zijn "Eigenhandig gemaakte achterlaadbuksen, onovertreffelijk in juistheid" aan te prijzen. Hij kwam uitgerekend in Hulsberg terecht, waar als een zeldzaamheid in de Limburgse contreien geen schutterij actief was. Op neutrale grond dus, voor een geweermaker die aan vele schutterijen hun belangrijkste wedstrijdwapen leverde. Alles gebeurde nog boven het smidsvuur. Er was nog geen lasapparaat, dus ook het blauwen van de loop moest aan het vuur gebeuren. In 1898 verschijnt een opvallend verweer van Antoon Valkenberg in de krant, waarin hij publiekelijk wil afrekenen met enkele roddels dat hij alleen 's zondags thuis zou zijn en door de week als een bon vivant geen werk zou verrichten.

De geweermakerij te Valkenburg aan de "Stationsstraat", thans Passage.

Het bukschieten

Rond de eeuwwisseling van 1900 was het schieten een belangrijk tijdverdrijf. Zij die het zich konden permitteren gingen op jacht en hadden behoefte aan een deugdelijk geweer. Maar ook in schutterskringen werd volop geschoten. De zware buks had een vaste plaats verworven bij het schieten als sportieve ontspanning.

Zo waren er tijdens de schuttersfeesten niet alleen wedstrijden voor de deelnemende schutterijen, maar ook voor geïnteresseerde niet-schutters. Veel buksen werden dan ook aan particulieren verkocht, die in drietallen deelnamen aan vrije schietconcouren, die dikwijls door de een of andere herbergier werden opgezet als zondagmiddagvertoer.

Gezien de grote belangstelling voor de zware buks waren er meerdere wapenmakers, die hiervoor geweren aanboden, zoals Edouard de Beaumont of zelfs Luikse wapenmakers, zoals S. Lagache, die met zijn buksen in Limburg adverteerde. Valkenberg had met deze concurrentie terdege rekening te houden.

Deelname aan wedstrijden

Toon Valkenberg was zelf dikwijls op de schuttersfeesten aan te treffen. Hij deed dan mee aan de schietwedstrijden met de zware buks voor burgers, het algemene persoonlijke concours, dat bij elk schuttersfeest voor niet-schutters openstond. Rond de eeuwwisseling van 1900 was Valkenberg een ge-

ducht tegenstander. Zo wist hij tijdens het schuttersfeest in 1901 te Limbricht de internationale wedstrijd op zijn naam te zetten, door met 56 treffers zijn laatste twee tegenstanders - beiden Belgen - te verslaan.

Enerzijds maakte Valkenberg met zijn eigen buks naam als schutter en buksmaker, maar hij bleef door zelf deel te nemen nauw in contact met zijn klanten, die hij op de schuttersweide trof. Ook de Duitse schutterijen hadden de weg naar Hulsberg gevonden en waren grote afnemers van zijn zware schuttersbuksen.

Maatwerk

Maar Valkenberg kende niet alleen de schutters als vaste klanten. Met name veel jagers (en stropers) kwamen bij hem over de vloer voor goede geweren, van heinde en verre.

Als excellent vakman legde Toon zich toe op het vervaardigen van luxe jachtgeweren. De kolven werden met houtsnijwerk verrijkt en in de lopen werden vaak strips van goud of zilver ingelegd als een prachtige decoratie.

Valkenberg hield er een eigen motto op na bij de vervaardiging van zijn geweren; dit adagium luidde "de lopen schieten, maar de kolf treft". Zo leverde de geweermaker geen standaard produkt, maar werd het wapen aangepast aan het postuur van de schutter. Hij mat bij zijn klanten de afstand tussen de ogen en het schouderblad, de lengte van de onderarm, de grootte van de handen

Opname van de familie Valkenberg uit 1900 of 1901. Van links Guillaume met een zware buks, bonpapa Antoon Valkenberg sr. met voor hem staand de kleine Jef met een klein-kaliber vuursteengeweer. Naast hem zijn broer Jean, eveneens met een vuursteengeweer, type voorlader met bajonet. Rechts de dames: Philomena, de moeder van wapenfabrikant Maurice Drummen sr., bonmama mevr. Valkenberg-Houben en Joke.

Foto: Joh. Kohnen, "Photographisches Atelier, Valkenburg".

enzovoort en paste hierop de grootte van de kolf aan. Geen maatkostuum, maar een geweer op maat, dat was het summum aan het persoonlijk maken van het geweer, dat bij de jager of schutter hoort. Zo leverde Valkenberg het maatwerk, waar hij bekend om werd.

Afrikaanse klandizie

De klantenkring van Antoon Valkenburg reikte ver. Door zijn luxueuze jachtwapens met fraai bewerkte kolven had hij een uitgebreide klandizie, die tot ver over de landsgrenzen reikte. Vooral in Engeland en Duitsland was zijn naam bekend. Veel Engelse adel ondernam de moeizame reis naar Hulsberg om zich een jachtgeweer te laten aanmeten. Maar het bleef niet alleen bij Europese bestellingen. Zo kwam er op zekeren dag een Afrikaans stamhoofd naar het landelijke Hulsberg. Een familielid van Antoon had een plantage in de Belgische Kongo (thans Zaïre) en in zijn gesprekken met de plaatselijke bevolking prees hij de wapenmakerskwaliteiten van Antoon aan. En zo kon het gebeuren dat dit familielid op zeker moment terugkwam uit Afrika en bij Valkenberg op de stoep stond in gezelschap van een Kongolees opperhoofd. Hulsberg liep uit want het was de eerste maal dat het een "zwarte man" zag. Het opperhoofd liet zich voorlichten over de jachtwapens en koos een fraai exemplaar uit.

De Afrikaanse contacten resulteerden in diverse orders voor enkelloops geweren. Valkenberg maakte geen geweren voor de militairen, wel voor de jacht.

Op jacht

Van diverse van zijn klanten kreeg Valkenberg uitnodigingen om aan de jacht deel te nemen. Toon heeft zelfs aan jachtexpeditie in de binnenlanden van Afrika deelgenomen, waarbij op gazellen en ook op olifanten gejaagd werd. Bij een jacht in Noorwegen redde hij het leven van zijn jachtcompanen: een woeste eland stormde op de jagers af en Valkenberg schoot het dier op 25 meter afstand neer. Het vakmanschap in deze uitzonderlijke wapenmakerskunst bracht Valkenberg met vele mensen in contact, die liefde voor het schieten hadden, of dit nu de traditionele schutterijen waren, de begenadigde sportschutters of de gepassioneerde jagers.

Het gezin Valkenberg

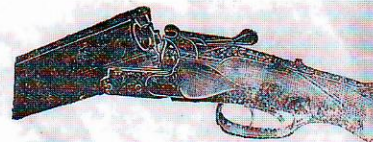
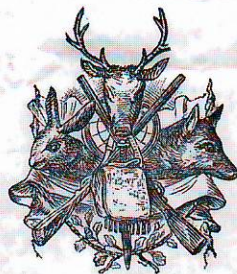
Het gezin bestond uit Antoon Valkenberg en mevrouw Valkenberg-Houben. Zoals het in de betere kringen "comme il faut" was, werd er in het Frans geconverseerd en was het bonmama en bonpapa. Zij hadden zes kinderen, vier zonen en twee dochters: Antoine jr., Joseph, Guillaume, Jean, Philomene en Joke. Het geweer maken kregen de kinderen met de papelepel ingego-

ten, maar het gezin was bovendien uiterst muzikaal en getalenteerd. Guillaume zong opera's en speelde toneel, Jef was ook een toneelspeler, Jean speelde orgel, mevr. Houben speelde viool en Joke de piano. Drie zonen zouden later het wapenmaken gaan beoefenen, maar daarop komen we nog te spreken. Er waren slechts enkele uitzonderingen in het gezin: Jef werd onderwijzer te Hulsberg en Joke werd kloosterzuster in het Belgische Mechelen bij de Dochters der Wijsheid en kon geregeld op retraite komen in het nabijgelegen Schimmert.

Dochter Philomene (Meneke) volgde in Rotterdam de opleiding tot vroedvrouw en startte haar beroep in Hulsberg op een fiets uit vaders winkel. Zij huwde in 1921 de architect Willem Drummen, die later bij de gemeente Nuth werkzaam was. In 1923 kreeg het gezin een van de eerste auto's, waarmee Philomene vele kinderen ter wereld hielp brengen en vaak ook nog ter doop bracht.

Zonen in de voetsporen van vader

Antoon Valkenburg overleed op 83-jarige leeftijd in januari 1931. In het fotoweekblad "Ons Zuiden" werd er als volgt aandacht aan besteed: "Te Hulsberg overleed in hoogen ouderdom de heer A.H. Valkenburg, bekend wapenvervaardiger en schutter". Drie zonen zetten zijn werk voort.

WAPENFABRIEK ANT. VALKENBURG HULSBURG (HOLLAND).

Betrouwbaarste en goedkoopste adres — Alleen prima gegarandeerde kwaliteiten — Betaling à contant — Prijzen vrijblijvend.

L. S.

Hierbij hebben wij het genoegen U een prijslijstje te doen toekomen van de meest benodigde artikelen. Speciaal vragen wij Uw aandacht voor onze verbeterde zware prijsbuksen Model VI, wat betreft een korrel-inrichting, waardoor het mogelijk is door 1,4 slag draaien een grover of fijner korrel te doen voorkomen een derde vizier of diopter die van zoo'n samenstelling is, dat men verschillende gaatjes (van heelfijn tot heelfrof) naar willekeur kan doen voorkomen. De grendel is zwaarder uitgevoerd. Het z.g. doorbuigen, dat bij andere in den handel gebrachte buksen veelvuldig voorkomt (hetgeen een grove constructiefout is) komt bij onze verbeterde modellen NIET voor.

De voordeelen hieraan verbonden kan ieder schutter zelf beoordeelen — De kwaliteit is overbekend en ongevraagde attesten van schutters van naam liggen ter inzage.

Prijs gewoon model fl. 250. — Prijs verbeterd model fl. 300. — Met dezen prijs is inbegrepen: Kogelvorm, slaghoedjesstang, kogelstang, pompstok, en kruitmaatje.

Prima zwart kruit
Koperen hulzen zwaar kwal.
Papieren hulzen Gevelotslaghoedje
Slaghoedjes
Pompstok met Borstel

fl. 2.50 per Kg
fl. 45.— per 100 st.
fl. 3.80 per 100 st.
fl. 3.— per 1000 st.
fl. 1.70 per st.

Borstels
Kogelvorm
Slaghoedjesstang
Kogelvet
Ballistol de beste geweerolie ter wereld, roesten absoluut uitgesloten. Het behoudt uwer wapens fl. — per fl.

f. 0.25 per st.
f. 7.— per st.
f. 4.60 per st.
f. 4.45 per Kg.

Zware Floberts ! Eigen Systeem !

Voor flobertpatronen Bosquette 6 m/m gegarandeerd zuiver van schot en werking Fl. 75.—

Grendel Floberts.

Gegarandeerd zuiver van schot Cal. 6 m m Cal. 22 en Cal. 9 m. m fl. 10.— 14.— 18.— 25.— en 32.—

Automatische Geweren en Karabijnen.

Automatische Karabijnen Cal. 22, short en long (12 schots) fl. 35.—
Jachtgeweren Cal. 12 en 16 (5 schots) fl. 98.— 140.—

Enkel- en Dubbelloops Haan- en Hammerless-Jachtgeweren met en zonder Ejector in alle Cal. en prijzen. voorradig van de eenvoudigste tot de meest luxe uitvoering. Vraagt uitvoerige beschrijving en prijzen !

Valkenburg's jachtpatronen zijn de beste !

Jachtpatronen met rookloos kruit, vetproppen en harden hagel in alle cal. fl. 7.50 8.50 en 9.50 per 100 st.

Revolvers en Automatische-Repeteer-pistolen

HAMMERLESS-REVOLVERS, cal. 6,35 en 7,65 fl. 12.— 25.—
HAANREVOLVERS Cal. 320 en 380 fl. 7.50.— 10.—
BROWNING-PISTOLEN Cal. 6.35 en 7.65 vanaf fl. 10.— tot fl. 45.—

Revolver en Browning Ammunitien.

Cal. 5 m/m pinvuur	fl. 4.— per 100 st.
" 7 m/m "	" 5.— per 100 st.
" 9 m/m "	" 5.25 per 100 st.
" 230 centralvuur	" 4.25 per 100 st.
" 320 "	" 5.— per 100 st.
" 380 "	" 5.75 per 100 st.
" 6.35 (Nikkelmantel)	" 6.— per 100 st.
" 7.65 "	" 7.— per 100 st.
" 7.63 " voor Mauserpistolen	" 10.— per 100 st.
" 9 m/m " Parabellum	" 9.— per 100 st.

Flobert Ammunitien.

Cal. 6 m m ronde kogel	fl. 0.75 per 100 st.
" 6 " puntkogel (Bosquette A 1, A 2)	" 8.50 per 1000 st.
" 6 " enkellading	" 1.50 per 100 st.
" 6 " dubbellading	" 1.70 per " st.
" 9 " ronde kogel	" 2.— per " st.
" 9 " puntkogel	" 2.25 per " st.
" 9 " enkellading	" 2.45 per " st.
" 9 " dubbellading	" 3.— per " st.
" 22 Short (rookloos)	" 1.50 per " st.
" 22 Long "	" 1.70 per " st.
" 22 Extra long (rookloos)	" 2.— per " st.

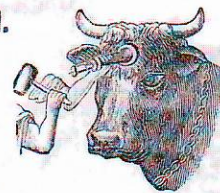
Slachtmaskers & slachtveepatronen.

Slachtmaskers prima kwal. f. 5.50— 6.50 — 7.50 — 10.—

Slachtvee-patronen Cal. 10.4 en 9.6, korte en lange huls fl. 9.— per 100 st.

Slachtvee-patronen Cal. 7.8 fl. 7.— per 100 st.

Alle patronen zijn met STAALPUNT, gegarandeerd ketsvrij en hebben enorme uitwerking

Geïmporteerde Belgische- & Duitse Buksen, cal 12. gewone handelswaar, looplengte 70 en 80 cm. zonder garantie fl. 65.— en fl. 70.—

Het gezin Valkenberg voor de werkplaats: met de vier zonen Guillaume, Jef, Jean en Antoine jr. Bij het werk werden doorgaans klompen gedragen. In de deuropening dochter Philomene en Antoon sr. met zijn vrouw.

Jean nam de fabriek in Hulsberg over en bleef de geweren voor de jacht en de buksen voor het schutterswezen verzorgen. Antoine jr. startte in Sittard een zaak, die zich eveneens toelegde op schutterij-buksen en op luchtbuksen.

De ondernemende Guillaume vestigde zich als boekhouder in Tilburg en begon nevenbij met zijn zaak als geweermaker. Later wijdde hij zich hier geheel aan en stichtte een wapen- en munitiefabriek, maar hij zorgde ook dat er veel geschoten en geoefend kon worden. Zo zette hij als eerste een kleiduivenschietbaan op in Tilburg en richtte hij schietbanen in om de militairen te laten oefenen en voor het pistoolschieten van de politie.

De beide geweermakerijen in Sittard en Tilburg kregen door gebrek aan opvolging geen vervolg met uitzondering van de Tilburgse munitiefabriek. Alleen in de winkel en werkplaats in Hulsberg kwam jong Valkenberg-bloed om het familiebedrijf draaiende te houden.

De oorlog

De inval van de Duitsers was desastreuus voor de traditionele wapenproductie. Bij het binnentrekken van Hulsberg waren zelfs de winkel en wapenmakerij samen met het postkantoor de belangrijkste objecten die direct bij de inval werden ingenomen. Jean Valkenberg moest alle geweren inleveren en mocht geen nieuwe meer vervaardigen. Tijdens de oorlogsjaren ging hij zich weer meer bezighouden met de muziek. Echter tijdig voordat de Duitsers kwamen waren toch zeer veel buksen en geweren onder de grond begraven, zelfs de munitie werd in oude olievaten ondergronds bewaard. Toen dit na de oorlog weer werd opgegraven kon

Valkenberg tenminste een nieuwe start maken. Ook in Tilburg waren bij Guillaume vele wapens in de zandgrond begraven, die pas na afloop van de Duitse bezetting weer uitgegraven werden.

Voortzetting in Hulsberg

Maurice Drummen, zoon van Philomena Valkenberg en Willem Drummen had geen groot interesse om ver door te leren. Ook diens vader, die zijn grote handen bekeek oordeelde dat hij dan maar aan de slag moest. En waar anders dan bij zijn drie ooms, die wapenmaker waren. Hij startte bij Jean Valkenburg in de zaak in Hulsberg. In onderling overleg ging hij meermaals voor enkele maanden naar Tilburg in de leer bij oom Guillaume. Diens zonen richtten zich voornamelijk op het verbeteren van munitie en zouden vanuit de munitiefabriek patronen over de gehele wereld leveren. Toen oom Antoine jr. in 1953 ziek werd, werden ook voor de Sittardse zaak de zware buksen in Hulsberg vervaardigd. Hij overleed twee jaar later, zijn dochter had wel de vakdiploma's, draaide nog een goede

omzet in luchtbuksen, maar had geen machines meer om de zware buksen te produceren. Zo werd enkel in de Hulsbergse zaak het vervaardigen van geweren en buksen voortgezet, die door Drummen naar Nuth verhuisd werd.

De Firma Drummen te Nuth

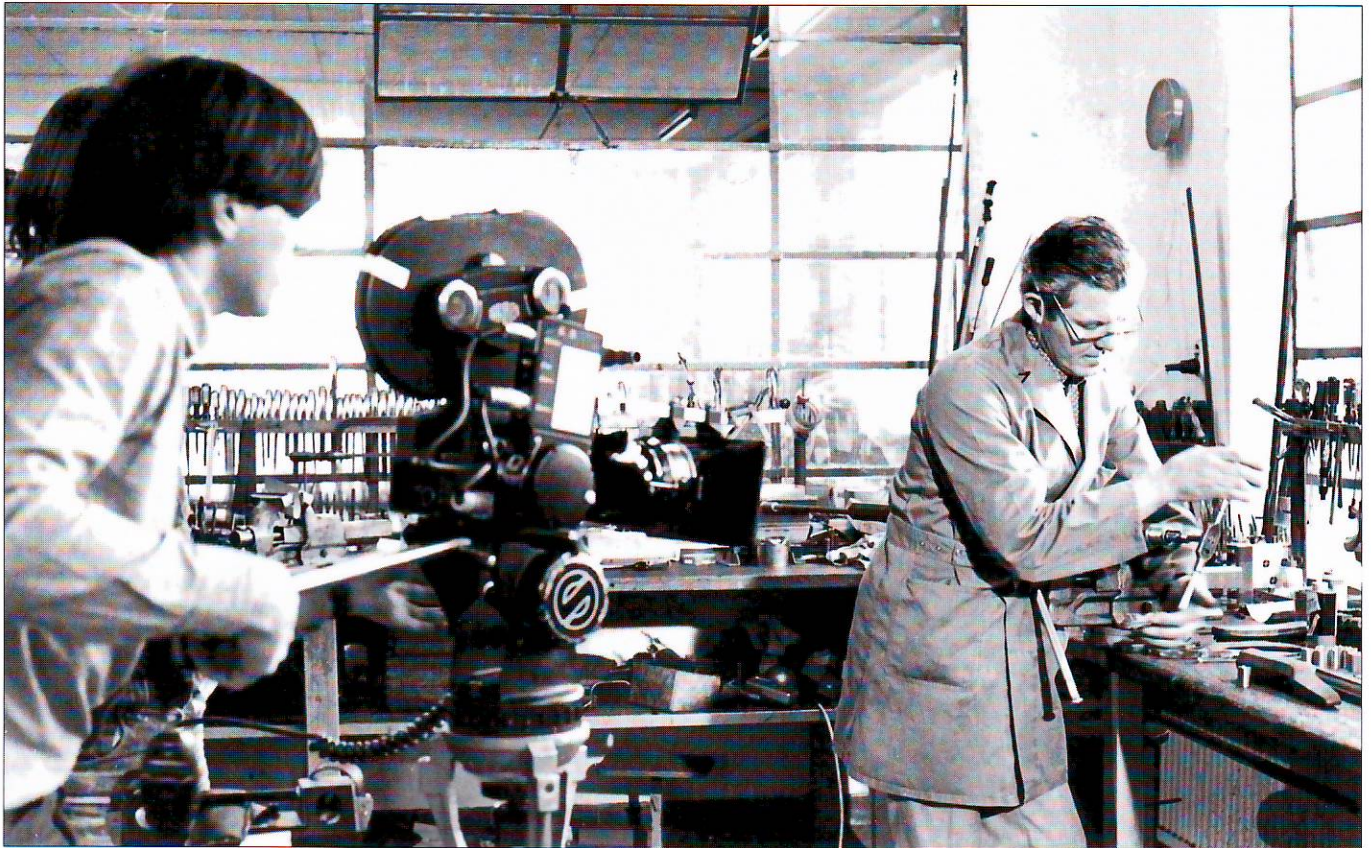
Maurice Drummen zette het Valkenberg-bedrijf uit Hulsberg voort. Na zijn gedegen leerjaren bij zijn ooms startte hij in 1946. Hij leerde de kneepjes van het vak en kreeg de ervaringen van een eeuw geweer maken overgedragen. In 1951 begon hij met draaien en frezen en met ingang van 1953 verkreeg hij zijn vergunning voor het maken van wapens. Derhalve is de wapenmakerij Drummen in 2003 vijftig jaar oud. Inmiddels had hij zich in het aangrenzende Nuth gevestigd. Evenals zijn grootvader verkeerde Drummen geregeld op de schuttersfeesten om met klanten in contact te komen en om het schieten met zijn buksen te bekijken. Hij mocht de gehele schutterswereld van de Oud-Limburgse schuttersfederatie in Nederlands en Belgisch Limburg tot zijn klanten rekenen alsmede een aantal vaste Duitse klanten: schutterijen uit de omgeving van Keulen, Würselen en in Monschau.

Maurice Drummen senior en junior

Inmiddels is de winkel en de wapenmakerij Drummen overgenomen door de zoon Maurice Drummen junior. Maurice senior (geboren 1927) helpt nog geregeld uit in de zaak, maar Maurice junior (geboren 1958) is nu de eigenaar en wapenmaker. Zoals elk van zijn Valkenberg-voorvaderen heeft ook hij zijn eigen draai gegeven aan de wapenmakerij. Maurice was en is een begenadigd sportschutter met

Activiteiten in de wapenmakerij: hier was het gehele gezin aan de slag om tijdig de leveringen uit te kunnen voeren. Eenieder hielp hierbij, ook de vrouwen.

Voor de filmreportage over het Limburgse schutterswezen "De Rode Leeuw" (1978) wordt ook de wapenmakerij Firma Drummen voor de lens gehaald. Filmmaker Geert Tomlow legt de wapenfabricage door Maurice Drummen sr. vast.

pistool, werd vele malen namens Nederland afgevaardigd naar internationale wedstrijden en behaalde talloze prijzen. Zo kwam hij in contact met een nieuwe tak van sport binnen het schieten: het pistool. Hij legde zich mede dankzij zijn vele contacten met succes toe op enkele verbeteringen bij het pistool-schieten.

Besluit

We hebben de wapenmakerijen van Valkenburg en Drummen bekeken, de familie-ontwikkelingen geschetst en gezien hoe zich de ene

na de andere generatie met het vervaardigen van geweren en buksen heeft bezig gehouden. In het vervolg op dit artikel zullen we beschrijven hoe de schuttersbuks gemaakt wordt en zullen we de firma Drummen nader beschouwen als mede hun verdiensten voor het schieten met de zware buks.

Literatuur:

Het Land van Valkenburg, 10 december 1965.

Artikel van K. Wolf, "Valkenburg garandeert voltreffers" [onbekend in welk tijdschrift dit is geplaatst,

waarschijnlijk Brabants, omgeving Tilburg, circa 1955] nr. 34, pp. 26-27.

[Leon Pluymaekers], "Industrie in het Geuldal", in: *Geulrand*, nr. 9 (jan 1985) pp. 44-45.

Luc Wolters, "De aloude schutterij St. Martinus", in: *Jubileum-Magazine 400 jaar schutterij St. Martinus Houthem-St. Gerlach* (Valkenburg 1999) 29.

Ons Zuiden, 21 januari 1931.

De Limburger Courier, zat. 16 aug. 1873

De Limburger Koerier, zat. 30 juli 1892, 5 juni 1897 en 3 sept. 1898.

Wilt U een origineel cadeau geven?

**Geef dan een jaarabonnement op
het Limburgs Schutterstijdschrift!**

CATHARINAGILDE HOLZ-KERKRADE EEN GILDE TUSSEN DE SCHUTTERIJEN

Kerkrade herbergt een voor Limburgse begrippen ongekende diversiteit aan schutterijen. De eeuwenoude schutterijen van Kerkrade-centrum en Eygelshoven schieten enkel op de vogel, begeleiden de processie en vieren de St. Sebastiaans-patroonsdag. In Spekholzerheide is een zogenaamde OLS-schutterij, die schiet met de zware buks.

Daarnaast zijn er in diverse wijken, zoals Bleijerheide, Nulland, Chevremont, Kaalheide en Haanrade diverse schutterijen, die ofwel met de kruisboog of met het flobertgeweer schieten. Sinds kort is er een nieuwe loot aan de stam: een heus gilde in Kerkrade-Holz.

Ontstaan

Hoe ontstaat een gilde tussen de schutterijen?

Kerkpatroon van de wijk Holz-Kerkrade is St. Catharina. Met haar als centraal thema werd in 1994-1995 een Catharina-festival opgezet, om geld

bijeen te brengen voor de door de aardbeving in 1992 beschadigd geraakte kerk van de wijk Holz. Hierbij waren de St. Catharina-gilden aanwezig uit de Brabantse plaatsen Vught, Woensel en Tongelre. Deze gilden inspireerden de organisators van het festival zodanig dat besloten werd tot de oprichting van een eigen gilde ter ere van "St. Katrien".

Inrichting

Met de Brabantse gilden als leidraad werd gekozen voor eenzelfde opzet. Zo kent het Catharinagilde enkele tamboers en een groep vendeliers. Allen gehuld in eenvoudige gildekledij van een los vest en baret met grote pluim. De gildeleden zelf dragen een donker kostuum met daaroverheen een brede sjerp en zijn zonder hoofddekse

*Groepsfoto van het St. Catharina-gilde met het beeldmerk van "St. Katrien".
Voorpagina van het boekje bij gelegenheid van de eerste lustrumviering.*

vrij sober. Naar Brabants voorbeeld heeft het gilde zich voorzien van zware dieptetrommen. In de organisatie kent het gilde naast een bestuur ook een tweetal gildemeesters en een hoofdvendelier. De jeugd bij de tamboers en vendeliers wordt pas vanaf haar 18e jaar gildelig.

De vrienden

Niet in de Brabantse gildetraditie staat het instellen van een vriendenclub, "de vrienden", die het gilde financieel bijstaan. De vriendenclub geeft al aan dat het gilde aspiraties heeft, die de middelen van de vereniging zelf te buiten gaan. Die aspiraties liggen niet in de kledij van de gildeleden, maar wel in de aankleding van het gilde met originele attributen en met name in de extra

bezigheden, buiten eigenlijke gildetaken, die het gilde tot haar activiteiten rekent. De vrienden worden bij diverse activiteiten betrokken, zoals het schieten of de lezingen.

De vendels

Naast het verenigingsvaandel is er een aantal vendels, waarmee het vendelen beoefend kan worden. Dit aantal vendels is in de loop der jaren fors gegroeid.

Er werd gestart met het hoofdvaandel en een viertal kleine jeugd-vendels met de "Katrienabloom" (bloem) erop.

Hierna volgden de drie "Land van Rode" vendels met afbeeldingen respectievelijk van 's Hertogenrode (de burcht van Herzogenrath), Kloosterrode (het voormalige klooster Rolduc) en Kerkrade (de kerk van Kerkrade), allen afgeleid van rode, dit is ontginnen. Een volgend drietal vendels kent als thema's Ailbertus van Antoin, de stichter van Kloosterrade/

Rolduc, vervolgens de graaf van Saffenberg, die hem de grond schonk voor het klooster en tot slot de hertogen van Limburg, die het kasteel Herzogenrath bewoonden. Ook heeft het gilde het plan opgevat om voor alle 9 abten van het klooster Rolduc, die een straatnaam in de wijk Holz hebben, een vendel te laten vervaardigen. De drie meest markante abten hebben al een vaandel.

Binding met Rolduc

Niet alleen door de vaandels, maar door tal van uitingen geeft het Catharinagilde blijk van haar verbondenheid met Rolduc. In 2004 wordt het 900-jarig bestaan van Rolduc herdacht en het gilde zorgt voor enkele opmaten ter voorbereiding op dit negende eeuwfeest.

De leden van het St. Catharinagilde kijken vol belangstelling naar de vendelhulde van hun Brabantse inspirators. Lustrumfeest 2000.

Zo heeft de lokale historicus en Rolduc-kenner Louis Augustus een lezingen-cyclus over het verleden van het klooster gehouden. Ook heeft het Catharinagilde haar schietboom achter Rolduc en nog net op Nederlands grondgebied staan. Want Rolduc kijkt uit op de burcht Herzogenrath in Duitsland. Op de schietplaats wordt geschoten met de kruisboog. Bovendien heeft het gilde te Rolduc een wijnberg aangelegd.

Wijnberg

Dat de gildeleden al echte wijnboeren zijn geworden, kan nog niet gezegd worden. Vooraleer er wijn komt uit een nieuw aangelegde wijngaard, dat kost jaren van noeste zorg en aandacht voor de wijns-truikjes. naar verwachting zal in 2004 bij gelegenheid van het 900-jarige Rolduc de eerste wijn aangeboden kunnen worden. Al vanaf de 12e eeuw had Rolduc eigen wijnbergen en dat stukje historie is weer levend gemaakt door de "Winzer van Rode", enkele vrienden van het gilde en diverse gildeleden zelf die het initiatief namen om bij Rolduc wederom met een wijngaard te starten. Echter niet zonder problemen: verleden jaar waren de druiven een lekkernij voor de vogels en dit jaar hadden mensen al vele struiken kaalgeplukt voordat het gilde ging oogsten.

Spiritualiteit

Wie zich zo verwant voelt aan het voormalige klooster Rolduc -thans priesteropleiding en gymnasium- kan niet zonder een bepaalde geestelijke inspiratie. Die heeft het gilde gevonden in de overste van de Kerkraadse Ursulinen: zuster Gemma is beschermvrouwe van het gilde geworden. En ook toen haar klooster uit Kerkrade werd opgedoekt kon zij blijven om haar religieuze diensten aan het dekenaat Kerkrade te blijven aanbieden.

Zij hield een reeks van 8 voordrachten over de Bijbel voor het gilde, getiteld "in de voetsporen van Mozes".

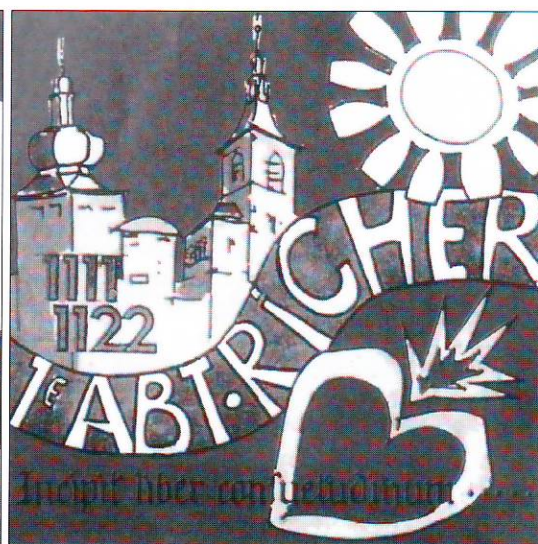
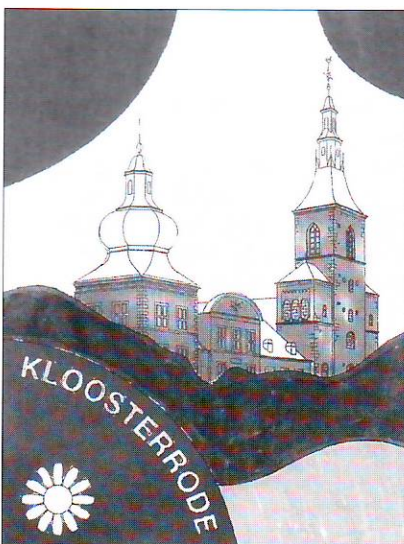
Eurode

Tussen het Nederlandse Kerkrade en het Duitse Herzogenrath is een nauwe samenwerking onder de naam Eurode. Naast de bestuurlijke samenwerking van de twee grensplaatsen zijn de culturele activiteiten dikwijls iets eenvoudiger te realiseren. Ook hierin vervult het Catharinagilde een rol. Niet voor niets kennen het gilde en de Eurode-werkgemeenschap dezelfde voorzitter. De ligging van Rolduc direct aan de grens vraagt ook om een internationale benadering. De aanvang van de wijngaard direct aan de grens stond in het teken van de Duits-Nederlandse samenwerking, ook werd er een onderkomen grensoverschrijdend voetpad ernaartoe weer open gesteld. Aansluiting wordt gezocht bij de dikwijls eeuwenoude Eurode schutterskorp- sen van Kerkrade, Eygelshoven, Herzogenrath en Merkstein.

Eigen koers

Het St. Catharinagilde mag een opvallende nieuwkomer in de Kerkraadse schutterswereld genoemd worden. Zij is op geen enkele wijze in navolging van de bestaande schutterijen, maar volgt koersvast een eigen route. De rode draad in die route is vervlecht in het bijzondere Rolduc, de heilige Catharina, de gildetraditie (op Brabantse leest) en de samenwerking binnen Eurode.

Luc Wolters

Het Catharinagilde kent inmiddels diverse vaandels. Een serie van drie betrof de "Drie Rodes", vendels met hierop afgebeeld de burcht van Herzogenrath, het voormalige klooster Rolduc (Kloosterrode) en de kerk van Kerkrade. Het "rode" of "rade" heeft betrekking op ontginning.

ZUID-LIMBURGSE BOND 80 JAAR OUD

In augustus jubileerde de Rooms-katholieke Zuid-Limburgse Schuttersbond met de viering van het 80-jarig bestaansfeest. In feite was dit het uitgestelde 75-jarig jubileum, omdat er vijf jaar geleden eerst zekerheid moest komen over het verleden. Lange tijd werd namelijk uitgegaan van het jaartal 1932 als oprichtingsjaar, totdat recent duidelijk werd dat de Zuid-Limburgse bond al in 1921 was opgericht en een reglement kreeg. De bond was vanaf die tijd een feit en sinds de oprichting zijn er ook al diverse bondsfesten gehouden tot in 1924. Het jaartal 1932 heeft derhalve betrekking op een heroprichting van de schuttersbond. De viering van het 80-jarig bestaan ging vergezeld met het 200e bondsschuttersfeest, dat gehouden werd bij een van de schutterijen, die sinds de heroprichting de bond trouw is gebleven. Daardoor was het verjaardagspartijtje van de bond natuurlijk ook het feest van St. Paulus Epen, die als organisator het geheel qua entourage mogelijk maakte. Gastheer was de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond zelf op zaterdag 4 augustus. 's Middags kwamen diverse genodigden uit de schutterswereld en de

afvaardigingen van de bondsschutterijen bijeen in de tent te Epen. Hierna ging het in optocht naar de parochiekerk. Alle vaandeldragers namen plaats achter het altaar, waardoor het een kleurig en plechtig geheel kreeg. De Hl. Mis werd opgedragen door de hulpbisschop Everard de Jong met assistentie van de Epense pastoor. De bisschop stak de schutters een hart onder de riem en onderstreepte het belang van de verenigingen in relatie tot de kerk. Na de kerkgang werd in stoet naar de feestweide getrokken, waar was zorggedragen voor een rijkelijke boerenkoffietafel. Hierna volgde de receptie van de jubilerende schuttersbond. Alle 21 bij de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond aangesloten schutterijen ontvingen een wandbord. De vijf verenigingen die sinds de heroprichting in 1932 onafgebroken lid zijn, kregen op dit wandbord de toevoeging "oprichter". Dit waren de schutterijen van Eys [waar de bond is opgericht en de zetel gevestigd is], Mechelen, Strucht, Voerendaal en natuurlijk Epen, waar daags na het bondsjubileum het stralende 200e bondsschuttersfeest werd gehouden.

Luc Wolters

Bondsvoorzitter Jacob Gorissen met tegen de achtergrond de vaandels van alle bij de Zuid-Limburgse Schuttersbond aangesloten verenigingen.

Het bondsbestuur tijdens de receptie.

SCHUTTERIJ MUSEUM VRAAGT MEDEWERKING STEUN VAN SCHUTTERS BIJ EIGEN MUSEUM IS ONONTBEERLIJK

Het Limburgs Schutterij Museum timmert aan de weg. Het Museum is op 25 augustus leestleden feestelijk geopend, maar daar blijft het niet bij. Een museum moet toegankelijk zijn en met haar collectie bezoekers trekken. De Garde Tegeliërs, die ervoor gezorgd heeft dat het Museum in Steijl-Tegelen haar deuren kon openen, heeft nog meer noten op haar zang om een goed geolied museum op te leveren.

Werkgroepen

De Garde Tegeliërs wil namelijk met een aantal werkgroepen het Limburgs Schutterij Museum een vaste plaats geven en verankeren in het Steijlse, maar ook in de schutters- en de museumwereld. Enkele werkgroepen moeten in het leven worden geroepen of worden bestendigd; zo moet er een vaste groep komen met suppoosten en gidsen, die ervoor zorgen dat het Museum op gezette tijden open is (bemenst is) en toegankelijk voor bezoekers. Er wordt gedacht aan een werkgroep, die het onderhoud van het gebouw voor haar rekening neemt, die enkel in actie komt als delen van het oude klooster, waarin het Museum huist, een opknappbeurt behoeven.

Voorts willen de Tegeliërs starten met een werkgroep die de stukken, die tentoongesteld of bewaard worden, gaat restaureren.

Een groep zou zich met de documentatie over het schutterswezen bezig moeten houden. Achter de schermen is uiteraard ook de "penningmeester" actief in een financiële groep.

En tenslotte wil het Museum zich omringen door een groep deskundigen op divers gebied, zoals mensen uit het schutterswezen, de tentoonstellingsbouwer, maar evenzeer de museumconsulent en een afvaardiging van de federatie van Limburgse Musea. Een tentoonstellingscommissie zou nieuwe exposities en thema's kunnen aanreiken, zodat het Museum blijvend interessant is.

Schuttershandjes

Binnen afzienbare termijn wil de Garde Tegeliërs het Limburgs Schutterij Museum weer teruggeven aan de Limburgse schutterijen, want zoals Tegelië Henk Vossen tijdens de OLS-najaarsvergadering in Baexem aanhaalde, is het Schutterij Museum met veel handjes gerealiseerd, echter amper met schuttershandjes.

En het Limburgs Schutterij Museum hoort uiteraard in handen van de schutters terecht te komen. Als bovengenoemde groepen, die veel ondersteuning aan het Museum zullen leveren, goed functioneren is het Museumproject voltooid: het Museum heeft een onderkomen, is ingericht, geopend, beheert haar spullen, controleert haar financiën en zoekt naar nieuwe wegen voor exploitatie.

Daarom is nu al de tijd rijp om binnen de geledingen van de schutters te kijken naar hen die gestalte kunnen geven aan de groepen ter ondersteuning van het Museum. Hierbij wordt gedacht aan schutters uit de omgeving Venlo-Tegelen-Steijl-Belfeld-Reuver, die er mede voor kunnen zorgen dat het Museum haar dagelijkse uurtjes geopend is. Schutters in een grotere straal rond Steijl zouden het bij tijd en wijle noodzakelijke onderhoud kunnen verrichten aan gebouw of inboedel. Een financiële deskundige die de boekhouding kan doen of de vele zelfknutselaars, die al dan niet in het Museum zelf werken aan het toonbaar houden van de collectie en de nieuwe aanwinsten.

Oude attributen

Naast de uitdaging voor de schutters om het opgeleverde Museum draaiende te houden, biedt het Limburgs Schutterij Museum tal van mogelijkheden: het verleden van de schutterijen wordt toegelicht, het heden aanschouwelijk gemaakt. Er wordt een frisse herstart gemaakt met de documentatie over het schutterswezen. Met het Museum is er ook weer een centrale bewaarplaats voor de diverse attributen, die in een grijs verleden bij de schutterijen in gebruik zijn geweest, maar nu in vele gevallen staat te verpauperen op een zolder.

Het Schutterij Museum is daarom ook terdege op zoek naar dergelijke oude artikelen, die het schuttersverleden voor de toeschouwer laten herleven. Of de attributen die een waardige bewaarplaats verdienen, zoals het oude vaandel, niet gebruikt koningszilver, oude petten, sjerpen enz. Een goed gebruik zou ook zijn om bij elke uniformwijziging een exemplaar bij het Schutterij Museum in bruikleen te geven.

De grote zaal in het Schutterij Museum is gevuld met tal van poppen, die in verschillende uitmonsteringen en gelardeerd met zilver en vaandels een kleurig beeld geven van het huidige schutterswezen.

Trommels en andere instrumenten vormen een stilleven van de schuttersmuziek.

Tonen, bewaren en documenteren
Nakomende generaties willen ook - anders dan alleen van foto's- kennis nemen van het schutterswezen heden ten dage. Als we thans het Limburgs Schutterij Museum, met daarbij inbegrepen niet alleen het museumgedeelte, maar ook de centrale bewaarplaats en evenzeer het documentatiecentrum goed aan het lopen krijgen, dan kunnen we straks aan onze kleinkinderen laten zien hoe de schutterij anno 2001 functioneerde, hoe de schutters gekleed gingen en welke gebruiken er op na gehouden werden. Want als we vanuit het heden vijftig jaar terug kijken ligt er al een wereld van verschil tussen. Misschien is het verschil met 50 jaar later dan nu wel even groot en doen we er goed aan niet alleen het verleden, maar ook het hier en nu goed vast te leggen. Dat kan alleen met de hulp van vele schutters.

Luc Wolters

PELGRIMAGE

Pelgrimage

Na de pelgrimagerizen in 1990 en 2000, beiden naar Rome, is thans gekozen voor een ander reisdoel, evenzeer met een religieuze inslag. In het najaar van 2002 wordt een reis aangeboden die onder meer de jonge en de oude bedevaartplaatsen Fatima en Santiago de Compostela aandoet. Naar aanleiding van de laatste Rome-reis is een enquête gehouden, waarbij de ervaringen van de eerdere pelgrimages vertaald zijn in het thans opgestelde programma.

Fatima

Het Noord-Portugese Fatima is een bedevaartsoord sinds Maria er in 1917 meerdere malen verscheen aan drie herderskinderen. Dit gebeurde telkens op de 13e van de maand, begon in de Mariamaand mei en naarmate de verschijningen op de 13e dag maand na maand volgden, werden de herderskinderen ten langen leste door een 70.000 koppige menigte omringd. In de maand oktober 1917 zagen de drie kinderen Onze Lieve Vrouwe voor 't laatst. Zij deed bij die gelegenheden verschillende voorspellingen, die mettertijd zijn uitgekomen. De boodschap van Fatima is een oproep tot gebed en boete. Het bekende bedevaartsoord is in de tussentijd bezocht door miljoenen gelovigen.

In Fatima is de organisatie van de pelgrimage voornemens in de basis aan de Heilige Mis deel te nemen met de gilde- of schutters-eer door de meegereisde gildebroeders en schutters.

Santiago de Compostela

In tegenstelling tot het jonge bedevaartsoord Fatima is Santiago de Compostela een stad waar de pelgrims al sinds de 13e eeuw te voet naar toe trokken. Santiago ligt in het uiterste Noord-westen van Spanje, ten noorden van Portugal en is de hoofdplaats van de landstreek Galicië. De stad ademt nog altijd een middeleeuwse sfeer, telt 47 kerken, 36 kloosters en vele pleinen. Het is eeuwenlang een der belangrijkste bedevaartsoorden geweest -naast Rome- waarheen in de Middeleeuwen ook boetebedevaarten werden gehouden, waarbij een misdadiger door zijn gemeenschap de straf werd opgelegd om naar Santiago te trekken. Ter plekke wordt de heilige Jacobus de Meerdere, gewezen apostel, vereerd, die telkens wordt afgebeeld met de Jacobsschelpen. De pelgrims dragen op hun lange voettocht de schelp als teken van hun pelgrimage. De pelgrimswegen waren tevens eeuwenlang de belangrijke handelswegen. Volgens de overlevering is Jacobus na een marteldood in Santiago begraven.

Boven zijn graf werd een enorme kathedraal opgetrokken, waaraan sinds 1075 is gebouwd. Binnen hangt een groots wierookvat dat fors heen en weer wordt gezwaaid tijdens de vieringen, naar verluidd om de nare zweetlucht van de uitgeputte pelgrims te lijf te gaan.

De reis

Aangeboden wordt een 12-daagse reis, die bovendien de Franse steden Chartres (met zijn eeuwenoude Zwarte Madonna), Bordeaux en Tours (van Sint Maarten, "Martinus van Tours") aandoet. De reis loopt van 28 september tot 9 oktober 2002. De organisatie ligt in handen van de Stichting Pelgrimage, die eerder de Romereis verzorgde. Het stichtingsbestuur bestaat uit een vijftal actieve gildebroeders, elk voor een Brabantse Kring (vergelijkbaar met een schuttersbond). De reistechische verzorging komt wederom voor rekening van Pelikaan Reizen in Zevenbergen. Inmiddels is in november een aantal voorlichtingsavonden gehouden met een toelichting op het programma. Nadere informatie is te verkrijgen bij de Stichting Pelgrimage, dhr. Boot te Etten-Leur tel. 076-5013270 of bij dhr. Van Hal via e-mail: rvanhal@wanadoo.nl

Luc Wolters

ONDER DE SCHIETBOOM

Ben Sijben

Uit een schrijven van de heer Ben Sijben, lid van schutterij St.-Sebastianus Neer, putten wij de volgende interessante gegevens: Meerdere leden van de familie Sijben waren lid van een schutterij. De Kerk en het Geloof waren bindende factoren voor de leden van de schutterij, vandaar dat één van de hoogtepunten van het schuttersseizoen de deelname aan de processie was. Bij het 'naar de vogel trekken' aan de Kapel Coel, werden op meerdere plaatsen (o.a. voor de burgemeesterswoning, bij pastoor en kapelaan) in het dorp kamers geschoten. Voordat het koningsvogel-schieten een aanvang kon nemen, werd een gebed uitgesproken door de voorzitter van de schutterij. Op het schietterrein aan de Kapel Coel stonden wel 15 schietbomen en er werd in alle richtingen geschoten zonder dat er ooit klachten kwamen. Het lidmaatschapsgeld bedroeg NLG 0,50; een heel bedrag in die begintijd toen hij nog een jonge trommelaar was.

Ben Sijben roept de ministers Pronk en Faber op om zich in te zetten ter behoud van de schuttersfeesten in Limburg en België; zoveel folklore en schoonheid mag toch niet verloren gaan.

Schuttershuwelijk Amstenrade / Echt

Een bijzonder schuttershuwelijk, dat was het zeker. Marc Koetje en Anita Smeets leerden elkaar kennen in de motregen tijdens het Oud-Limburgs Schuttersfeest in Baarlo. Na de eerste kennismaking tijdens het OLS sloeg de vlam pas echt over tijdens het Zuid-Limburgs Federatiefeest in Klimmen.

Het weer hielp een handje: terwijl het in Baarlo de hele dag bleef regenen, scheen de zon vol plezier in Klimmen, waardoor de vriendschap een verkering werd. Het opvallende hieraan is, dat ze alle bij actief zijn in hun schutterij. Marc Koetje is geweerdruager bij St. Gertrudis Amstenrade, terwijl Anita Smeets tambour-maître was bij St. Petrus en Paulus Echt. Vervolgens schoot ze zelf de vogel af in Echt, waardoor

ze koning werd op eigen titel, maar wel een schutter moest uitkiezen, die het zilver zou dragen, om haar te begeleiden. Aan de vooravond van het volgende Zuid-Limburgs Federatiefeest, op vrijdag 13 (!) juli trad het paar in het huwelijk in het gemeentehuis van Schinnen. Anita was toen nog koning(in) en had haar wit met donkerrode koningin-ekleed aan, Marc droeg het vuurrode uniform van de prinses Irene Brigade, de schuttersuitmontering van schutterij St. Gertrudis Amstenrade.

De beide schutterijen uit Amstenrade en Echt vormden de erehaag. Nota bene was L1 televisie present om opnames te maken. De receptie was -hoe kan het ook anders- in het Amstenraadse schutterslokaal "Jan van Cep".

Overigens blijven zij beiden hun eigen schutterij trouw: Anita stapt het volgende seizoen mee als marke- tentster bij de Echter schutterij, die in 2002 de 10-jarige heroprichting viert en het daaropvolgende jaar een bondsfeest organiseert. Terwijl Marc geweerdruager blijft in Amstenrade, waar in 2002 een bondsfeest wordt gehouden. Amstenrade is de plek waar het paar zich gevestigd heeft.

Luc Wolters

Schuttersexpo in Bokrijk

In het openluchtmuseum in Bokrijk (Genk) hadden dit seizoen drie speciale tentoonstellingen plaats: de "was", de "kast" en de "schuttersgilden".

In de pastorie van Schriek toonde men de unieke schutterscollectie van baron Ludo van Bogaert. Prachtige zilveren schuttersbreveten vertellen de boeiende geschiedenis van de schuttersgilden. Uit: De Nieuwe Limburger, nr. 37.

St.-Jorisgilde Lommel

In het boek "Van Teutendorp tot bruisende stad", van Veerle Leysen en Bruno Indekeu, troffen we op pagina 13 een zilveren koningsplaat aan uit 1843 van het St.-Jorisgilde, toen Adriaan van der Aa koning was. Als tekening staat er een voerman met paard en kar op. Ook over de andere Lommelse schutterijen St.-Barbara, St.-Sebastiaan, St. Ambrosius en het St.-Jorisgilde staan er heel wat gegevens in het boek vermeld. Het boek werd uitgegeven door de VZW Museum Kempenland.

Werner Smet

Koningin Anita Smeets van St. Petrus & Paulus Echt trad in het huwelijk met geweerdruager Marc Koetje van St. Gertrudis Amstenrade. Het paar stapt uit de limousine en loopt door de erehaag van Amstenraadse en Echter schutters naar het Schinnense gemeentehuis voor de echtverbintenissen.

Houten 'glaasjes'

Clement Botty, bieleman van schutterij St.-Martinus, geniet al enige jaren bekendheid als tonnoloog. Clement is deskundig op alles wat te maken heeft met het marketenster-vaatje. Op zijn zoektocht naar nieuwe vaatjes, ontdekte hij houten 'glaasjes'.

Tijdens het laatste bonds schuttersfeest van de RKZLSB in Epen, had zijn echtgenote met de andere marketesters van St.-Martinus Houthem de primeur.

Overigens is niet bekend geworden of de marketesters van Houthem met hun houten 'glaasjes' de juryleden hebben kunnen overtuigen. Ik zou Clement willen adviseren om bij de Normencommissie een voorstel in te dienen om de 'Normen voor de marketester' ruimer te stellen v.w.b. het glaasje. Voor nadere informatie kunt U terecht op www.tonnoloog.nl.

Millenniumfeest

Drie schutterijen van de Schuttersbond Maas en Kempen waren op 19 augustus aanwezig op het millenniumfeest (460 jaar St.-Sebastiaansgilde) te Kampenhout.

In de witlofstreek van Vlaams-Brabant trok een stoet uit die 48 groepen telde uit binnen- en buitenland. Hiervoor had men de Sint-Sebastiaansgilden uitgenodigd, vandaar de deelname van St.-Sebastiaan Grote Brogel. Maar ook St.-Hubertus Manestraat en St.-Monulfus & Gondulfus Rotem waren present. Deze laatste met hun 'kanon' dat speciaal diende op te treden en veel bijval had.

De plaatselijke St.-Sebastiaansgilde werd opgericht in 1541 (jaartal vermeld in het "Manual der Pastorey van Marel"). Hun koningsbreuk dateert van 1652 en draagt de tekst "Broecke van de gulde van Campenhout anno 1652". Het oude gildeboek begint in 1755 met een ledenlijst en sedertdien met alle inkomsten en uitgaven van de gilde. Het oudste vaandel dat men kent is uit 1759 en de Caert (reglement) is uit 1771. De verdere historiek staat vermeld in het programmaboekje dat bij die gelegenheid werd uitgegeven.

In totaal waren er zo'n 1000 deelnemers in de stoet aanwezig en de schutters van de Schuttersbond Maas en Kempen sloegen er een goed figuur!

Werner Smet

Valkenburg

Bakken vol met papiergeld had en heeft de Gemeente Valkenburg er voor over om wielrenners en gasten naar Valkenburg te halen. Niets mis mee, als de eigen Valkenburgse verenigingen maar niet vergeten worden. Maar liefst 15 verenigingen maakten gebruik van gemeenschapshuis De Holle Eik. Zo ook de drumband van schutterij St.-Martinus Houthem.

Begin augustus heeft ook de schutterij de gammele deur dichtgeslagen van het 40 jaren oude gemeenschapshuis. Het gebouw is rijk voor de sloop; het onkruid komt onder de deuren door naar binnen, de riolering stinkt, het dak lekt en ga zo maar een tijdje door. Over veiligheid in het gebouw zullen we het maar niet hebben.

Ondanks het feit dat de Gemeente Valkenburg één miljoen gulden beschikbaar heeft gesteld voor de sloop en de verbouwwerkzaamheden van De Holle Eik, blijkt het bedrag nu al niet toereikend. Gelukkig kunnen de twintig leden van de drumband voorlopig repeteren in een ruimte van Franciscusoord. Wanneer Franciscusoord de ruimte zelf wil gebruiken hebben de drumbandleiden geen locatie meer om te oefenen. Alle hoop is nu gevestigd op een snelle renovatie van De Holle Eik.

Nieuwe uniformen Ittervoort en Elen

Af en toe zie je tijdens de optocht bekende gezichten in een nieuwe outfit. Ongewend aan dit nieuwe beeld wordt een speurtocht in het geheugen gestart om de oorspronkelijke uitdossing van de betreffende schutterij te achterhalen. Hetzelfde overkwam enkele toeschouwers bij het kijken naar St. Margaretha Ittervoort.

Deze schutterij vierde in 1999 haar 500-jarig bestaan en hulde zich bij die gelegenheid in spiksplinternieuwe uniformen, elegante zwart stoffen parade-uitmonstering met een witte tropenhelm.

De vereniging kreeg al aandacht tijdens het verregende OLS in Baarlo, waar de fotograaf van de krant leden van het gezelschap op de gevoelige plaat vastlegde.

Bijgaand de foto van de generaal van de Ittervoortse schutterij.

Voor het uniform dat Ittervoort tot die tijd gedragen had werd een goede bestemming gevonden. De kleine maar dappere schutterij St. Pieter uit Elen was gegadigde en deze nam de uniformen maar al te graag over. En behalve de uniformen nam Elen nog meer over, namelijk ook de koningskleren, in glitterend goud en met zwart fluweel afgekleed.

De generaal met enkele gezellen. St.-Margaretha Ittervoort in nieuwe uniformen. Let op de witte tropenhelm. Foto: LDS 2001 Molenbeersel.

*Het koningspaar en enkele schutten van St.-Pieter Elen. Behalve de uniformen mee de grens over. Theo Biesmans, die in 2001 al voor de derde keer koning werd, en koningin Marij Janssen gingen in de statige kledij gekleed.
Foto: LDS 2001 Molenbeersel.*

De vorstelijke kledij, die in Ittervoort al furore had gemaakt stak met de uniformen mee de grens over. Theo Biesmans, die in 2001 al voor de derde keer koning werd, en koningin Marij Janssen gingen in de statige kledij gekleed.

St. Pieter Elen herdacht in 1994 haar jubileum van vier eeuwen. Groot is de vereniging niet, maar onvermoeibaar blijft men in het Belgische Maasland de schutterstradietie uitdragen.

Luc Wolters

Grevenbicht

Tijdens een felle strijd om het koningschap bij de schutterijen Broederschap van het Heilig Kruis Grevenbicht en Eendracht Grevenbicht, zijn weer twee nieuwe schutterskoningen voor het jaar 2002 geïnstalleerd.

Bij het H. Kruis wist de vlaggendraagster van de drumband José Smeets-Lenssen, woonachtig in Neeroeteren, voor de 2e keer (eerder al in 1991) de taaie vogel met een welgemikt 226e schot naar beneden te halen en de eer en het zilver voor zich op te strijken. Oud-koning Harie Ferfers en koningin/dochter Ria moesten met ietwat natte ogen toekijken toen de vogel zijn vrijheid terugkreeg.

Frank Leinders, koning van Eendracht Grevenbicht, en José Smeets-Lenssen, koning van Broederschap Het Heilig Kruis Grevenbicht.

Bij het H. Kruis zal vader Joep Lenssen het koningszilver in het jaar 2002 mogen dragen. Het jaar 2002 staat bij schutterij het H. Kruis in het teken van het Zuid-Limburgs Federatiefeest, dat gehouden wordt op 21 juli 2002.

Bij schutterij de Eendracht schoot penningmeester en vaandeldrager Frank Leinders bij het 150e schot naar beneden. Voor Frank is dit de eerste keer uit zijn schutterscarrière. Hij ontroonde daarmee koning Wil Smeets. Frank zal vergezeld gaan van zijn vriendin Katja Mestrum.

Het toeval wil dat zowel Frank Leinders als Joep Lenssen, ieder bij hun eigen schutterij, de functie bekleeden van vaandeldrager. Dat betekent voor beide schutterijen dat ze voor komend jaar op zoek moeten naar vervanging voor de dienstdoende koningen.

St.-Job Leuken

In de periode van 23 augustus tot 27 augustus stond bij Schutterij St.-Job Leuken Weert alles in het teken van de Nationale Taptoe Breda. St.-Job was door de stichting "Nationale Taptoe Breda" uitgenodigd om dit jaar als een van de twee burgerkorpsen mee te werken aan dit grote evenement. Van deze unieke kans maakten zij dan ook graag gebruik.

Er zou een mini-schuttersfeest uitgebeeld worden waarin alle disciplines van het schutterswezen tot uiting kwamen.

Het optreden begon met een heuse optocht. Bij de hoofdtribune werd het defilé afgenomen. Daarna splitste de groep zich op. De schutters losten een openingsschot (losse flodder), de vendelzwaaiers voerden een vendelprogramma op, het exercitiepeloton verzorgde een optreden, de marketentsters verrasten het publiek met een hartig hapje en jenever, het koningspaar demonstreerde hun uitmonstering begeleid door de officieren, de bordjesdrager en vlaggendragers presenteerden zich aan het publiek en het fluitkorps verzorgde een spectaculair stilstaand werk. Daarna werd de groep weer verzameld en afgemarcheerd.

Dit schouwspel werd elke dag gadeslagen door een ruim 4000 koppen tellend publiek dat via hun rijkelijk applaus blij gaf van haar waardering.

Vele supporters volgden St.-Job op hun weg naar Breda.

Op de galabijeenkomst (speciaal voor genodigden) werd door de voorzitter van de Stichting Nationale Taptoe, St.-Job nog eens uitdrukkelijk in het zonnetje gezet. Hij prees het totale korps voor de buitengewone professionele presentatie die zij heeft neergezet.

Om deel te kunnen nemen aan zo'n evenement moet er veel geoefend worden. Naast de muzikale- en showvoorbereidingen spelen ook zaken als logistiek en jeugdopvang een belangrijke rol. Zeker als je weet dat van de 75 deelnemende leden er nagenoeg nog nooit iemand een show van deze omvang heeft uitgevoerd. De voorbereidingen zijn al in maart gestart. Veel bewondering gaat dan ook uit naar de inzet van de zeer jeugdige leden, zij wisten de harten van het publiek te winnen.

Van het optreden is een video-opname gemaakt en is er een CD uitgebracht met daarop een van de door St.-Job uitgevoerde muziekwerken. De muzikale leiding werd verzorgd door Koos Schroën, de choreografie was in handen van Jacques Lormans.

Meer informatie is te vinden op een van onderstaande web-sites. www.sintjob.nl en www.taptoebreda.nl.

Jacques Lormans.

St.-Martinus Houthem

Onder tropische weersomstandigheden werd Jeroen Schrooders zaterdag 25 augustus jl. voor de derde keer in zijn loopbaan schutterskoning.

Jeroen is een telg uit het Houthemse schuttersgezin Schrooders. Dat hij de schietkunst niet van een vreemde heeft bewees zijn vader Theo, die door 5 keer koning te worden inmiddels al jarenlang trotse keizer van St.-Martinus is.

Jeroen is aan een ware inhaalrace begonnen en wil ooit zijn vader onttronen. Het schutterskorps zal Jeroen als klarenblazer komend seizoen dan ook voor de derde keer in 21 jaren van zijn lidmaatschap moeten missen in haar gelederen. Jeroen laat zich vergezellen door echtgenote/koningin Chris.

Bij het burgervogelschieten ging de titel Burgerkoningin 2001 naar Trudy van de Windt.

Na een spannende strijd op de schuttersweide namen de kersverse hoogheden voor het eerst het défilé af in het park van Château St.-Gerlach.

Na een smakelijk schuttersmaal werden de koningen tot in de late uurtjes gevierd tijdens het traditionele koningsbal. De feestelijke tonen en de schoten uit de schuttersbuis klonken nog lang na in het Geuldal.

De Maasvallei

Op zondag 25 augustus werd in Stokkem de beker aangereikt aan de beste vereniging; Schutterij St.-Elisabeth Stokkem. De Stokkemse schutterij heeft schijnbaar patent op tropisch weer. Daarom ook werd er besloten om geen optocht te houden en om dadelijk met de vlaggenparade te beginnen. De koningsparen en vlaggendragers waren in uniform opgesteld rond de Limburgse vlag. Het Limburgse volkslied werd maar matig meegezongen, want het was misschien te warm of kenden de aanwezigen de tekst niet?

Bondsvoorzitter Pierre Mathijsen maakte de uitslag bekend.

1. St.-Elisabeth Stokkem (158 pt),
2. Maasmechelen I (152 pt),
3. Maasmechelen II (99 pt),
4. St.-Ambrosius Kinrooi (71 pt),
5. St.-Laurentius Meeswijk (18 pt),
6. St.-Pieter Leut (15 pt) en
7. St.-Martinus Dilsen (9 pt).

Bij Maasmechelen neemt voorzitter Jef Terwingen de 'nederlaag' sportief op. "Wij hebben het verkorven tijdens het eerste bondsfeest bij St.-Ambrosius in Kinrooi toen we slechts één punt behaalden.

Tijdens het laatste bondsfeest hebben de burens van Maasmechelen II een beetje pech gekend, maar zo gaat dat. Volgend jaar beter.

Feest te Stokkem "Bond Maasvallei" - prijsuitreiking 26 augustus 2001.

Foto's: Werner Smet.

St.-Elisabeth Stokkem

Op 26 augustus werden de winnaars van de Schuttersbond De Maasvallei in Stokkem in de bloemetjes gezet, kregen de beker en een oorkonde. Daarna begon de receptie, waar 1ste schepen Rita Meus-Craenen in vervanging van de burgemeester de toespraak hield. "Welkom aan alle schutterijen. Welkom en proficiat aan U allen want ook de niet-winnaars wil ik hier vandaag toch wel eens danken en feliciteren, omdat ze er in blijven slagen zoveel mensen actief bijeen te brengen en op die manier een plezierige en aangename vrijetijdsbesteding of hobby te beoefenen. Het is de eerste keer sedert 14 jaar dat we Stokkem als kampioen mogen huldigen. Het was een harde maar nipte strijd. Reeds 7 keer achter elkaar was Maasmechelen II kampioen ... en we hadden het hen natuurlijk weer graag gegund, maar eerlijk gezegd Stokkem heeft het ook verdiend. Proficiat Stokkem, wie weet voor de volgende 7 keer? Alhoewel we niet te hebberig willen zijn.

We zijn vandaag content en zien wel wat de toekomst brengt. Ik begriep dat de verenigingen het niet gemakkelijk hebben, zowel wat wetgeving als wat ledenwerving betreft. Vanuit het stadsbestuur hebben we veel sympathie en we zullen al het mogelijke doen om steeds de gepaste oplossing te zoeken als er een probleem is. Nog een prettige dag en een lekkere frisdrank op deze receptie".

Ondertussen smaakten de frisse drankjes goed en kon het schieten beginnen onder het oog van het matig opgekomen publiek dat liever het water zal hebben opgezocht.

Werner Smet.

St.-Sebastianus Oost-Maarland

Schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland is een schutterij die slechts eens in de twee jaar het koningsvogelschieten houdt. In 2001 heeft Jan Odekerken voor de vierde maal (eerder in 1987, 1989 en 1999) de koningstitel weten te bemachtigen.

Dankzij de goede korpsgeest en gevoel voor traditie is het mogelijk gebleken om de zeer oude traditie van het Koningmeisteken in stand te houden.

Aanbieden van de Mei

Op 26 augustus j.l. hebben de inwoners van Oost-Maarland hun nieuwe schutterskoning in de mei gestoken. Helaas kon de optocht door Oost-Maarland (vanwege de extreme tropische weersomstandigheden) geen doorgang vinden. Besloten werd daarom om van het schutterslokaal naar de woning van de koningin te trekken en vandaar naar de woning van de koning te gaan om hem af te halen en hem het cadeau (de Mei), geschonken door de inwoners van Oost-Maarland, aan te bieden.

Generaal Jac Rousch, 80 jaar en oudste lid van onze schutterij. Jac is al 66 jaar actief voor zijn schutterij. Hier staat hij op de foto met het jongste lid van de schutterij, Cadet Yordi Goessens. Yordi is lid sinds 8 augustus 2001.

De koningin en de schutterij werden begeleid door de Koninklijke Harmonie St.-Cecile, de Jonkheid van Oost en het Klaroen- en Tamboerkorps St.-Mauritius uit Strucht. De traditie wil dat alle genodigden samenkomen aan het huis van de koning en daar (onder het genot van een drankje) de komst afwachten van de schutterij en de koningin. Onder de genodigden waren o.a. de Grafelijke familie De Liedekerke, Pastoor Starmans, Burgemeester Cortenraad, Erevoorzitter T. Rempelberg, Erelid M. Warnier en Erelid Mevrouw Odekerken-Brouwers.

Wanneer de schutterij arriveert, komt de koning naar buiten. Na de begroeting door de voorzitter is het de beurt aan de koningin (echtgenote Leonie Odekerken-Rose) om het cadeau aan de koning aan te bieden.

Na een dankwoord van koning Jan Odekerken, ging de stoet naar het verenigingslokaal. Daar aangekomen werd door de Kon. Harmonie St.-Cecile de Koningscramignon gespeeld en nodigde de koning de leden van de schutterij, de Kon. Harmonie, de Jonkheid van Oost, het Tamboerkorps en alle gehuwde dames van Oost-Maarland uit voor een eetpartij aan de lange, met vele vlaaien gevulde tafels.

Hierna maakte de schutterij een rondgang door het dorp, waarbij de vier plaatselijke cafés werden aangedaan. Het gehele feest duurde tot in de kleine uurtjes.

Gerard Odekerken, voorzitter.

St.-Antonius & Petrus Baarlo

De Baarlose schutterij zal moeten uitzien naar een andere schietlocatie als de gemeenteraad van Maasbree akkoord gaat met een voorstel van B en W om het bestemmingsplan Bentjensveld volledig te realiseren.

Op dit moment heeft de schutterij haar schietterrein aan de Kuukvenweg. De afstand tussen het schietterrein en de huizen moet minimaal 500 meter bedragen. Het gemeentebestuur heeft een verzoek ingediend bij de provincie om af te mogen wijken van de gestelde '500-meternorm', hierdoor zal de meest westelijk gelegen woning op ongeveer 100 meter van het schietterrein komen te liggen.

Wanneer die toestemming er niet komt zal de schutterij moeten omzien naar een nieuw schietterrein. Volgens onze berichtgever moet gedeeltelijke realisering van het bestemmingsplan als een utopie worden gezien.

St.-Hubertus Ubachsberg

Op 31 augustus zijn maar liefst 70 leden van de schutterij in vol ornaat afgereisd naar Baexem om aanwezig te zijn bij de opening van een nieuw kantoor van de Aelmans adviesgroep. De heer Aelmans is reeds anderhalf jaar beschermheer van de Ubachsbergse schutterij.

Na een muzikale opluistering, werd door de 'bielemenkes' begonnen de boomstam, die de ingang symbolisch blokkeerde, door te hakken. Na een aantal rake slagen gaven zij de bijlen door aan de eigenaren van de zaak die de klus klaarden. Na het officiële gedeelte bracht schutterij St.-Hubertus nog enkele muziekwerken ten gehore.

Tenslotte werd iedereen uitgenodigd om onder het genot van een hapje en een drankje de avond te vervolgen.

St.-Nicolaas Heythuysen

Enkele afleveringen geleden melden wij dat de schutterij een subsidie zou ontvangen.

Deze mededeling was onjuist en betrof een andere vereniging met dezelfde naam.

St.-Aldegundis Buggenum

Sinds 1 september heeft de schutterij een beschermheer in de persoon van Paul Tiddens.

Tiddens is al 5 jaar woonachtig in Buggenum.

In het dagelijkse leven is hij clusterdirecteur van Kappa Packaging in Eindhoven.

Tot voor kort was hij directeur van Roermond Papier.

St.-Gregorius Visserweert

Ontvangen na redactiesluiting. Rien Sniijders, sinds kort lid van onze vereniging, wist met behulp van een windvlaag bij het 88^e schot de vogel af te schieten. Hierdoor werd Wynand van Rooijen het mogelijke keizerschap ontnomen.

Schutterij St.-Gregorius is voornemens om nieuwe uniformen aan te schaffen.

Schutterij St. Hubertus Ubachsberg te gast in Baexem.

St.-Anna Merum

Schutterij St.-Anna Merum heeft tijdens het koningschieten op 2 september 2001 afscheid genomen van Frans Knoben als commandant. Frans heeft bijna 22 jaar de commandantssabel mogen voeren. Op 10 november 1979 had hij deze gekregen van Frans Steffanie (nu lid van St.-Joris Wessem). In Huub Fonteyn hoopt St.-Anna een goede opvolger te hebben gevonden voor Frans. Natuurlijk blijft Frans binnen de vereniging gewoon actief echter nu als Officier.

Middels deze weg willen wij Frans nogmaals bedanken voor de afgelopen 22 jaar en Huub Fonteyn veel succes wensen voor de toekomst.

Patrick Knoben, secretaris

Draaksteken

De plaats Beesel staat o.a. bekend om zijn Draaksteken. Ook in Swalmen en Heel werd in vorige eeuwen de draak gestoken. Op zondag 9 september trok, na 87 jaar, de Haelder Draak op kermiszonday weer door de straten van Heel tijdens de kermisprocessie. Een eeuwenoude traditie in Heel was daarmee weer tot leven gebracht. Een van de initiatiefnemers was historicus Hugo Luyten.

Tijdens de processie werd de draak meegevoerd en 'bewaakt' door leden van de plaatselijke schutterij St.-Sebastianus. Aangekomen bij de kapel Oppe Linj (Wilhelminaplein), kreeg de koning van de schutterij (onder het toezien oog van honderden mensen) de taak om de draak dood te steken.

Een 'doelgerichte' steek deed de draak door zijn poten zakken, maar eerst zou hij zijn laatste vuur en rook nog uitspuwen. Enkele kamer-schoten accentueerden vervolgens de overwinning op de draak.

De Stichting Haelder Draak wil voortbouwen op deze in ere herstelde traditie.

De stichting is van plan om in 2004, bij gelegenheid van het 150-jarig bestaan van schutterij St.-Sebastianus, een groots opgezette historische optocht te organiseren.

In deze optocht zal de legende van de (Haelder) Draak door de eeuwen heen worden belicht.

In Heel vinden de processie, de kermis en het draaksteken nu weer op één dag plaats; zoals vanouds. Zo zal en moet het volgens de Stichting Haelder Draak ook in de toekomst blijven.

Koning der koningen

Schutterij St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel is wederom de gastheer geweest van veel koningsparen uit Limburg en Noord-Brabant. Zo'n 10 jaar geleden is door de Budelse schutterij het initiatief genomen om de Limburgse schutterijen en de Brabantse schuttersgilden dichter bij elkaar te brengen. Door het organiseren van dit jaarlijks terugkerend treffen, kunnen koningsparen elkaar ontmoeten. Bij deze ontmoeting wordt het koningsvogelschieten als wedstrijd genomen, omdat bei-

Na 87 jaar wordt in Heel weer de draak gestoken.

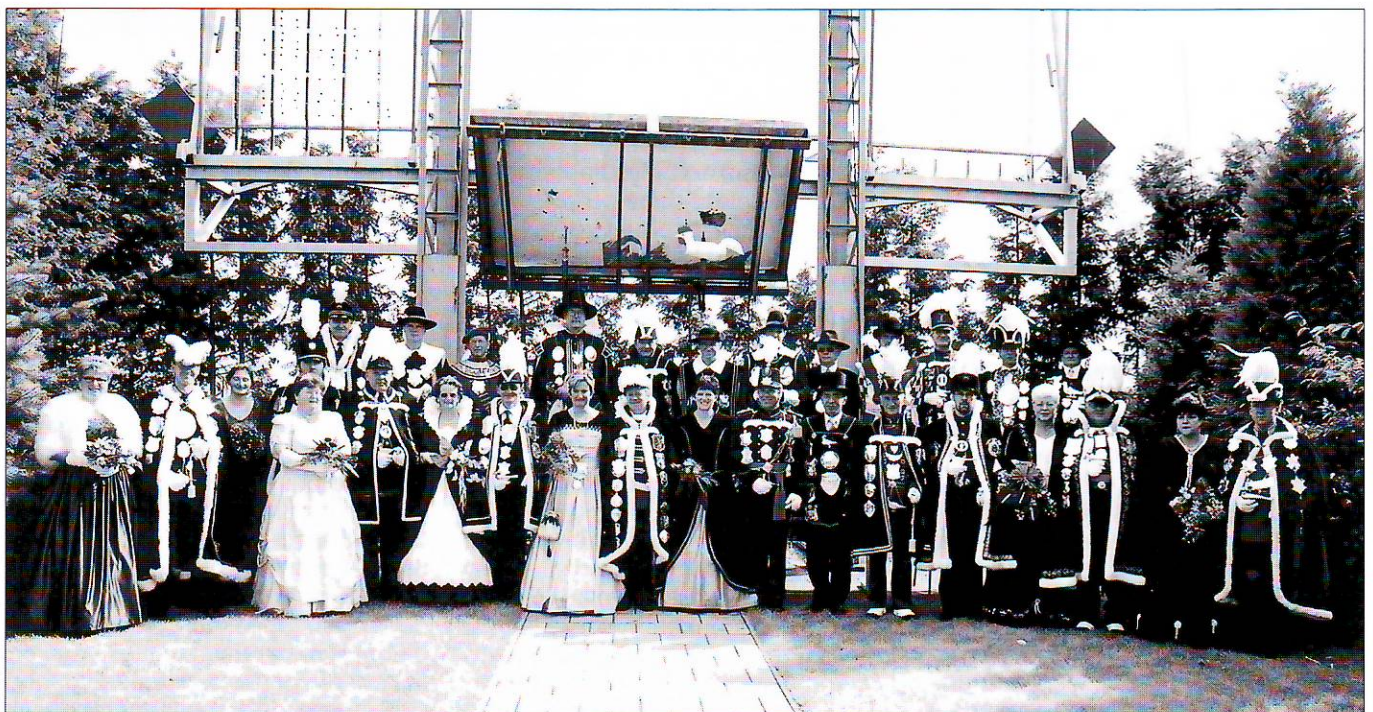
de provincies dit op dezelfde wijze uitvoeren.

Dit jaar hebben 9 koningen uit de Kring Kempenland en 15 koningen uit de Schuttersbond EMM voor Weert e.o. in vol ornaat deelgenomen aan de wedstrijd. Vóór aanvang van het schieten werd bijgaande statiefoto gemaakt.

Na 178 schoten was het Gerard Philips van St.-Willibrordus Meijel

die de vogel naar beneden haalde en daarmee winnaar werd. Namens de 'Schut van Buul' kreeg hij een mooi aandenken in de vorm van een zilveren speld, voorstellende het verenigingswapen.

Alle overige koningen en koningsparen kregen na afloop een herinneringsbord en een afdruk van de groepsfoto. De Budelse schutterij kan weer terug zien op een geslaagde middag.

Een veelkleurig gezelschap bij Koning der Koningen.

St.-Martinus Holtum

Onze schutterij organiseerde op 22 september weer haar jaarlijks koningsvogelschieten. Eerst werd het scheidend koningspaar, Mr. Cas van Heugten en koningin Betsy Stelten-van Heugten, naar het schietterrein begeleid. Daar aangekomen werd de koning van het koningszilver ontdaan. Na de gebruikelijke toespraken en ereschoten, brandde de strijd los.

De strijd werd uiteindelijk beslist door geweerdruiger Ben Coopmans. Als koning zal Ben vergezeld gaan van zijn echtgenote Moni.

Tijdens de daaropvolgende feestavond werd er afscheid genomen van het oude koningspaar en werd het nieuwe koningspaar door de voorzitter toegesproken.

Tijdens deze feestavond werden de volgende leden gehuldigd: Piet van Heugten, Jos l'Espoir (beiden 40 jaar lid) en Paul Janssen (12½ jaar lid). Paul Janssen werd gehuldigd als tamboer. De door Mr. Cas van Heugten ingestelde wisseltrofee ter bevordering van de schietresultaten, werd uitgereikt aan Daniëlle Stelten. Hierna werd er nog lang doorgefeest.

Peter E.H.A. Peeters.

St. Joseph Vijlen

Naar aanleiding van het eerste eeuwfeest van St. Joseph Vijlen hebben de leden van het klaroenkorps zelf de argumenten aangevoerd, waarom de schutterij hen aanspreekt en de vereniging iets te bieden heeft aan de jeugd. Om de bijzondere aanleiding te onderstrepen stond in het weekend van 14, 15 en 16 september onder meer een taptoe op het programma, met diverse gerenommeerde korpsen. Op de zondag was er 's morgens een Heilige Mis, 's middags een optocht, waaraan muziekverenigingen en schutterijen deelnamen. Hierna werd direct gestart met een receptie voor de 100-jarige Vijlense vereniging. De 40-jarige jubilaris en officier Piet Schins werd hierbij intern gehuldigd. Het eeuwfeest speelde zich wonderwel af tussen de buien door in de "regenmaand" september.

De taptoe als buitenactiviteit was nog niet afgerond of de regen viel met bakken. En evenzo was op de zondag de optocht maar net binnen of alweer plensde het. Vijlen kon met gerust hart op haar St. Joseph vertrouwen.

Koningspaar St.-Martinus Holtum.

Inmiddels is de Vijlense schutterij niet gaan rusten na de enerverende weken van organisatie, integendeel. Men is een loterij gestart, waarbij loten van f 1,- per stuk aan de man worden gebracht.

St.-Remigius Meerssen

Dit keer waren de rollen omgedraaid. Niet de schutterij moest een noodlijdende groep uit de problemen halen, maar de bekende groep Rowwen Hèze zorgde er voor dat de schutterij kon overleven.

In het voorjaar organiseerde de schutterij een concert. Na korte tijd viel de stroom uit. Goede raad was duur. De groep Rowwen Hèze beloofde echter om op 5 oktober terug te zullen keren en een gratis concert te zullen verzorgen.

Voor de aanschaf van nieuwe uniformen en de voltooiing van het verenigingslokaal zijn enkele tienduizenden guldens nodig. Rowwen Hèze bracht oplossing met een goed concert.

Schutterij en Heemkunde

Stadsschutterij St. Sebastianus uit Heerlen heeft deelgenomen aan de Heemkundemarkt Parkstad in het voormalige klooster te Rolduc-Kerkrade. Tijdens de Heemkundemarkt werden tal van aspecten van de streekhistorie en studie van de eigen regio aanschouwelijk gemaakt, zoals lokale geschiedenis, stamboomonderzoek, wegkruisen, verkeer en vervoer, mijnindustrie, oud speelgoed, boerderijen, kastelen enz. Ook was er aandacht voor het onderdeel volkskunde en folklore, waarbij de invulling geheel voor rekening kwam van het Limburgse schutterswezen. De stadsschutterij rukte uit met groot materieel, zoals het vaandel, het bordje, video's enz. Daarenboven waren bielemannen, marketentsters, officieren en andere schutters afgevaardigd om zich op een andere dan de gebruikelijke wijze aan het publiek te tonen. Schietmeester-voorzitter Rob de Vries demonstreerde de buks en het maken van kogels.

St. Joseph Vijlen. Richten op twee gelederen.

Enkele leden van de Heerlense Stadsschutterij poseren bij de stand volkskunde/folklore tijdens de Heemkundemarkt Parkstad te Rolduc.

Kalender 2002

Wanneer je een brief krijgt van Huub en Hetty Cohen (koningspaar van schutterij St.-Laurentius Bocholt), moet je niet vreemd staan te kijken als je zelf op een postzegel staat afgebeeld. Op vaardige wijze toont Hetty hiermee haar kunsten op de computer. Hetty maakt al enkele jaren een kalender voor haar schutterij. Haar nieuwste produkt is een full-color kalender met daarop een foto van het drietal dat het LDS-2001 won. Verder worden alle bondsschuttersfeesten en andere voor de Schuttersbond Maas en Kempen op de kalender belangrijke data vermeld.

Logo

Overigens is Hetty Cohen-Merkelbagh ook de ontwerpster van het

nieuwe logo van de Bond van schutterijen Maas en Kempen. Haar ontwerp werd als beste gekozen uit 40 inzendingen. Op de feestavond in Opglabbeek werd het winnende logo voorgesteld en mocht Hetty haar ontwerp in de vorm van een tinnen schotel in ontvangst nemen. Het nieuwe logo zal voortaan op alle brieven etc. van de schuttersbond Maas en Kempen gedrukt staan.

Nieuw logo Bond Maas en Kempen

Koninklijk bezoek

Onlangs bracht Kroonprins Willem-Alexander en zijn verloofde Maxima een kennismakingsbezoek aan Nederlands-Limburg. Limburg heeft daarbij een bijzonder goed visitekaartje afgegeven.

Vol trots hebben we kunnen zien dat maar liefst drie Limburgse schutterijen (Nachtwachtgilde Berg en Terblijt, DD Stadsschutterij Maastricht en St.-Catharina Stramproy) en een schuttersgilde (Bergen) het koninklijk bezoek mochten omlijsten.

De hoofdman van het Bergense schuttersgilde gaf toelichting bij de vendeldemonstratie. Eerder dit jaar schreef schutterij St.-Brigida Noorbeek al historie toen zij de erewacht mochten vormen bij het huwelijk van een lid van de Koninklijke Familie.

Wilhelmina Nieuwenhagen

Op 9 december herdacht schutterij Wilhelmina Nieuwenhagen het 10-jarig bestaan van "Sjuttebledje 't Wilhelmentje" met een feestdag. 't Wilhelmentje is een kwartaalblad dat in eigen beheer wordt uitgegeven door de schutterij.

B.g.v. het 10-jarig bestaan rolde het 40ste nummer van de persen.

't Wilhelmentje is een goed voorbeeld van een verenigingsorgaan. Naast actuele informatie, terugblikken op schuttersfeesten etc is er veel aandacht voor de eigen leden. Het plaatsen van oudere krantenartikelen etc. over de Nieuwenhaagse schutterij maakt 't Wilhelmentje tot een waardevol document dat het bewaren meer dan waard is.

Proficiat met deze gedenkwaardige mijlpaal.

Te huur

Mooie, volledig opgeknapt kiosk. Afmeting 8 x 8 m.

Geschikt voor diverse feesten en evenementen.

Voor meer informatie, bel:

T. Beunen 0475-485625
(Schutterij Wilhelmina Hingen).

Coen van Thor

Coen van Thor werd op 17 november in het zonnetje gezet omdat hij 40 jaar tambour-maitre is van Harmonie Wilhelmina Wolder. Coen is ook de commandant van de DD Stadsschutterij Maastricht.

ZLF-2002-wijn

Tijdens het onlangs gehouden koningsvogelschieten van schutterij Broederschap van 't Heilig Kruis, hebben de bezoekers kunnen proeven van de ZLF-2002-wijn.

De Broederschap zal de witte en rode bordeauxwijn het gehele jaar door te koop aanbieden.

Volgens de proevers was de wijn van hoge kwaliteit en zeer smaakvol.

Voor informatie over de wijnen met het exclusieve etiket kan men terecht bij Tiny Arntz (046-4858007) of Hilde Swilden (046-4857317).

Tijdens het ZLF-2002 zullen de wijnen ook uitgeschonken worden.

ZLF-2002-wijn: De flessen zijn voorzien van een afbeelding van het vaandel van de Broederschap van Het Heilig Kruis en van het wapen van de voormalige Gemeente Grevenbicht.

STIJLVOLLE VIERING OLS-WINNAAR

In zaal 't Heem in Meeuwen, had op 31 augustus de receptie plaats van OLS-winnaar schutterij St.-Harlindis en Relindis Ellikom, in aanwezigheid van vele genodigden.

Midden op het podium hing de vlag met de data 1644-1994. Verder stonden daar opgesteld het winnende zestal en de voorzitter. Achter het doek stond de drumband opgesteld. Deze opende de plechtigheid met enige eigen composities van dirigent Jan Thora: The green boys and girls, later The Shooting Club en tenslotte de Pontonmars. Heel stijlrijk en mooi gebracht door de 16 trommelaars.

Moderator van de avond was Jan Haex, zoon van de voorzitter. Het officiële gedeelte begon met een toespraak door voorzitter Gisbert Haex. "Nu is het zover. Dank voor de prachtige ontvangst in onze gemeente na de overwinning. Wij zijn verheugd dat het Gemeentebestuur ons veel hulp wil bieden en we hopen dat ook alle verenigingen achter ons gaan staan. Et definitieve draaiboek is bijna klaar. Ik ben er van overtuigd dat het OLS hier een succes wordt!"

OLS-President Frans Wolters overhandigde "D'n Um" aan de schutterij. Hij noemde het geen verrassing dat Ellikom de winnaar werd van het OLS-2001, want ze behoorden immers tot de favorieten. Hij las het Charter van de Oude Limburger

voor en overhandigde dit aan Chartermeester Rob Schouteden. Tevens maakte hij bekend dat de OLS-terreinen op 1 september gekeurd zouden worden. Daarna volgden de felicitaties door de federatiebestuursleden.

Volgende spreker was Jan Grondelaers, voorzitter van de Schuttersbond Maas en Kempen, die de winnaars van harte gelukwensende en blij was dat ze kunnen dien in zijn laatste jaar in functie als bondsvoorzitter. Het was de grote wens van voorzitter Haex om eindelijk eens het OLS te winnen. Namens de bond overhandigde hij een schaal. Burgemeester Hendrik Hoogmartens nam het woord en stelde dat de schutterij uit Ellikom geschiedenis had geschreven door schutters van zo'n klein dorp. "Nu zal er een jaar keihard gewerkt dienen te worden. Voor ons is de organisatie een grote uitdaging want er wordt veel steun en mankracht verwacht. Maar ik beloof het U: het OLS-2002 wordt een voltreffer, wat wij zullen bewijzen."

Dan trad Gerard Huijterjans, voorzitter van St.-Oda Boshoven, aan die stelde: "In 2001 hebben wij goed weer gehad, het was een geweldige feest voor onze gemeenschap welke 60.000 (!) bezoekers mocht ontvangen om de optocht te bekijken." Het zestal van Ellikom ontving bloemen en een fles drank.

Vervolgens werd de oorkonde aan de vorige chartermeester Wiel van Heugten overhandigd en volgden er nog felicitaties door de nummers 2 en 3 van verleden jaar.

Dan nam Mathieu Gijbels, voorzitter van de stuurgroep, het woord. "Vroeger was ik trommelaar bij de schutterij en nu vind ik het een grote uitdaging om voorzitter te zijn van de stuurgroep. Ik ben niet bang voor deze opdracht en beschouw het als een 'eer'. We zullen 800 mensen nodig hebben om ons te helpen en ongeveer 100 personen voor de diverse werkgroepen. De samenwerking moet een symbool worden voor vriendschap tussen verenigingen, vriendschappen voor het leven."

Daarna kondigde Jan Haex nog twee verrassingen aan. De schutterij kreeg één kilogram lood aangeboden en de heer Van Gompel kwam zijn belofte na om een nieuwe buks te schenken ingeval van overwinning, welke dan ook prompt onder applaus werd aangeboden.

Hiermee zat het officiële gedeelte erop, terwijl er nog volop met drank en versnaperingen werd rondgegaan. Nu kregen de aanwezigen de kans om de winnaars persoonlijk te komen gelukwensen op het podium.

Werner Smet.

JANFRÉ
kleermaker sinds 1919

De speciaalzaak in het maken van uniformen (gilde, historisch, militair, fantasie) – uitmonsteringen – petten.

Dit alles wordt nog op de ambachtelijke manier in het eigen atelier vervaardigd.

Wij garanderen een goede kwaliteit en een correcte pasvorm.
Behalve een vlotte levering van uw nieuwe uniformen staan wij ook garant voor een snelle nalevering.

Vraag vrijblijvend offerte aan, of maak gewoon een afspraak.

Brusselsestraat 124
6211 PH Maastricht
Tel.: 043-3217712
Fax: 043-3216416
E-mail: janfre@home.nl
Internet: www.janfre.nl

Wij zijn ook specialist in het maken van:

Gilde hoeden
Marketentsters hoeden
Garde hoeden
Hoeden voor dansgroepen

JANFRÉ
kleermaker sinds 1919

JANFRÉ
kleermaker sinds 1919

Mr Cas van Heugten
ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214
6136 AE Sittard

- Verkeers- en bedrijfsongevallen
- Bij letselszaken komen Uw advocaatkosten meestal ten laste van de aansprakelijke partij
- Ook zaken met akte van onvermogen
- Echtscheiding, speciaal op gemeenschappelijk verzoek, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken
- Korte telefonische info is kosteloos
- Vraag tijdig advies ter voorkoming van onnodige complicaties.

Spreekuur op telefonische afspraak: 046 452 88 99.

Kantoor: Rijksweg Noord 214 te Sittard.

TOEGEVOEGDE
WAARDE

VAN 8 TOT 8
AANSPREEKBAAR

drukkerij
LIMBURGSCHE POST
Beegden sinds 1935

Wij nemen alle tijd voor u.
U kunt ons daardoor altijd en alles vragen.

Heerstraat Noord 69, 6099 AW Beegden (NL) • Tel (+31) 0475 57 16 51
Postbus 5033, 6097 ZG Heel (NL) • Fax (+31) 0475 57 28 91
internet: www.limburgschepost.nl • e-mail: info@limburgschepost.nl

LAARZEN LAARZEN L
PLUIMEN-VEREN-PLUI
KOPPELS-RIEMEN-KO
HOEDEN-SHAKO'S-I
UNIFORMSCHOENEN
DANSSCHOENEN DAN
HISTORISCHE-SCHOE
GILDESCHOENEN GI
OVERSCHOENEN G
HANDSCHOENEN HAN
OPERA-OPERETTE-SC

VAN BEERS B.V.

S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel. 0031(416)27 22 54

TONEELSCHOENEN

WIJ FELICITEREN

Koninklijke Onderscheiding

Op 14 september werd de heer H. Helwegen (62) uit Herten benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. Helwegen kreeg de koninklijke onderscheiding vanwege zijn jarenlange inzet voor het verenigingsleven in Herten. Zo was hij o.a. ook actief bij schutterij St.-Michael Ool.

Gemeentelijke Onderscheiding

Op 2 september werd in Vaals J. Lousberg gemeentelijk onderscheiden. Hij kreeg de onderscheiding voor o.a. zijn 25-jarig lidmaatschap van schutterij St.-Paulus.

Europese onderscheiding

In LS nummer 51, pagina 44 berichtten wij reeds over de onderscheiding die de heer Ben Sijben op 9 april van dit jaar ten deel is gevallen.

Ben Sijben

Ben Sijben (geboren op 16-11-1914 in Neer) is al 75 jaar lid van schutterij St.-Sebastianus Neer. Ondanks dat Ben in Koningslust woont, is hij nog steeds actief voor zijn schutterij. In de rubriek Onder de schietboom leest U meer over de persoon die zegt dat de Europese onderscheiding meer waarde voor hem heeft dan een koninklijke onderscheiding.

JUBILARISSEN

12¹/₂-jarig jubileum

Tilla Albers-Swinckels	St.-Joseph Sweikhuizen
Jan Corstjens	St.-Antonius Nederweert
Jeu Jennekens, klaroerblazer	St.-Mauritius Strucht
Tinus Saes	St.-Antonius Nederweert
Yvonne v.d. Wall-Dirker	St.-Joseph Sweikhuizen

25-jarig jubileum

F. Baens	St.-Cornelius Swartbroek
P.J. v.d. Beek	St.-Willibrordus Meijel
J.J. Coumans	't Heilig Kruis Grevenbicht
M.J.H.M. Creemers	St.-Oda Boshoven
H. Crommentuijn	St.-Willibrordus Meijel
Chris Faarts	St. Sebastianus Margraten
H.G.P. Fonteijn	St.-Anna Merum
M.B. Geraats	St.-Oda Boshoven
L. Goyens	St.-Monulphus & Gondulphus Rotem

C.J.M. Hannen-Rennet	St.-Rochusgilde Stevensweert
P.P.H.M. Hebben	St.-Hubertus Kessel
M. Herkhofs	St.-Martinus Niel-bij-As
Jaq. Huijnen	St. Sebastianus Margraten
G. Janssen	St.-Martinus Niel-bij-As
R.J.H.G. Janssen	St.-Joseph Buchten
J. Jeurninck	St.-Cornelius Swartbroek
A. Jeurninck-Habets	St.-Cornelius Swartbroek
D.M.G. Korsten	St.-Paulus Roggel
E.W.M. v.d. Kruijs-Stultiëns	St.-Willibrordus Meijel
Harold van Laar	St. Sebastianus Margraten
E.H.M.B. Lebouille	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg

W.H.A.M. Lemmen	St.-Paulus Roggel
M.M. Meertens	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg

A.L.Ch. Metsemakers	St.-Anna Merum
M.J.B. Moors-Peeters	St.-Willibrordus Meijel
M.J.L. van Moorssel-Cardinaal	St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel

L.J.G. Pijls	St.-Paulus Roggel
H. Reneerkens	St.-Martinus Niel-bij-As
Tom Sluijsmans	St. Sebastianus Margraten
E. Schreurs	St.-Martinus Niel-bij-As
Ch.Th. Staaks	St.-Hubertus Kessel
N.P.W.M. Staaks	St.-Hubertus Kessel
M.M.J. Stemkens	St.-Willibrordus Meijel
R.H.H.J. Stultiëns	St.-Willibrordus Meijel
H. Verhaegh	St.-Willibrordus Meijel

40-jarig jubileum

J.M. van Deursen	St.-Willibrordus Meijel
Wim de Haar	St.-Joseph Sweikhuizen
P. Kranenberg	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg

A.W. Rutten	St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel
-------------	--------------------------------------

M.J. Wagemans	St.-Paulus Roggel
Sjef Willems, kapitein	St.-Mauritius Strucht

50-jarig jubileum

P.F. van Bommel	St.-Nicolaas Meijel
M. Dautzenberg	St.-Monulphus & Gondulphus Rotem

J. van Deursen	St.-Willibrordus Meijel
Jan Dols	St.-Joseph Sweikhuizen
J. Gijsels	St.-Monulphus & Gondulphus Rotem

KONINGEN EN KONINGSPAREN

Rob Aelmans (15), St.-Lerang Maasniel
Pascal Arets, St.-Lambertus Broeksittard
Martin van Beek, lid drumband St.-Martinus Born
 (224e sch)

Ben Coopmans, St.-Martinus Holtum
Math Dijcks, St.-Joseph 1886 Koningsbosch
Roy Frenken, jeugdkoning St.-Paulus Roggel
 (76e sch)

Frenk Goeden, St.-Sebastianusgilde Beegden
Piet Goeden, St.-Paulus Roggel (179e sch)
Henk Janssen, St.-Nicolaas Heythuysen
Joy Janssen, burgerkoning St.-Martinus Linne
Michel Jeurinck (16), jeugdkoning St.-Petrus
 Kelpen-Oler

Frank Leinders en Katja Mestrum, Eendracht
 Grevenbicht (150e sch)

Rens de Loeij, jeugdkoning St.-Martinus Linne
Kim Metsemakers, jeugdkoningin St.-Anna Merum
M. Mulder, St.-Petrus Bergen

Ludo Mullenders, Centuriokoning St.-Martinus
 Houthem

Jan en Leonie Odekerken, St.-Sebastianus
 Oost-Maerland

Jo en Lenie van Osch, St.-Hubertus Nattenhoven
 (82 sch)

Marina Raaymakers en Marc Claessen, St.-Anna
 Merum

Toos Reijnen, dameskoning St.-Aldegundis
 Buggenum (99 sch)

Jos Scheffers, St.-Sebastianus Susteren (75e sch)
Samantha Scheijvens, jeugdkoning St.-Hubertus
 Nattenhoven (111 sch)

Annemie Schoenmaker, 2e keer burgerkoning
 St.-Sebastianus Susteren (122e sch)

Jeroen en Chris Schrooders, St.-Martinus Houthem
 (3e x)

Peter Simons, St.-Petrus Roggel
José Smeets-Lenssen, H. Kruis Grevenbicht
 (226 sch)

Paul Smeets (42), St.-Petrus Kelpen-Oler
Jo Söntjens, burgerkoning St.-Sebastianusgilde
 Beegden

Tamara Theunissen, drumband St.-Martinus Linne
Lei Timmermans en Sandra Smeets, St.-Aldegundis
 Buggenum (169 sch)

Marcel Timmermans, jeugdkoning St.-Nicolaas
 Heythuysen

Jac. Vranken, burgerkoning St.-Martinus Born
Hans Willems, St.-Mathias en Cornelius Posterholt
Trudy v.d. Windt, burgerkoning St.-Martinus
 Houthem

Sjeng Wolter (70) en kleindochter Anja, Oranje
 Nassau Roermond. Sjeng volgt daarmee zijn klein-
 dochter Anja als koning op. Sjeng was 30 jaar geleden
 ook al eens koning.

Beste schutter MLSB

Jeu van Doorn van schutterij Oranje Nassau Roermond is op 8 september te Posterholt Algemeen Kampioen 2001 geworden van de Midden-Limburgse SchuttersBond met 203 punten. Frans Aelmans (St.-Urbanus Maasniel) werd tweede met 202 punten en Wim Bidlot (St.-Joris Wesseem) werd derde met 159 punten.

Aan deze wedstrijd mochten alleen die schutters deelnemen die dit jaar op geen enkel bondsschuttersfeest gemist hadden.

Jeu van Doorn

De winnaars per klasse:

A-klasse: Jeu van Doorn Oranje Nassau Roermond

B-klasse: Pieter Bidlot St.-Joris Wesseem

C-klasse: Anja Erdkamp St.-Andreas Melick

D-klasse: Patricia v.d. Veer St.-Urbanus Maasniel

E-klasse: Jan Rutjens Pr. Hendrik St.-Odiliënberg

Jeugd: Jannie Schaefer St.-Martinus Asenray.

Kampioenschap Schuttersbond Juliana

Dré Timmermans van schutterij St.-Anna Maasbree heeft op 2 september het algemene bondskampioenschap gewonnen van de Schuttersbond Juliana. Voor het kampioenschap werd gestreden op het schietterrein van St.-Martinus Tegelen. In de finale wist Timmermans J. Krijnen van Schutterij 't Zandakker Gilde St.-Jan uit Venray te verslaan. In de B-klasse werd J. Willems van St.-Urbanus Grashoek winnaar. In de C-klasse ging de zege naar J. van den Beucken van St.-Hubertus Beringe. De eindzege in de D-klasse kwam op naam van R. Peeters van St.-Martinus Tegelen te staan.

Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade

Op zaterdag 8 en 22 september werden de erekruizen van de Schuttersbond St.-Gerardus verschoten in de categorieën A, B en C. De wedstrijd werd georganiseerd door schutterij St.-Salvius Limbricht, die voor deze taak een goede gastheer bleek te zijn.

De weersomstandigheden zorgden voor nogal wat moeilijkheden. Afwisselend wind, regen en zon van achter de schutter maakten het geen gemakkelijke wedstrijd op beide dagen.

Op de tweede wedstriiddag kwam in een gemoedelijke en kameraadschappelijke sfeer, rond de klok van 17.00 uur, een einde aan de strijd.

Op bijgaande foto staan v.l.n.r.: M. Meulenberg Kon. St.-Lambertus Oirsbeek 3^e prijs categorie B, R. Konings St.-Salvius Limbricht 3^e prijs categorie C, J. Duckers St.-Sebastiaan Schimmert 2^e prijs categorie B, R. Mullens St.-Sebastiaan Schimmert 1^e prijs categorie C, R. Vliegen St.-Sebastianus Klimmen 1^e prijs categorie B, A. Lambij St.-Sebastianus Klimmen 3^e prijs categorie A, F. de Koning St.-Sebastianus Klimmen 2^e prijs categorie A en J. Speetjens St.-Sebastiaan Schimmert 1^e prijs categorie A.

Op de foto ontbreekt G. Curfs Kon. St.-Lambertus Oirsbeek; hij haalde de 2^e prijs in de categorie C.

H. Ackermans, Born.

Succesvol seizoen voor Wilhelmina Hingen

Schutterij Wilhelmina Hingen is kampioen geworden van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. over het jaar 2001, met 403,53 punten. Tijdens het eerste bondsschuttersfeest bij St.-Hubertus Nattenhoven wonnen ze met 134,26 punten de dagbeker. Bij het tweede bondsschuttersfeest bij St.-Rosa Sittard wonnen ze met 134,16 punten eveneens de dagbeker. Ook bij het derde bondsschuttersfeest bij St.-Jan Nieuwstadt werden ze winnaar en ontvingen ze de dagbeker.

Bij het persoonlijk kampioenschap van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. werd Tineke Beunen eerste met 103 schoten. Mariëlle Theunissen werd met 102 schoten tweede.

Bij de heren werd Ronald Aben tweede met 496 schoten.

Bielemannentreffen

Op 29 september vond in Schinnen het Bielemannenen Sappeurstreffen plaats. De bielemannenen van schutterij St.-Stephanus Dieteren behaalden de eerste plaats met 103 punten. St.-Antonius Slek-Echt werd tweede.

Het jaarlijkse bielemannenen- en sappeurstreffen is een onderonsje van enkele verenigingen. Al eerder is de wens geuit om meer bekendheid aan dit treffen te geven, zodat het aantal deelnemers kan uitgroeien.

**Supporters
van het leven
zijn donor**

Donor worden, dat doe je voor elkaar

Stichting Donorvoorlichting info 0900 - 821 21 66 (030 € p.m.)
www.donorvoorlichting.nl

WIJ GEDENKEN

Mathieu Huppertz, oudste lid van de Jonge en Oude Nobelen Valkenburg. Overleden op 29 mei in de gezegende ouderdom van 92 jaar.

Piet Bisschops, lid van de Jonge en Oude Nobelen Valkenburg. Overleden op 25 juni op 48-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM CORRIE MULKENS

In de avond van vrijdag 6 juli ontvingen wij het bericht van het plotselinge overlijden van onze schuttersvriendin en marketentster Corrie Mulkens op 58-jarige leeftijd. Ondanks haar ernstige ziekte kwam haar overlijden onverwacht. Sinds ruim een jaar kon Corrie vanwege de slopende ziekte al niet meer deelnemen aan de activiteiten van schutterij St.-Martinus Houthem.

Wij verliezen in Corrie een enthousiaste marketentster die juist dit jaar met haar schuttersvrienden haar 12½-jarig lidmaatschap bij onze vereniging had willen vieren. Corrie was een van de belangrijke peilers onder het damescomité van onze schutterij.

De crematie vond in besloten kring plaats op woensdag 11 juli te heerlen. Op verzoek van de familie, werd onze schutterij hierbij vertegenwoordigd door een kleine geuniformeerde bestuursafvaardiging en afvaardiging van haar collega-marketentsters.

Maurice de Lange, Secretaris.

IN MEMORIAM HARRIE WILLEMS

Op zondag 23 september bereikte ons het droeve bericht van het overlijden van ons lid Harrie Willems op de leeftijd van 71 jaar.

Harrie Willems als koning in 2000.

Harrie Willems werd in februari 1986 lid van schutterij St.-Stephanus Dieteren, hij was officier in de rang van tweede luitenant. Voor zijn trouw lidmaatschap en het vele werk dat hij voor onze schutterij, met name voor de supportersclub van de drumband verrichtte, ontving hij op 12 augustus 2000 de oorkonde voor bijzondere verdiensten van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt.

Harrie was koning van schutterij St.-Stephanus in 1997 en 2000, de jaren waarin hij met zijn vrouw Miep het charmante koningspaar van onze schutterij vormde.

De strijd tegen zijn slopende ziekte heeft Harrie niet kunnen winnen. Op donderdag 27 september heeft onze schutterij van Harrie, in het bijzijn van afgevaardigden van het bondsbestuur en de schutterijen van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt, afscheid genomen en hem met gepaste schutterseer naar zijn laatste rustplaats geleid.

Schutterij St.-Stephanus verliest in Harrie een gewaardeerde schuttersvriend die altijd in onze herinnering zal blijven. Dat hij moge rusten in vrede.

Th. Hoorens, secretaris.

Lei van Eeghem, erebestuurslid van schutterij St. Gregorius de Grote te Brunssum. Overleden op 58-jarige leeftijd op 4 oktober 2001.

IN MEMORIAM MIA STASSEN-ERENS

Mevrouw Stassen was beschermvrouwe van de Koninklijke schutterij St. Sebastiaan Heerlerheide, was mede-oprichtster en voorzitter van het damessteuncomité, dat verbonden is aan de schutterij. Zij verzorgde gedurende 25 jaar de uniformen, de gewonnen prijzen, de koffietafels voor de feesten van de schutterij en zelfs de snertmaaltijden. Daarom werd zij in 1982 geïnstalleerd als beschermvrouwe van de schutterij, de eerste en enige beschermvrouwe tot dusver.

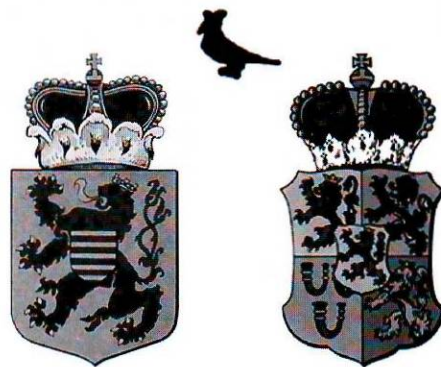
Volgens de traditie is de burgemeester eveneens beschermheer van de schutterij; zo werd in 1988 de toenmalige Heerlense burgemeester Piet van Zeil beschermheer, naast beschermvrouwe Stassen. De installatie van mevrouw Stassen werd in 1982 verricht door toenmalig voorzitter Math. Beaujean en ging gepaard met het overhandigen van een tinnen wandbord met inscriptie. Mevrouw Stassen was uitbaatster van het café Stassen aan de Ganzeweide te Heerlerheide en dit was het schutterslokaal.

Bij gelegenheid van haar uitroeping tot beschermvrouwe vierde mevrouw Stassen bovendien haar 50e verjaardag en werd herdacht dat zij destijds inmiddels 25 jaar het schutterslokaal beheerde. Door haar grote zorg voor het wel en wee van de vereniging en haar leden kreeg zij de liefkozende bijnaam "moeder" van de schutterij.

In die hoedanigheid was zij steunpilaar voor bestuur, leden en damessteuncomité. Mevrouw Stassen-Erens was weduwe van Harrie Stassen en levensgezellin van Nico Spittler. Zij is overleden op 69-jarige leeftijd op 25 oktober 2001. Op 31 oktober daaropvolgend is de beschermvrouwe met schutterseer naar haar laatste rustplaats begeleid.

Luc Wolters

Drs. Piet Adriaens, lid vanaf het eerste uur van gilde St.-Catharina 1480 Weert. Overleden op 6 november op 69-jarige leeftijd.

9^e LIMBURGSE SCHUTTERS DAG op zaterdag 12 januari 2002

De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift nodigt haar lezers en geïnteresseerden uit tot het bijwonen van de 9^e Limburgse Schuttersdag op zaterdag 12 januari 2002 in het Gemeenschapshuis Baexheimerhof, Kerkstraat 1 (tegenover de kerk) te Baexem.

PROGRAMMA 9^e LIMBURGSE SCHUTTERS DAG

- 14.00 uur **Opening** door de dagvoorzitter
- 14.05 uur **Openingsgebed** door de Moderator van de OLS-Federatie, Pastoor E. Mutsaerts
- 14.15 uur **Toespraak** door de voorzitter van de Stichting Steun Aan het Schutters- en gildenwezen in de beide Limburgen, de heer Jos Michels
- 14.30 uur **Wie zijn en waren de gildebroeders.** Lezing door de heer Johan Oomen.
De heer Oomen is een aantal jaren redacteur geweest van het periodiek De Gildetrom, thans is hij voorzitter van de Kring Kempenland van de Noord-Brabantse SchuttersFederatie. In zijn lezing zal de heer Oomen de overeenkomsten en verschillen bespreken tussen schutterijen en schuttersgilden en aangeven waar ze actief zijn (geweest). Onder het motto: We kunnen van elkaar leren, zal hij regelmatig een kritische noot laten horen.
- 15.00 uur **Gelegenheid tot het stellen van vragen**
- 15.10 uur Frederic Lebouille heeft in Antwerpen een opleiding gevolgd als zilversmid. Een onderdeel van zijn eindschiptie was het inventariseren van het zilver van zijn schutterij (De Jonge en Oude Nobele Schutterij Valkenburg). Ook ontwierp en maakte hij zijn eigen koningsplaat. Met voorbeelden zal Frederic aantonen dat door het vele poetsen ook belangrijke gegevens op de koningsplaat verloren kunnen gaan.
- 15.35 uur **Gelegenheid tot het stellen van vragen**
- 15.45 uur **Pauze**
- 16.00 uur Tony Vaessen is Hoofdman van het St.-Martinusgilde in Waalre, voorzitter van de SAT (Studie, Archief en Tentoonstelling) van de Noord-Brabantse SchuttersFederatie én OLS-Jurylid. Hij heeft een groot aandeel gehad in de lescyclus voor de schooljeugd over het gildewezen. Vandaag zal hij de totstandkoming van deze lescyclus behandelen. Het gebruiken van de lescyclus geeft aan het gildewezen meer positieve bekendheid. Dankzij de lescyclus kunnen vele schuttersgilden in Noord-Brabant spreken over een toename van het aantal leden.
- 16.30 uur **Gelegenheid tot het stellen van vragen**
- 16.40 uur **Toespraak** door de President van de Oud-Limburgse SchuttersFederatie, Drs. F.L.A.J. Wolters
- 16.55 uur **Afsluiting** door de dagvoorzitter

Na afloop van de 9^e Limburgse Schuttersdag is er gelegenheid tot het informeel stellen van vragen aan de sprekers en het bezoeken van de stands in de foyer.

Bereikbaarheid: Baexem is gelegen halverwege de provinciale weg N 280 Roermond-Weert.
Baexheimerhof is te bereiken via telefoon 0475-451696.

MARSLIED OPGEDRAGEN AAN DE SCHUTTERIJ "ST. WILLIBRORDUS"

Aan het eind der huizenrij,
Bij 't lokaal der Schutterij,
Verheft zich onze schietboom,
[slank en statig in de lucht
't Is zo ver niet hier vandaan,
Iedereen weet hem daar staan,
't Is de trots van allen,
[van het dorp tot op 't gehucht
Is de Wintertijd voorbij,
De natuur tooit veld en wei

Refrein:

Wel dan gaan wij naar de schietboom.
Jan de buks met leren band,
Piet het kruit dat dra ontbrandt
En zo gaan wij naar de schietboom.
En wij richten en wij mikken
[en wij treffen uiterst fijn
Zodat de blokjes en de stokjes
[van elkaar gescheiden zijn.
Iedereen is blij van geest
En wij viere samen feest,
Als wij rustig aan de schietboom zijn geweest.

Viert ons gilde een schietfestijn,
Scharen we ons in dichte rijen,
Volgen stipt 't bevel
[van onze dappere commandant.
Wordt geheven dan de vlag,
Horen wij de trommelslag,
Stappen wij als fiere jongens
[door ons Limburg's land.
Zijn wij dan zo heel parmant,
In de feestwei aangeland.

Refrein:

P.J. van Montfort
Meijel, Pasen 1952.
Bron: Weekbericht voor Meijel, 19 april 1952.

**De redactie
van het Limburgs
Schutterstijdschrift
wenst al haar lezers
een gezond
en succesvol
2002**

INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + Voorwoord	1
Lezerspost	2
LDS-2001 in Molenbeersel bij St.-Lambertus	3
Kopstukken XIV: De vice-voorzitter van de OLS-jury	8
Pers voorkomt breuk in OLS-Federatie	12
Tips voor het inleveren van teksten en foto's	14
Bieleman- en Sappeurtreffen 2001	15
Adreswijzigingen etc.	15
Krantenkoppen	17
Voor U gelezen	17
Schutterij St.-Willibrordus Meijel	19
Familie Ernes	20
8 ^e Nationaal Koningschieten	23
De wapenmakers van de zware schuttersbuks	24
St.-Catharina Holz; Een gilde tussen de schutterijen	30
Zuid-Limburgse bond 80 jaar oud	32
Schutterij Museum: Steun van schutters bij eigen museum is onontbeerlijk	33
Pelgrimage	34
Onder de schietboom	35
Stijlvolle viering OLS-winnaar	45
Wij feliciteren	47
Wij gedenken	50
9 ^e Limburgse Schuttersdag	51
Marslied opgedragen aan de schutterij St.-Willibrordus	52
Redactie en correspondenten	52

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25,
6093 GG Heythuysen. Tel. 0475-492868, fax 0341-
476042. E-mail: wmjpijpers@hotmail.com.
- ★ Jean-Pierre Schobben Justus van Maurikstraat
37F, 6416 EH Heerlen. GSM: 06-53952854.
E-mail: jps@vision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84, 3650 Rotem.
Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32, 3630 Maasmeche-
len. Tel. 089-767789.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21, 6041 AP Roer-
mond. Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4, 6369 XL
Simpelveld. Tel. 045-5442585.
E-mail: luc.wolters@libertel.nl.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: Harrie Caris
Annendaal 12, 6002 VJ Weert. Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondent Schuttersbond Juliana: Bernie van
Lierop Gitaarstraat 50, 5802 KL Venray. Tel. 0478-
580748, GSM 06-10322770. E-mail: Bernievand-
lierop@cs.com of Bondjuliana@cs.com.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus:
Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84, 6166 XL
Geleen. Tel. 046-4755123.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Born-Echt
e.o.: Thimo Zegers Rijksweg Noord 164, 6136 AD
Sittard. Tel. 046-4523808.
E-mail: t.zegers@home.nl.

PELGRIMSREIS NAAR FATIMA EN SANTIAGO DE COMPOSTELA

van
28 SEPTEMBER 2002
tot en met
9 OKTOBER 2002

In de periode 28 september tot en met 9 oktober 2002 organiseert de Stichting Pelgrimage een Pelgrimage naar Fatima en Santiago de Compostela. De combinatie van het bezoek aan beide plaatsen is een unieke gelegenheid (hernieuwd) kennis te maken met twee bedevaartsplaatsen, die jaarlijkse vele miljoenen pelgrims uit de gehele wereld trekken. Het doel van de reis is bepaald aan de hand van de wensen en ideeën die pelgrimsgangers in november 2000 hebben ingevuld na het indrukwekkende bezoek aan Rome en de deelname aan de Nederlandse Dag.

Wederom is gekozen voor de organisatie van een pelgrimsreis die een evenwicht moet vinden tussen een pelgrimsreis met een christelijke grondslag, een cultuurreis waarin mooie plekje van de schepping worden bezocht, en een sfeer tussen en onder de deelnemers van respect, geborgenheid maar ook gezelligheid, waarin naast gezamenlijke activiteiten ook voldoende ruimte moet zijn voor een eigen beleving van al hetgeen tijdens de reis ervaren kan worden.

De Stichting Pelgrimage

De Stichting Pelgrimage bestaat inmiddels al weer meer dan 10 jaar en heeft als doel reizen te organiseren naar pelgrimsplaatsen in de wereld. Daarbij wordt nauw aangesloten op de doelstellingen van de gilden van saamhorigheid en broederschap binnen de context van de eeuwenlange relaties tussen de gilden en de RK gemeenschap. Tijdens de reizen worden de gebruiken en tradities van de gilden op gepaste wijze tot uiting gebracht tijdens de vieringen die in Fatima en Santiago de Compostela worden georganiseerd. Tijdens de reizen gaat het echter in de eerste plaats om de broederschap en de saamhorigheid dan op de uitstraling en presentatie van al die gebruiken van gilden en schutterijen.

REISSOM

De reissom voor deze 12-daagse busreis bedraagt € 699 ofwel f 1.540,40.

Hierin is begrepen:

- Vervoer per Luxe Comfort Class Touringcar, voorzien van diverse faciliteiten
- Reis- en toeristenbelasting
- Elf hotelovernachtingen met verblijf op een tweepersoonskamer op basis van halfpensioen
- Op 7 dagen een lunch (1ste (pakket), 2^e, 4^e, 7^e, 10^e, 11^e en 12^e reisdag)
- De boottocht over de Seine in Parijs
- Afscheidsdiner in België
- Een reis- en informatieboekje
- Bijdrage Stichting Garantiefonds Reisgelden en Calamiteitfondsen

Niet inbegrepen zijn:

- Kosten voor een reis- en annuleringsverzekering
- Eventuele entreegelden
- Lunches op de 3^e, 5^e, 6^e, 8^e en 9^e reisdag
- Verblijf in een eenpersoonskamer, toeslag € 165

Inschrijving

Inschrijving dient te geschieden via een inschrijfformulier welke volledig ingevuld ingezonden dient te worden aan:

Pelikaan Vakantiereizen: Stationsstraat 12, 4761 BS Zevenbergen, telefoon 0168-329633.

Op dit inschrijfformulier dient u uw wensen aan te

geven ten aanzien van dieet e.d. zodat hiermee rekening kan worden gehouden.

Via Pelikaan Reizen ontvangt u t.z.t. een bevestiging van uw inschrijving. De aanbetaling bedraagt € 100,- (f 220,-) en dient na bevestiging van de inschrijving te worden voldaan.

Twee weken voor vertrek ontvangt u nadere informatie over vertrektijd, opstapplaats, gegevens hotels, uitgewerkt programma etc.

Nadere informatie

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot het secretariaat van de Stichting Pelgrimage: De heer A. Boot, Korte Brugstraat 28, 4871 XS Etten-Leur, Tel. 076-5013270, fax. 076-5036645. E-mail: rvanhal@wanadoo.nl

Reistechische verzorging

De reistechische verzorging is in handen van Pelikaan Vakantiereizen, Stationsstraat 12, 4761 BS Zevenbergen. Tel 0168-329633, Fax. 0168-328262, E-mail: info@pelikaanreizen.nl

Pelikaan
vakantiereizen

Programma

Zaterdag 28 september

Vanaf diverse opstapplaatsen rijden we via België naar Frankrijk. In Parijs wordt de lunch gebruikt tijdens een rondvaart op de Seine (bij prijs inbegrepen), waarbij u vele bezienswaardigheden ziet als Eiffeltoren, het Louvre, de Notre Dame. Daarna wordt via Chartres naar de omgeving van Tours gereden alwaar wordt overnacht.

Zondag 29 september

Na het ontbijt rijden we naar een kerk in Tours voor het houden van een "vroeg" ochtendmis. Daarna rijden we rechtstreeks naar Bordeaux, waar kennis gemaakt kan worden met de oude stad met zijn Saint André-kathedraal, de Pont du Pierre en het monument van Gironne. Er is uitgebreide gelegenheid de stad te bezoeken. Bovendien is in de stad een lunch gepland. Aansluitend wordt de reis voortgezet via Bayonne naar de Spaanse grens. Even voor de grens zal de nacht worden doorgebracht.

Maandag 30 september

De derde reisdag zijn 375 kilometer af te leggen, dus ruimschoots de tijd om van de omgeving te genieten. De dag wordt grotendeels gebruikt om Burgos te verkennen met een bezoek aan de monumentale gotische kathedraal en het klooster van Las Huelgas. Overnachting in de buurt van Burgos.

Dinsdag 1 oktober

Via Valladolid en Salamanca komen we aan het eind van de dag op het eerste doel van de reis, de plaats Fatima in Noord-Portugal. Het spreekt voor zich dat we al snel een bezoek aan het oude stadscentrum brengen.

Woensdag 2 oktober

Verblijf in Fatima met gezamenlijke viering met zo mogelijk gilde-eer in de kathedraal. Verder de gelegenheid om andere vieringen bij te wonen en deel te nemen aan de processie die rond 22.00 uur wordt gehouden.

Donderdag 3 oktober

Een dag in Fatima ter vrije besteding.

Vrijdag 4 oktober

We verlaten Fatima en rijden voor de koffie naar Aveiro. Hier is gelijk gelegenheid voor een kort bezoek aan de Tombe van Santa Joana. Via Porto en Brage voor een kort bezoek, rijden we door naar het hotel in Santiago (of omgeving) voor een verblijf van 3 nachten.

Zaterdag 5 en zondag 6 oktober

Verblijf in Santiago de Compostela met een viering in de grote basiliek. Op een van de dagen ook de mogelijkheid om de omgeving te verkennen, zoals via een toeristische route naar de kust met de plaatsen Noia, Canora, Capo Fisterra.

Maandag 7 oktober

Er wordt afscheid genomen van Santiago en met verschillende stops en toeristische onderbrekingen zullen wij na zo'n 600 kilometer in de buurt van Bilbao overnachten.

Dinsdag 8 oktober

Een dag reizen door Frankrijk met de nodige stops en onderbrekingen en de gelegenheid nog enkele bezienswaardigheden te bezoeken. In de buurt van Poitiers wordt overnacht.

Woensdag 9 oktober

Het laatste deel van de reis voert via Frankrijk en België, alwaar ook het afscheidsdiner is gepland, naar Nederland. Tenslotte wordt u teruggebracht naar uw opstapplaats.

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR